

É R T E K E Z É S E K
A NYELV- ÉS SZÉPTUDOMÁNYOK KÖRÉBŐL.

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

AZ I. OSZTÁLY RENDELETÉBŐL

SZERKESZTI

GYULAI PÁL

OSZTÁLYTITKÁR.

X. KÖTET. VI. SZÁM. 1882.

E U R I P I D E S
T R O P U S A I

ÖSSZEHAISONLITVA AESCHYLUS ÉS SOPHOCLES TROPUSAIVAL.

MÍVELTSÉGTÖRTÉNETI ÉS KÖLTÉSZETI SZEMPONTBÓL.

ADALÉK A KÖLTÉSZET ÖSSZEHAISONLÍTÓ TROPIKÁJÁHOZ.

Dr PECZ VILMOS

TANÁRTÓL.

— 2 — Ára 60 kr. — 2 —

BUDAPEST, 1882.

A M. TUD. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ-HIVATALA.

(Az Akadémia épületében.)

É R T E K E Z É S E K

A NYELV- ÉS SZÉPTUDOMÁNYOK KÖRÉBŐL.

Első kötet. 1867—1869.

I. Solon adótörvényéről. Télfy Ivántól. 1867. 14 l. Ára 10 kr. — II. Adalékok az attikai törvkönyvhöz. Télfy Ivántól. 1868. 16 l. 10 kr. — III. A legújabb magyar Szentírásról. Tárkányi J. Bélától. 1868. 30 l. 20 kr. — IV. A Nibelung-ének keletkezéséről és gyanítható szerzőjéről. Szász Károlytól. 1868. 20 l. 10 kr. — V. Tudománybeli hátramaradásunk okai, s ezek tekintetéből Akadémiánk feladása Toldy Ferencztől. 1868. 15 l. 10 kr. — VI. A keleti török nyelvéről. Vámbéry Armintól. 1868. 18 l. 10 kr. — VII. Gelije Katona István főleg mint nyelvész. Imre Sándortól. 1869. 98 l. 30 kr. — VIII. A magyar egyházak szertartásos énekei a XVI. és XVII. században. Bartalus Istvántól. Hangjegyekkel. 1869. 184 l. 60 kr. — IX. Adalékok a régibb magyar irodalom történetéhez. (1. Sztárai Mihálynak eddig ismeretlen szindarabjai 1550—59.—2. Egy népirodalmi emlék 1550—75-ből. — 3. Baldi Magyar-Olasz Szótárakája 1583-ból. — 4. Báthory István országbíró mint író. — 5. Szezei Molnár Albert 1574—1638). Toldy Ferencztől. 1869. 176 l. — X. A magyar bővített mondat. Brassai Sámuelről. 1870. 46 l. 20 kr. — XI. Jelenítés a felső-austriai kolostoroknak Magyarországot illető kéziratai- és nyomtatványairól. Bartalus Istvántól. 1870. 43 l. 20 kr.

Második kötet. 1869—1872.

I. A Konstantinápolyból legújabbán érkezett négy Corvin-codexről. Mátray Gábor l. tagtól. 1870. 16 l. 10 kr. — II. A tragikái felfogásról. Székfoglaló. Szász Károly r. tagtól. 1870. 32 l. 20 kr. — III. Adalékok a magyar szóalkotás kérdéséhez. Joannovics Gy. l. tagtól 1870. 43 l. 20 kr. — IV. Adalékok a magyar rokonértelmű szók értelmezéséhez. Finały Henrik l. tagtól. 1870. 47 l. 20 kr. — V. Solomos Dénes költeményei és a hétszigeti görög népnyelv. Télfy Iván lev. tagtól. 1870. 23 l. 20 kr. — VI. Q. Horatius satirái (Ethikai tanulmány). Székfoglaló. Zichy Antall. tagtól. 1871. 33 l. 20 kr. — VII. Újabb adalékok a régibb magyar irodalom történetéhez (I. Magyar Pál XIII. századbeli kanonista. II. Margit kir. hercegnő, mint ethikai író. III. Baldi Bernardin magyar-olasz szó tárkája 1582-ből. Második közlés IV. Egy XVI. századbeli növénytani névtár XVII. és XVIII. századbeli párhuzamokkal. V. Akadémiai eszme Magyarországon Besenyei előtt) Toldy Ferencz r. tagtól. 1871. 124 l. Ára 40 kr. — VIII. A sémi magánhangzókról és megjelölésök módjairól. Gr. Kuun Géza lev. tagtól. 1872. 59 l. 20 kr. — IX. Magyar szófejtetések. Szilády Áron l. tagtól. 1872. 16 l. 10 kr. — X. A latin nyelv és dialektusai. Székfoglaló. Szenácssy Sándor l. tagtól. 1872. 114 l. 30 kr. — XI. A defterekről. Szilády Áron lev. tagtól. 1872. 23 l. 20 kr. — XII. Emlébeszéd Árvay Gergely felett. Szvorényi József lev. tagtól. 1872. 13 l. 10 kr.

Harmadik kötet. 1872—1873.

I. Commentator commentatus. Tarlózatok Horatius satiráinak magyarázói után. Brassai Sámuel r. tagtól. 1872. 109 l. 40 kr. — II. Apáczai Cséri János Barczai Ákos fejedelemhez benyújtott terve a magyar hazában felállítandó első tudományos egyetem ügyében Szabó Károly r. tagtól. 1872. 18 l. 10 kr. — III. Emlébeszéd Bitnitz Lajos felett. Szabó Imre t. tagtól. 1872. 18 l. 10 kr. — IV. Az első magyar társadalmi regény. Székfoglaló Vadnai Károly l. tagtól. 1873. 64 l. 20 kr. — V. Emlébeszéd Engel József felett. Finały Henrik l. tagtól. 1873. 16 l. 10 kr. — VI. A finn költészetéről, tekintettel a magyar ősköltészetre. Barna Ferdinánd l. tagtól. 1873. 135 l. 40 kr. — VII. Emlébeszéd Schleicher Ágost. külső l. tag felett. Riedl Szende l. tagtól. 1873. 16 l. 10 kr. — VIII. A nemzetiségi kérdés az araboknál. Dr. Goldziher Ignácztól. 1873. 64 l. 30 kr. — IX. Emlébeszéd Grimm Jakab felett. Riedl Szende l. tagtól. 1873. 12 l. 10 kr. — X. Adalékok Krim történetéhez. Gr. Kuun Géza l. tagtól. 1873. 52 l. 20 kr. — XI. Van-e elfogadható alapja az ik-es igék külön ragozásának. Riedl Szende. l. tagtól 51 l. 20 kr.

E U R I P I D E S

TROPUSAI

ÖSSZEHASONLITVA AESCHYLUS ÉS SOPHOCLES TROPUSAIVAL.

MÍVELTSÉGTÖRTÉNETI ÉS KÖLTÉSZETI SZEMPONTBÓL.

ADALÉK A KÖLTÉSZET ÖSSZEHASONLÍTÓ TROPIKÁJÁHOZ.

Dr PECZ VILMOS

TANÁRTÓL.

BUDAPEST, 1881.

A M. TUD. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ HIVATALA.

(Az Akadémia épületében.)

ὁ οὐδενὸς ἥτιον σοφὸς τῶν ποιητῶν.

Aeschines contra Timaeum 61.

εἷς μὲν κακῆς κάκιον οὐδὲν γίγνεται
γυναικὸς, εἰς θλῆς δ' οὐδὲν εἰς ὑπερβολὴν
πέφυκ' ἄμεινον διαφέρουσι δ' αἱ φύσεις.

Eur. Fr. 497.

(Egy harmatcseppnyi belőled édesebb,
Mint egy mézzé vált tenger;
De egy harmatcseppnyi belőled keserűbb,
Mint egy méreggé vált tenger.

Petőfi.)

Euripides tropusai
összehasonlítva Aeschylus és Sophocles tropusaival
miveltségtörténeti és költészeti szempontból.

(Olvastatott a m. t. Akadémia 1880. évi június hó 7-ki ülésében.)

Tekintetes Akadémia!

Midőn ez alkalommal Euripidesnek Aeschylus és Sophocles tropusaival összehasonlított tropusairól szóló értekezésemet van szerencsém a tekintetes Akadémiának bemutatni, mindenekelőtt azokról a szempontokról szeretnék szólni, melyek szerint különösen a classicus ókor költészetének képeit szokták tárgyalni, és arról a szempontról, mely szerint a három görög tragikusnak képeit én tárgyaltam.

A tropusok tárgyalásának egyik legrégebb és legszokottabb módja a *rhetorikai*, ha t. i. azt vizsgáljuk, hogy *mi módon* vannak az egyes tropusok használva, vajjon élő élő helyett, élettelen élettelen helyett, élő élettelen helyett, élettelen élő helyett áll-e; vagy hogy az festő, ez meg rhetorikus allegoria vagy hasonlat-e; vagy hogy az nyugvó, ez meg mozgó kép-e; vagy pedig, hogy az egyik plastikus, a másik lélekadó (*beseelend*), a harmadik meg plastikusan lélekadó (*plastisch beseelend*) personificatió-e, és így tovább. *) Ilyen rhetorikai szempontból tárgyalja pl. Hense a görög költészetben előforduló személyesítést, és Rütter Aeschylus metonymiáit (lásd a függelék 4., 5. és 10. pontjait). Véleményem szerint ennek az eljárásnak vajmi kevés a haszna. Csak azt tudjuk meg általa, hogy itt és itt élő élettelen helyett, itt meg itt élettelen élő helyett áll, és így tovább.

*) Jónak látjuk megjegyezni, hogy a *personificatió*, melyet a *hyperbolával* együtt hibásan számítanak némelyek a tropusokhoz, tulajdonképen a rhetorikába tartozik.

Fontosabb volna a retorikai szempont, ha ki lehetne általa mutatni, hogy az élő élettelen helyett, élettelen élő helyett stb. *csak bizonyos jellemzetes esetekben* fordul elő. Meg is kísérltettem a tropusoknak ily módon való tárgyalását, de nem tudtam semmi említésre méltó eredményre jutni.

Az újabb időben a németeknél a classica philológiában különös előszeretettel követett linguistikai irányhoz képest más két irány fejlődött ki, t. i. a *grammatikai* és *lexicographiai*. Az előbbi lehet kétféle, t. i. *mondattani*, mely arra figyel, hogy mi sajátosságokat mutatnak a tropusok a mondatrészekre és mondatokra nézve; és *alaktani*, mely arra tekint, minő nyelvtani alakokat mutatnak föl a tropusok. Így tárgyalta például Rappold Aeschylus, Sophocles és Euripides hasonlatait alaktani és mondattani szempontból (l. a függelék 8. pontját.) Mindenetre ez a legtávolabb eső, sőt mondhatjuk, legkicsinyesebb szempont, melyből a tropusokat tárgyalhatjuk, különösen az alaktani. — Talán valamivel többet ér a grammatikainál a lexicographiai, mely azt mutatja ki, hogy minő szavak használatnak tropice az egyes költőknél és minő különbséget találunk e tekintetben közöttük. Így tárgyalta szintén Rappold Aeschylus, Sophocles és Euripides hasonlatait és Schwartz Euripidesnek a hajózásból vett metaphoráit (l. a függelék 8. és 12. pontjait).

Ugyancsak az újabb időben egy harmadik iránynak vetjük észre csiráit, mely nem néz arra, hogy mi módon vannak a tropusok használva, mellőzi a grammatikai és lexicographiai szempontot, hanem súlyt fektet a tropusok *anyagára*, vagyis arra, a mi a tropust képezi, például e metaphoránál: »jószerű hokor« (Arany, Daliás idők) e szóra: »jó szívrű«, vagy e hasonlatnál: »olyan volt mellette az ékes királylyány, mint a felhő mellett tündöklő szívárvány« (Petőfi, János vitéz XIII), e szókra: »felhő« és »tündöklő szívárvány«. Így dolgozta föl az attikai költők metaphoráit és hasonlatait Coenen, Aeschylus, Sophocles és Euripides hasonlatait Rappold, Aeschylus metaphoráit és hasonlatait Dahlgren, Sophoclesnek a földmívelésből vett metaphoráit és hasonlatait Lueck és Euripidesnek a hajózásból vett metaphoráit Schwartz (l. a függelék 2., 8., 9., 11. és 12. pontjait). Mindenik többé-kevésbé szerencsésen csoport-

tosítja az ily módon összegyűjtött anyagot az emberi társadalom különböző rétegei vagy a természet szerint, a mint t. i. a képek az egyikből vagy másikból vannak véve, de az a kár, hogy nem mennek tovább: egy pár igénytelen, többnyire megint csak grammatikai vagy lexicographiai észrevétellel befejezik tárgyalásukat; pedig, véleményem szerint, a munka legérdekesebb és leggyümölcsözőbb része csak azután következik. Lehetetlenség, hogy komolyabb meggondolás után mindenki észre ne vegye, hogy az ily módon összegyűjtött és helyesen csoportosított tropusok érdekes, sőt néha meglepő fényt vetnek nemcsak az illető korszakra, melyben a költő élt, hanem még sokkal nagyobb mértékben magára a költőre is, az ő jellemére, phantasiájára, költői temperamentumára és művészetére, sőt annak egyes műveire is; lehetetlenség, hogy meg ne győződjék mindenki a felől, hogy azok a képek nem is lehetnek mások, mint a minők, hogy azok az illető korszaknak, az illető költészeti iránynak és az illető költő szellemének természetes és törvényes szülöttei, és mint ilyenek, csakis ilyen szempontból, azaz *műveltség-történeti és költészeti szempontból* (*irodalomtörténetinek* is nevezhetnők) tárgyalandók. Tehát a tropikának egyedül helyes feladata: kimutatni, *minő összefüggésben állanak egymással kor, költő, tropus; minő fényt vet a tropus korra és költőre.*

Ezek után áttérek magokra a tropusokra, melyek lényegére és a kidolgozás közben követett eljárásomra nézve szintén el szeretnék egyetmást mondani.

Hogy a tropusok közé tartozik: a synecdoche, metonymia, metaphora, allegoria és hasonlat, hogy a három utóbbit miért nevezem aránytropusoknak, hogy minő matematikai formulákkal tehetjük szemlélhetővé a tropusok lényegét és mi okozza a hasonlatnak kisebb vagy nagyobb terjedelmét, azt kifejtettem Aeschylus és Sophocles képeiről szóló értekezésemben (l. a Nyelvtudományi közlemények XIV. kötetét). Ugyanott fölemlítettem Gerbert ama nézetét, hogy a synecdoche a szemlélődés, a metonymia a reflexió és az aránytropusok a phantasia alkotásai. Ez állítás helyességének bebizonyítására megjegyeztem, hogy ha például Aeschylus a Persae 563. sorában azt mondja, hogy az »Ionok kezei« (e helyett: az

Ionok) tették tönkre a perzsákat, akkor benne a szemlélő tehetőség működik; ha Arany János Daliás idők című költeményében azt mondja, hogy »tetszett e magyar szív (e helyett: barátság, vendégszeretet) a fejedelemnek«, akkor ez bizonyára ama gondolatból, reflexióból származik, hogy barátság, vendégszeretet csak ott lehetséges, hol szíves emberek vannak; vagy ha ugyanezen költeményben az van mondva, hogy »fölvirult a béke, mint egy zöld olajfa«, akkor a költő phantasiája arányba hozza a béke áldásait az olajfa fölvirulásával s hasonlatosságot teremt a kettő között. — De mivel valaki ezt az igen fontos nézetet inkább csak szellemes, mint alapos gondolatnak tarthatná, bátor vagyok annak helyességét még Euripides következő helyeivel bizonyítani: Medéájában általában véve sok metonymia van, mert sok benne a reflexió, a midőn egyrészt Medea többször igyekszik okadatolni érzelmeit és utóljára kegyetlen szándékát, másrészt meg Iason is többször menetegeti Kreon leányához, Glaukéhoz való szerelmét. — Hippolytus 165—193. soraiban, hol a kar és Phaedra dajkája úrnőjük balsorsán szomorkodnak, három metaphora van a meteorologiai tüneményekből. — A 618—630. sorokban, hol Hippolytus ábrándosan kikel a nők ellen, azt mondva, hogy jobb volna nélkülök kapni gyermekeket az istenektől adományképen, őket magokat meg kiűzni a világból, négy metaphora van a kertészetből. — Andromache 905—935. soraiban, hol Hermione elmondja Orestes testvérének, hogy ő szerencsétlen asszony, mert férje Neoptolemus nem őt, hanem Andromachét szereti, igen sok metonymia van. — A Troades 368—404. soraiban Cassandra négy merész metonymiát használ, a midőn megjósolja anyjának Hecubának a görögök balsorsát és Hecuba a 469—508. sorokban öt metaphorával él, midőn kesereg. — A 638—683. sorokban, hol Andromache panaszkol s azzal vigasztalja anyját, hogy az ő sorsa mégis jobb a saját sorsánál, tizennyolcz kép fordul elő (köztök egy synecdoche és három metonymia). De midőn újra kitör és fiát siratja, magasztos érzelme keserűbb lesz és ekkor csak négy képet használ (köztök egy synecdochét és egy metonymiát). — Orestes 1256—1322. soraiban, hol a kar nagy óvatossággal vigyáz, nem közeledik-e valami elleenség, mialatt Orestes benn készül-

lődik, hogy anyját megölje, hét synecdoche és négy metonymia van. — A Phoenissaek 1080—1097. soraiban, hol a hirnők Eteocles elestét jelenti Iocastének, öt, háborúból vett metonymia van. — A Heraclidae 803—842. soraiban, hol a szolga Demophoon és Euristheus királyok harczát beszéli el, hat, háborúból vett metonymia van. — Hercules Furens 69—140. soraiban, hol Megara (Hercules felesége) panaszol Amphitryonnak (Hercules atyjának), és ez őt vigasztalja, hét szép kép van. — Ion 1—210 soraiban, különösen az Ion által elénekelt monodiában (82—183) igen sok synecdoche, metonymia és aránytropus fordul elő. A képeknek e sajátosságos vegyülete egészen megfelel Ion, nyugodt reflectáló jellemének és annak a nyugodt modornak, melylyel templomőri hivatását magasztalja. — Az 1230—1261. sorokban, hol a kar és Kreusa aggódva busongnak, négy synecdoche és metonymia van. — Helena 1—65. verseiben, hol Helena viszontagságait beszéli el, hét metonymia van a házasság életéből. — A 779—841. sorokban, a Menelaus és Helena között tartott dialogusban, hol a házaspár kölcsönös hűségéről biztosítja egymást, öt metonymia van a házasság életéből és szerelemből. — Az 1519—1692. sorokban, hol a hirnők Menelaus és Helena furfangos megszökését beszéli el, tizenöt kép van, köztök több synecdoche és metonymia a hajózásból. — A Bacchaekben már az egész darab tárgyánál fogva igen sok a vadászathoz való metaphora. — A két Iphigeniában szintén tárgyaknál fogva áll sokszor az evező mint synecdoche a hajó helyett. Az aulisi Iphigeniában sok metonymia is van a háborúból és nemi viszonyokból, ugyancsak a tárgynak megfelelőleg. — Ha tehát jól összehasonlítjuk e példákat egymással, látni fogjuk, hogy az *érzelem*, mely a phantasiával a legszorosabb kapcsolatban áll, sőt rendszeren annak forrása, *aránytropusok* kíséretében, az *értelem synecdochék* és *metonymiák* kíséretében, és az *érzelem* és *értelem vegyületei aránytropusok*, *synecdochék* és *metonymiák vegyületeinek* kíséretében mutatkozik.

Míg az *aránytropusoknál* arra kell ügyelni, hogy *honnannak van a vége*, addig a *synecdochénél* és *metonymiánál* arra kell tekintettel lenni, hogy *hol vannak alkalmazva*; mert a synecdoche és metonymia anyaga alig nyújt valami fontosat,

de igen az alkalmazása, a mennyiben látható, minő alkalommal élt a költő egy kevésbé költői fogással ugyan, de a mely mégis csak költői. Mert a synecdoche és metonymia által a költő mindig kötve marad a tárgynál, midőn annak egyik vagy másik oldalát fogja föl; ellenben az aránytropusok alkalmat adnak neki, egészen más tárgyakra átröppenhetni phantasiájával; oly tárgyakra, melyek vagy saját egyéniségének vagy a korszellemnek felelnek meg, melyre neki, mint dramatikus költőnek, tekintettel kell lenni. Helytelen tehát Morelnék (l. a függelék 3. pontját) azon eljárása, hogy ő a testrészeket jelentő és metaphorikusan használt görög szavaknál azokat a dolgokat emeli ki, melyek az illető testrészeket jelentő szavak által metaphorikusan fejeztetnek ki. Könnyen beláthatjuk az eddig mondottakból azt is, hogy az aránytropusok nem csak költészeti, de különösen műveltségtörténeti szempontból is sokkal fontosabbak, mint a synecdoche és metonymia.

Az anyag megválasztását illetőleg csak a költészeti értékkel bíró tropusokat vettem föl, mert az ilyféle kifejezések, mint például a kályha »vállá«, nem bírnak többé költői értékkel s mint ilyenek, nem a költészet, hanem a *nyelv tropikájához* tartoznak, melynek napjainkban legkitűnőbb művelője és megalapítója Brinkmann (l. a függelék 6. pontját). Az ily módon összegyűjtött tropusokat a római számokkal jelölt főcikkekben csoportjaik szerint sorolom elő, mert igen érdekeseznek tartom a csoportokat költészeti szempontból. Valóságos bokkrétái ezek a költészetnek, miket a költő művészi keze kötött egybe a phantasia virágaiból, s ha az illető föl sorolás következtében egy s ugyanazon tropus több helyt van fölemlítve (mint pl. a tenger, a hullám stb.), az csak épen úgy van, mint a hogy szokott lenni egyik és másik bokkrétában is egy-egy rózsa vagy ibolya. Hogy minő tropusok tartoznak együvé és képeznek egy csoportot, azt syntaktikai vagy másféle viszonyokból kimagyarázni nem, azt csakis érezni lehet. Ha t. i. érezzük, hogy több szorosan egymás mellett levő kép (ha mindjárt két különböző mondatban van is) egy föl villanó gondolat körébe tartozik, akkor együvé valók, de ha érezzük, hogy valamely kép (ha mindjárt egészen közel áll is egy másikhoz) egy új gondolat szüleménye, akkor nem képez az előtte valóval egy csoportot.

Az egyes csoportokban levő tropusok közül azokat, melyek nem tartoznak tulajdonképen azon főcziikkhez, melyben idézve vannak, zárjelbe tettem és utalok rájuk azon főcziikkben, a hová tartoznak. Igyekeztem 'továbbá a látszólag egymáshoz igen hasonlító, de egymástól mégis elütő dolgokat kellőkép megkülönböztetni. Például »a fenyüfa a hajó helyett«, meg »a fenyüfa a hajóhad helyett«-féle kifejezéseket metonymiáknak vettem, de »a gerenda a hajó helyett« kifejezést már jónak láttam a synecdoche közé sorolni. »A vér a holt test helyett«-féle metonymia tartozhatik az ember meg a harcz categoriájába is, a szerint t. i., a mint valaki az emberi társadalomban vagy a harcz terén veszt el életét. A »szél« és a »vihar«-féle metaphorák tartozhatnak a hajózás és meteorologiai tünemények categoriájába is; hogy minden egyes esetben melyikbe, azt a szövegben való helyzetökből ítélhetjük meg.

Mindezt tekintetbe véve, a következő kategóriákra akadtam: *Synecdoche*: az ember, vallás, mythologia, háború, állami élet, lótenyésztés és lóverseny, hajózás és a természet következő kisebb categoriákkal: az állatok és a meteorologiai tünemények. *Metonymia*: az ember, emberi tettek és cselekedetek általában véve, vallás, mythologia, táncz, zene, szövés mestersége, háború, állami élet, lótenyésztés és lóverseny, földművelés, szőlőművelés, hajózás és a természet következő kisebb categoriákkal: a víz és a meteorologiai tünemények. *Aránytropusok*: az ember, ház, emberi tettek és cselekedetek általában véve, vallás, mythologia, versenyjátékok, táncz, ének, zene, építészet, festészet, orvostudomány, háború, állami élet, vadászat, halászat, lótenyésztés és lóverseny, baromtenyésztés, méhtenyésztés, kertészet és földművelés, szőlőművelés, kereskedelem, hajózás és a természet következő kisebb categoriákkal: általános természeti sajátságok, állatok, növények, tűz, víz és a meteorologiai tünemények.

Dolgozatomnak alapjául ezúttal is Dindorf criticus szövegkiadását vettem: Poetarum scenicorum graecorum Aeschyli, Sophoclis, Euripidis et Aristophanis fabulae superstites et perditarum fragmenta. Editio quinta correctior. Teubner. 1869

A) A synecdoche.

I. Az ember.

1. *A fej az ember helyett.* 1. ὦ κακὸν κάρα. Hipp. 651. 2. ὥς σὸν ἐχθαίρω κάρα. 1054. 3. Ἐκτορος γίλον κάρα. Troad. 656. 4. μὲν τὸ βακχεῖον κάρα τῆς Θεσπιωδοῦ δεῦρο Κασάνδας γέρεις; Hec. 676—677. 5. ὦ κασίγνητον κάρα. Or. 237. 6. ὦ κασίγνητον κάρα. 294. 7. Ζηνὸς ὁμόλεκτρον κάρα. 476. 8. Μελέαε, προσφίτ' ἐγγει νιν, ἀνόσιον κάρα; 481. 9. σὸν καταιδούμαι κάρα. 682. 10. τί δ' ἔστιν, Ἑλένης πρόσπολ', Ἰδαῖον κάρα. 1380. 11. μητρὸς ὀνομάζειν κάρα. Phoen. 613. 12. ὦ καθ' Ἑλλάδ' ἀλκιμώτατον κάρα. Suppl. 163. 13. οὐκ ἔστ' ἄλλοθεν τὸ σὸν κάρα. Heracl. 539. 14. τὸ καλλίνικον κάρα. Herc. 1046. 15. ἔτιζτε σὸν κάρα. Ion. 1476. 16. τίς εὐσεβῆς ἐμὸν κάρα προσόψεται ματέρα κτανόντος; El. 1195—1196. 17. εἰσορῶν τὸ σὸν κάρα. Bacch. 1312—1313. 18. ὦ κασίγνητον κάρα. Iph. T. 983.

2. *A haj a fej helyett.* ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμην. Iph. T. 1276.

3. *A szem az ember helyett.* 1. λαθόντες ὄμμα ἱτοῦμόν αἴρεσθαι φυγὴν μέλλουσιν. Rhés. 54—55. 2. δίχη γὰρ οὐκ ἔνεστ' ἐν ὀφθαλμοῖς βροτῶν. Med. 219. 3. αἰρεῖ γὰρ ἀνδρῶν ὄμματ'. Troad. 892. 4. ἀγίημ' ὀμμάτων ἐλευθέρων γέγγος τόδ'. Hec. 367—368. 5. δι' ὀφρυθόγονον ὄμμα... δυσελένας. Or. 1387—1388. 6. χρόνῳ σὸν ὄμμα μυρίαίς ἐν ἀμέραις προσεῖδον. Phoen. 307—309. 7. αἰδόμενος τὸ σὸν ὄμμα. Herc. 1200. 8. ποθῶ γὰρ ὄμμα δὴ σόν. Iph. A. 637. 9. εὐδουσα δ' Ἰνοῖς συμφορὰ πολὺν χρόνον νῦν ὄμμ' ἐγείρει. Fr. 402.

4. *A szemöldök a szem helyett.* ἐκκαέτε τὴν ὀφρὸν θηρόδες. Cycl. 657—658.

5. *A szemhéj a szem helyett.* 1. ὕπνω τ' ἄϋπνον βλέφαρον ἐκταθεῖσα δός. Or. 302. 2. ἐλίσσετέ νυν βλέφαρον. 1266. 3. παντᾶ τοι βλέφαρον διώκω. Ion. 205. 4. βλέφαρον τέγουσ' ἀπαλόν. El. 1337. 5. μαινομένον ἔξελέτω βλέφαρον Κίκλωπος. Cycl. 617—618. 6. Οὐτίς με τυφλοῖ βλέφαρον. 673.

6. *A szemfény a szem helyett.* 1. λείβομαι δάκρυσιν κόρας. Andr. 532. 2. κοῖκ' ἄν δυναίμην προσβλέπειν ὀρθαῖς κόραις. Hec. 972. 3. λεπτὰ γὰρ λεύσσω κόραις. Or. 224. 4. δεινὸν δὲ λεύσσεις ὀμμάτων ξηραῖς κόραις. 389. 5. γέροντος ὀμμάτων φεύγων κόρας. 469. 6. δόχμιά νυν κόρας διάγει' ὀμμάτων. 1261. 7. κόρας διάδοτε διὰ βοτρυχῶν παντᾶ. 1267. 8. καὶ γὰρ σκυθρωποὺς ὀμμάτων ἔξω κόρας. 1319. 9. καὶ βλεψαν ἀλλήλοισι διαδόντες κόρας. Phoen. 1371. 10. ἐλίσσει σῖγα γοργωποὺς κόρας. Herc. 868. 11. τί κλαῖεις καὶ ξυναμπόσχης κόρας; 1111. 12. στάζουσι κόραι δακρύοισιν ἑμαί. Ion. 876. 13. κόρας δακρύοισι τέγξας. El. 501—502. 14. ἐπιβαλὼν γάρον κόραις ἑμαῖς. 1221. 15. θᾶσσον . . . ἢ σὺ ξυνάνηκας βλέφαρα βασιλείοις κόραις. Bacch. 746—747. 16. διήνεγκαν κόρας. 1087. 17. διαστρόφους κόρας ἐλίσσουσ'. 1122—1123. 18. τί σιγῇ δακρύοις τέγγεις κόρας; Iph. A. 1434. 19. πρὸς αἰθέρ' ἔξαμίλλησαι κόρας. Fr. 764.

7. *A száj az ember helyett.* αἰαί τε τοῦ σου στόματος. Hipp. 1167.

8. *Az állkapcsa az ember helyett.* 1. Κυκλωπῖαν γνάθον τὴν ἀνδροβοῶντα δυστυχῶς ἀγνιζόμενοι. Cycl. 92—93. 2. πάρες τὸ μάγον σῆς γνάθου. 310.

9. *Az állkapcsa az arcz helyett.* 1. ἄρτι δ' οἰνωπὸν γένυν καθ' ἡμάτωσεν. Phoen. 1160—1161. 2. οὐδ' ἥλλαξεν οἰνωπὸν γένυν. Bacch. 438. 3. πλόκαμος . . . γένυν παρ' αὐτὴν κεχυμένους. 455—456. 4. καὶ καταστίκτους δοράς ὄφρασι κατεξώσαντο λιχμῶσιν γένυν. 697—698.

10. *A nyak az ember helyett.* γασγάνῃ λευκὴν φρονεῖων τῆς ταλαιπώρου δέρον. Iph. A. 875.

11. *A kéz az ember helyett.* 1. ὀπλίζου χέρα. Rhés. 23. 2. ἀπλοῦς ἐπ' ἐχθροῖς μῦθος ὀπλίζειν χέρα. 84. 3. σὺ δ' ὥς τί δράσων πρὸς τὰδ' ὀπλίζει χέρα; 99. 4. κακαὶ γεωργεῖν χεῖρες εὖ τεθραμμέναι. 176. 5. εἰ γὰρ ἐγὼ τόδ' ἔτ' ἤμιαρ

εἰσίδοιμι, ἄναξ, ὅτῳ πολυφρόνου χειρὸς ἄποινα σῶ γέροντι λόγχα. 463—466. 6. χεῖρα φυγῶν ἐμάν. 694. 7. ἐπεὶ γὰρ ἡμᾶς ἠΐνασ' Ἐκτόρεια χεῖρ. 762. 8. τρόπῳ δ' ὅτῳ τεθνήσκουσιν οἱ θανόντες οὐκ ἔχω γράσαι, οὐδ' ἐξ ὁποίας χειρὸς. 800—802. 9. καὶ πῶς με κηδεύσωσιν ἀνθροπῶν χεῖρες. 873. 10. γιλίας ἀλόχου χεῖρα βαστάζων. Alc. 917. 11. ἔτοιμος ἀφ' ὅνῃ δοῦναι χερί. Med. 612. 12. ἐκδοῦναι τέκνα ἄλλῃ φρονεῖσαι δυσμενεστέρα χερί. 1238—1239. 13. ἄγ' ὃ τάλαινα χεῖρ ἐμὴ. 1244. 14. ἣ τὴν ἐμὴν ἀναγνον ἐκλιπῶν χεῖρα. Hipp. 1448. 15. κᾶπειτα τοῦ γέροντος ἡσσήθη χερί; Andr. 917. 16. θάρσει γέροντος χεῖρα. 993. 17. γόνον βίαιον τῆς Ὀρεστείας χερός. 1242. 18. τίς σοι ξινέσται χεῖρ; Hec. 879. 19. μήθ' ὀτλίξασθαι χεῖρα. Or. 926. 20. ἀλλ' εἰμ', ὅπως ἂν μὴ καταργῶμεν χεῖρα. Phoen. 753. 21. τί γὰρ πρὸς ἡμᾶς ἦλθον ἰκεσίᾳ χερί. Suppl. 108. 22. ἀνδροῖα χερῶν. 314. 23. μιᾶς γὰρ χειρὸς ἀσθενὲς μάχη. Heracl. 274. 24. σῇ δεσποτοῦμενον χερί. 884. 25. ἐς δὲ σὰς χεῖρας βλέπει. Herc. 434—435. 26. ἦλθον, εἴ τι δεῖ, γέρον, ἢ χειρὸς ὑμᾶς τῆς ἐμῆς ἢ ξυμμάχων. 1170—1171. 27. θεοῖσιν δούλαν χεῖρ' ἔχειν. Ion. 132. 28. οὐδὲ γὰρ ψαύειν καλὸν θεῶν πονηρὰν χεῖρα. 1315—1316. 29. οὐ γὰρ ἐλπιδῶν εἶσω βέβηκα μίαν ὑπερδραμεῖν χεῖρα τοσοῦδε ναύταξ. Hel. 1523—1525. 30. μὴ τρέσῃς ἐμὴν χεῖρα. El. 220. 31. οἰκεία δὲ χεῖρ. 629. 32. δεσμίους χεῖρας σώζουσι. Bacch. 226—227. 33. κλῆδές τ' ἀνῆκαν θύρετρον ἄνευ θνητῆς χερός. 448. 34. οὐχὶ τὴν ἐμὴν φονέα ρομφαίαν χεῖρα. Iph. T. 585—586. 35. τοῦ χορὴ μ' ἀθλίαν ἐλθοῦσαν εἶρεῖν σὴν χεῖρ' ἐπίκουρον κακῶν; Iph. A. 1026—1027. 36. σοφὸν γὰρ ἐν βούλευμα τὰς πολλὰς χεῖρας νικᾶ. Fr. 220.

12. A lab az ember helyett. 1. σπουδῇ ποδὸς στείχει. Rhcs. 85—86. 2. ἥσω ναῦς ἐπ' Ἀργείων πόδα. 203. 3. ἦσαν γυγῇ πόδα. 798. 4. οἱ δ' ἀφ' ἡσυχου ποδὸς δύσζλειαν ἐκτίσαντο καὶ φαιθυμίαν. Med. 217—218. 5. ἀπαλλάσσουν πόδα. 729. 6. πῆματος ἔξω πόδα τοῦδ' ἀπέχεις. Hipp. 1293. 7. περὶ γὰρ ἥδ' ὑπὸ σιμνῆς πόδα Ἀγαμέμνονος. Hec. 53—54. 8. τίχρημ' ἐπέμωφ τὸν ἐμὸν ἐκ δόμων πόδα; 977. 9. οὐκ ἀπ' οἴκων πάλιν ἀνὰ πόδα σὸν εἰλίσσεις; Or. 170—171. 10. παρθένου δέχου πόδα. 1217. 11. διώκω τὸν ἐμὸν ἐς δόμους πόδα. 1344. 12. εἰσορῶ . . . Ὀρέστην ἐποτημένῳ ποδί. 1503—

1504. 13. ὥς ὄχλος νιν ὑστέρω ποδὶ πάνοπλος ἀμφέπει. Phoen. 147—148. 14. ὥς τυφλῷ ποδὶ ὀφθαλμὸς εἰ σύ. 834—835. 15. πέλας γὰρ, Τειρεσία, γίλοισι σοῖς ἐξώρμισαι σὸν πόδα. 845—846. 16. ἐκβάς τεθρίππων Ἰλλος ἀρμάτων πόδα. Heracl. 802. 17. ὁμαρτεῖτ' ἀθλίῳ μητρὸς ποδί. Herc. 336. 18. ὅταν παραστῶ σοὶ μὲν ἐγγύθεν ποδός. Ion. 612. 19. σὺ μὲν νυν εἴσω προξένων μέθες πόδα. 1039. 20. τίς προθυμία ποδῶν ἔχει σε. 1109—1110. 21. ἐκ γὰρ οἴκων προύλαβον μόλις πόδα. 1253. 22. πείσαντε δ' ἐκ γῆς διορίσασιν ἄν πόδα; Hel. 828. 23. τειχέων μὲν ἐντὸς οὐ βαίνω πόδα. El. 96. 24. ἴν' ἐκβάλλω πόδα ἄλλην ἐπ' αἶαν. 96—97. 25. Ἀργεὶ κέλας πόδ' ἀλάταν. 138. 26. γῶτας κακούργους ἐξαλύξομεν ποδί. 219. 27. Θέτιδος εἰνάλιον γόνον, ταχύπορον πόδ'. 450—451. 28. μεταστήσω πόδα. Bacch. 49. 29. στῆσον πόδ', ὀργῇ δ' ὑπόθεις ἥσυχον πόδα. 647. 30. τί γὰρ ποτ' ἐς γῆν τήνδ' ἐπόρθμευσας πόδα. Iph. T. 936. 31. ἐς τ' ἐμὸν πόδα ἐς τὰς Ἀθήνας δὴ γ' ἐπεμψε Ἀοξίας. 942—943. 32. ἐνδέξιός σῃ ποδὶ παρασπιστής. Cycl. 6. 33. ἔστρεψ' ἐκ δόμων ταχὺν πόδα. Fr. 781., 39.

13. *A láb az ember helyett (és az evező lapát a hajó helyett).* ὅμως δὲ πρόφρε πόδα σὸν ἐπὶ πλάτας Ἀχαιῶν. Troad. 1331—1332.

14. *A láb és a kéz az ember helyett.* οὐδ' ἐπέσπασε φυγῇ πόδ', ἀλλ' ἔδωκεν οὐκ ἄκων χέρας. Bacch. 436—437.

15. *A testalkat az ember helyett.* 1. τίς . . . ξένος . . . ῥίσκεται τοῦμὸν δέμας. Med. 387—388. 2. τοῦμὸν ἐκσῶσαι δέμας. 531. 3. γάτις ἦλθε δέσποιναν τειρομένην νοσερᾶ κοίτη δέμας ἐντὸς ἔχειν οἴκων. Hipp. 130—132. 4. λέχους γὰρ ἐς τόδ' ἡμέρας ἀγνὸν δέμας. 1003. 5. αἶρετ' εἰς ὀρθὸν δέμας. Troad. 465. 6. κρύπτειτ' ἄθλιον δέμας. 772. 7. εἰσορῶ γὰρ τοῦδε δεσπότου δέμας Ἀγαμέμνονος. Hec. 724—725. 8. οὐ γὰρ ποτ' ὄμμα λαμπρὸν ἐνθήσεις κόραις. 1045. 9. τί δ' οὐχὶ θυγατρὸς Ἐρμιόνης πέμπεις δέμας. Or. 107. 10. ἐν πέπλοισι κινεῖ δέμας. 166. 11. μέθες πεπᾶσθαι πατρὶ παρθένου δέμας. 1197. 12. σὸν δέμας θηρώμενος. Phoen. 699. 13. πότ' ἄρα καὶ σὸν ὄψομαι δέμας. Ion. 564. 14. μῶν σ' οἴκτος εἶλε, μητρὸς ὥς εἶδες δέμας. El. 968. 15. νυμφεύω δέμας Ἠλέκτρας.

1350—1351. 16. ἐξ ὕπνου κινεῖν δέμας. Bacch. 690. 17. ἔνθ' ἐκρυπτόμην δέμας. 730.

16. *A hús a test helyett.* θαρσεῖτε σαρκὸς ἐξαμείψασαι τρόμον. Bacch. 605—607.

II. A vallás.

A láb az áldozati bika helyett. ταύρειος δὲ ποὺς οὐκ ἦθελ' ὀρθὸς σανίδα προσβῆναι κάτω. Hel. 1555—1556.

III. A mythologia.

1. *Az arcz Apollo és Artemis helyett.* διδύμων προσώπων καλλιβλέφαρον γῶς. Ion. 186—189.

2. *A szem Artemis helyett.* Ἄρτεμι κλύων μὲν αὐδὴν, ὄμμα δ' οὐχ ὀρώων τὸ σόν. Hipp. 72—86.

3. *A szem Zeus helyett.* τὸ σεμνὸν Ζηνὸς ὄμι' ἀτιμάσας. Hipp. 886.

4. *A láb az istenek helyett.* κρυπτεύουσι δὲ ποικίλως δαρὸν χρόνον πόδα. Bacch. 888—889.

5. *A keréktalp a nap kereké helyett.* Παρνησιάδες δ' ἄβαστοι χορυφαὶ καταλαμπόμεναι τὴν ἡμερίαν ἀψίδα βροτοῖσι δέχονται. Ion. 86—88.

IV. A háború.

1. *A kéz az ellenség helyett.* 1. ἀλλ' οὔτις ἔστιν ὃς τὸν Ἀλκιμήνης γόνον τρέσαντι χεῖρα πολεμίαν ποτ' ὄψεται. Alc. 505—506. 2. ἔρμια πολέμιας χειρὸς. Med. 1322.

2. *A lándzsa hegye a lándzsa helyett.* τὰν φρόνιον ἔχετε φλόγα δορός τε λόγχαν. Troad. 1318.

3. *Az erőd az ellenség és város helyett.* 1. ἦδη δ' ἀγύρτης πτωχικὴν ἔχων στολὴν εἰσῆλθε πύργους. Rhés. 503—504. 2. καὶ γὰρ ἀπ' ἐχθρῶν ἦκατε πύργων. Andr. 515—516.

V. Az állami élet.

1. *A kéz a rabszolga helyett.* τάχ' ἐξ ὀπαδῶν χειρὸς ὠσθήσει βίβη. Med. 335.

2. *A láb a rabszolga helyett.* δραπέτην γὰρ ἐξέκλεπτον ἐκ δόμων πόδα. Or. 1498—1499.

VI. A lótenyésztés és a lóverseny.

1. *A szem a ló helyett.* φοβερόν γὰρ ἀπαράμυθον ὄμμα πωλικόν. Iph. A. 620.

2. *A pata a ló helyett.* τεθρίππων ὠκίσταν χαλὰν ἐπιβᾶσ'. Ion. 1240.—1241.

3. *A kocsikarfa a kocsi helyett.* 1. μὴ θραύσαντες ἀντύγων χνόας. Rhés. 118. 2. ἐπ' ἀντύγα βαίη. 236. 3. δεσμὰ πωλικῶν ἔξ ἀντίγων κλάζει σιδήρου. 567—568.

4. *A kéz a kocsis helyett.* οὔτε ναυκλήρου χειρὸς οὔθ' ἱποδέσμων . . . μεταστρέφουσαι. Hipp. 1224—1226.

VII. A hajózás.

1. *A hajó földélzete a hajó helyett.* σέλμαίθ' ὠρμισται νεων. Or. 242.

2. *A hajó előrésze a hajó helyett.* 1. πρῶραι ναῶν ὠκείαι Troad. 122. 2. σώσοντε νεῶν πρόφρας ἐνάλους. El. 1348.

3. *Az evező lapát a hajó helyett.* 1. ἄνδρες γὰρ ἐκ γῆς τῆσδε νυκτέρῳ πλάτῃ . . . αἵρεσθαι γυγὴν μέλλουσιν. Rhés. 53—55. 2. Σιμόεντι δ' ἐπ' εὐρείτῃ πλατάνῃ ἔσχασε. Troad. 809—810. 3. ναυπόρῳ δ' ἄγειν πλάτῃ 'Ελληνίδ' ἐς γῆν. 877—878. 4. μόναν δὴ μ' Ἀχαιοὶ κομίζουσι . . . ἐναλίσσι πλαταῖς. 1091—1095. 5. εἴθ' . . . δίπαλτον ἱερὸν ἀνὰ μέσον πλατῶν πέσοι . . . πῖρ. 1100—1104. 6. ὥς . . . οἴκαδ' ὀρμήσῃ πλάτῃν. 1154—1155. 7. Γ. Γ. 13. 8. πρὸς οἶκον εὐθύνοντας ἐναλίαν πλάτῃν. Hés. 39. 9. ἀλήρει κώπη πεμπομένην τάλαιναν. 455—456. 10. λιμένα δὲ Ναυπλίου ἐκπληρῶν πλάτῃ. Or. 54. 11. ἣ πέραθεν ἀλίῳ πλάτῃ. Heracl. 82. 12. ὁ Πριάμίδας ἔπλευσε βαρβάρῳ πλάτῃ. Hel. 234. 13. στρατεύμα κώπη διορίσαι Τροίαν ἐπι. 394. 14. πόδα χριμπτόμενος εἰναλίῳ κώπῃ. 526—527. 15. πετομένου κώπας, πετομένου δ' ἔρωτος ἀδίκων γάμων. 667. 16. ὅτ' ἔμολεν ἔμολε πεδία βαρβάρῳ πλάτῃ. 1117. 17. καὶ πῶς ὅδ' οὐκ κοινωνῶν πλάτῃς; 1212. 18. Φοίνισσα Σιδωνιάς ὦ ταχεῖα κώπα. 1451—1452. 19. οὔτοι μακρὸν μὲν ἤλθομεν κώπη πόρον. Iph. T. 116. 20. ὦ παῖ τοῦ τᾶς Τροίας πύργους ἐλθόντος κλεινᾶ ξὺν κώπῃ. 139—140. 21. ἦκουσιν . . . πλάτῃ φυγόντες δίπτυχοι νεαρίαι. 241—242. 22. ἐμὲ δ' αὐτοῦ προλιποῦσα βήσει ροθίοις πλά-

ταις. 1132. 23. οἱ δ' ὠκυπόμπους ἔλξετ' ἐς πόρτον πλάτας; 1427. 24. πορθμεύων πλάτη. 1445. 25. Ἀχαιῶν στρατιὰν ὥς κατιδοίμαν Ἀχαιῶν τε πλάτας ναυσιπόρους ἡνθέων. Iph. A. 171—173. 26. καὶ κέρας μὲν ἦν δεξιὸν πλάτας ἔχων Φθιώτας. 235—237. 27. ἐνθάδε παρ' εὐπρόμνοισιν Ἀργείων πλάταις. 723. 28. ὅταν . . . εὐπρόδροισι πλάταις εἰρεσίᾳ πελάζῃ. 764—766. 28. ναυτίλῳ πλάτη Ἄργος κατασχών. Fr. 229.

4. Az evező lapát a csónak helyett. Χάρωνος ἐπιμένει πλάτα. Herc. 432.

5. A gerenda a hajó helyett. 1. τὸ δὲ νάϊον Ἀργόθεν δόρυ. Rhes. 459. 2. ἐπ' Ἀργύρου δερὸς ἄξιον ἕγραν ἔκπερᾶσαι. Andr. 791—794. 3. πόσον δ' ἀπείργει μῆκος ἐκ γαίος δόρυ; Hel. 1268. 4. ἐσβῆναι δόρυ. 1568. 5. ἐς Ἑλλάδ' εἶπεν εὐθύνειν δόρυ. 1611. 6. ἵνα τε δόρατα μέμονε. Iph. A. 1495. 7. ἡῤ'θυρον ἀμφῆρες δόρυ. Cycl. 15. 8. ἄνεμος ἐμπνεύσας δορὶ ἐξέβαλεν ἡμᾶς. 19—20.

6. A kéz az evezős helyett. Ἀργείων πρὸς ναυσὶν κινεῖται ζωπήρης χεῖρ. Troad. 160—161.

7. A hajó fenekén összegyűlt víz a tenger helyett. ἀλίμενόν τις ὥς ἐς ἄντλον πεσών. Hec. 1025.

VIII. A természet.

a) Az állatok.

1. A szárny a madár helyett. πάραγε πτέρυγας. Ion. 166.

2. A láb a madár helyett. οὐκ ἄλλα γοινηκοῖαῖ πόδα κινήσεις; Ion. 162—163.

3. Az ének a hattű helyett. αἰμάξεις, εἰ μὴ πείσει, τὰς καλλιφθόγγους ᾠδὰς. Ion. 168—169.

4. Az állkapcsa a vadállat foga helyett. L. C.XXIV. b. 35.

b) Meteorologiai tünemények.

A kör a nap helyett. 1. νῦν πανόστατον ἀκτῖνα κύκλον θ' ἡλίον προσόψεται. Alc. 207—208. 2. κύκλον θ' ἡλίον προσόψομαι. Hec. 412. 3. ἄμ' ἱππεύοντος ἡλίον κύκλω. Ion. 41.

B) A metonymia.

I. Az ember.

1. *A test az ember helyett.* 1. δειῖσαι γὰρ Ἀργείοισι σῶμ' αἰσχύνομαι. Or. 98. 2. ὥσπερὶ πόλις πρὸς ἐχθρῶν σῶμα πυργηρούμεθα. 762. 3. ἀπόδος τὸ σῶμα πατρί, μὴ ξύνθνησκέ μοι. 1075. 4. μή με . . . οὐκ ἐκφρῶς' ἀναίμακτον χροά. Phoen. 263—264. 5. ὦ λευκά γήρα σῶματ'. Herc. 909.

2. *Az arcz a nyak helyett.* λευκὴν διήμησ' Ἰφιγρόνης παρηίδα. El. 1023.

3. *A szemhéj a tekintet helyett.* οἶδ' ἐγὼ ἐς σὸν βλέφαρον πελάσω. El. 1332.

4. *A szemhéj a látás helyett.* εἴθε μοι ὀμμάτων αἵματόεν βλέφαρον ἀκέσαι' ἀκέσαιο τυγλόν. Hec. 1066—1067.

5. *A szemhéj az álom helyett.* ὀλεῖς, εἰ βλέφαρα κινήσεις ὕπνου γλυκυτάταν φερομένη χάριν. Or. 157—158.

6. *A fény a szem helyett.* 1. κατ' εὐφρόνην ἀμβλωπες αὐγαί. Rhes. 736—737. 2. ἐς τίνα βάλλων τέριφομαι αὐγὰς; Andr. 1180.

7. *A nézés az élet helyett.* οὐ ταὐτὸν, ὦ παῖ, τῷ βλέπειν τὸ κατθανεῖν. Troad. 628.

8. *A látás a szem helyett.* δεργμάτων κόραισι πολυπλάνοις ἐπισκοπῶν. Phoen. 660—661.

9. *A látás a szemhéj helyett.* ὅψιν δ' ὀμμάτων ξυνήρομοσεν. Iph. T. 1167.

10. *A hallás a fül helyett.* γέρε νυν ἐν πύλαισιν ἀκοᾶν βάλω. Or. 1281.

11. *A száj a hang helyett.* Ἰακχον ἀθρόω στόματι τὸν Διὸς γόνον Βρόμιον καλοῦσαι. Bacch. 725—726.

12. *Az állkapcsa a torok helyett.* ἔλθ', ὦ διὰ ξουθᾶν γενύων ἐλελιζομένα. Hel. 1111.

13. *A nyak a száj helyett.* ὦν οὐτε σῖτα διὰ δέξης ἐδέξατο. Or. 41.

14. *A kar a kéz helyett.* ἴσας δέ μοι πρήγουσ διηρίθμησε Παλλὰς ὠλένη. Iph. T. 965—966.

15. *A kéz a tett helyett.* ἔξὼν μᾶς μοι χειρὸς εὖ θέσθαι τάδε. Herc. 938.

16. *A kéz a modor helyett.* 1. βιαίῳ χειρὶ δαιμόνων ἀπολιπεῖν σφ' ἔδη. Heracl. 103. 2. κοῦδὲν βιαίῳ τῇδε χρήσομαι χειρί. 106. 3. τὰ δ' ἔργα βαρβάρου χειρὸς τάδε. Heracl. 131.

17. *A tenyér a kard helyett.* πνριγενεῖ τέμνειν παλάμῃ χρόα. Or. 820—821.

18. *A láb a lépés helyett.* 1. τίς ἡγεμῶν μοι ποδὸς ὁμαρτήσῃ τρυφλοῦ; Phoen. 1616. 2. βαίνουσι λαιψηροῦ ποδί. El. 549.

19. *A láb a kéz helyett.* οὐκ εἰ' ἐνόπλῳ ποδὶ βοηδομήσετε. Or. 1622.

20. *A láb a sietség helyett.* σὶν παρθένηρ τε καὶ προῖθυμῆα ποδός. Phoen. 1430.

21. *A lábbeli a lépés helyett.* ψοφεῖ γοῦν ἀρβύλῃ δόμων ἴσω. Bacch. 638.

22. *A lábbeli talpa a láb helyett.* ὦ θεοί, τίς ἐς γῆν βάρβαρον ἀτίγμεθα ταχεῖ πεδίλῳ; Fr. 123.

23. *A lábbeli az ember helyett.* Ὁρέστας, Μυκηνίδ' ἀρβύλιαν προβάς. Or. 1469—1470.

24. *A lépés a láb helyett.* 1. οὐ λήψει zόρην, μὴ κοῦφον ἀῶρη βῆμ' ἐς Ἀργείων στρατόν; Troad. 341—342. 2. τρομερὰν ἔλκω ποδὸς βάσιν. Phoen. 304—305.

25. *A lépés a járó ember helyett.* ἡσθόμην κτύπου τινὸς κέλευθον. Or. 1311—1312.

26. *A lépés a fátadt tagok helyett.* ἀναψύχουσι θηλύπουν βάσιν. Iph. A. 421.

27. *A nyomat az ember helyett.* 1. φέρετ' ἐμὸν ἵχνος. Troad. 1329. 2. ποδὸς ἵχνος ἐπαντέλλων. Phoen. 104. 3. ἔξω τρίβον τοῖδ' ἵχνος ἀλλαζώμεθα. El. 103.

28. *A nyomat a járás helyett.* στείχει ταχύπουν ἵχνος ἐξανύων. Troad. 232.

29. *A nyomat a láb helyett.* 1. ἵχνος δ' ἐκφύλασσ' ὅπου τίθης. Ion. 741. 2. θὲς ἐς χορὸν, ὃ γίλα ἵχνος. El. 859. 3. ἔγχε δ' ἡ μὲν ὠλένην, ἡ δ' ἵχνος ἀνταῖς ἀρβύλαις. Bacch. 1133—1134.

30. *A nyomat és a lábbeli a láb helyett.* σῖγα σῖγα, λειπτόν ἵχνος ἀρβύλης τίθετε. Or. 140—141.

31. *Az elesés a meggyilkolt helyett.* Ἑλένης πτώμ' ἰδὼν ἐναΐματι. Or. 1196.

32. *Az ész az ember helyett.* ὕποπτον δ' ἐστὶ κάρτ' ἔμῃ γρενί. Rhes. 79.

33. *A szív az élet helyett.* λέχριος ἐκπεσεῖ φίλας καρδίας. Hec. 1026.

34. *A vér az élet helyett.* ἀλλ' αἷμα θήσεις ξυμβαλὼν βάσχαῖς μάχην. Bacch. 837.

35. *A vér a család helyett.* γόνῳ γόνος ἀμείβων δι' αἵματος οὐ προλείπει. Or. 816—817.

36. *A vér a boszú helyett.* 1. τὸ μητρὸς δ' αἷμά νιν τροχηλατεῖ. Or. 36. 2. πορεύων τις ἐς δόμον ἀλαστόρων ματέρος αἷμα σᾶς. 336—337.

37. *A vér a bünn helyett.* Ἥρα προσάψαι κοινὸν αἷμ' αὐτῇ θέλει. Herc. 831.

38. *A vér az ölés helyett.* νόμος δ' ἐν ὑμῖν τοῖς τ' ἐλευθέροις ἴσος καὶ τοῖσι δούλοις αἵματος κεῖται πέρι. Hec. 291—292.

39. *A vér a gyilkosság helyett.* 1. μίasma γένων αἵματος Παλλαντιδῶν. Hipp. 35. 2. ἐξ οὗπερ αἷμα γενέθλιον κατήνυσεν. Or. 89. 3. ἐξέθυσ' ὁ Φοῖβος ἡμᾶς μέλεον ἀπόφρονον αἷμα δοὺς πατρογόνου ματρὸς. 191—193. 4. εἴργασται δ' ἐμοὶ μητρῶν αἷμα. 284—285. 5. αἵματος τινύμεναι δίκαν. 322—323. 6. μητρὸς αἵματος τιμωρίαί. 400. 7. ὥς ταχὺ μετῆλθόν σ' αἷμα μητέρος θεαί. 423. 8. οὐδ' ἡγνισαί σὸν αἷμα κατὰ νόμους χεροῖν; 429. 9. χρῆν αὐτὸν ἐπιθεῖναι μὲν αἵματος δίχην ὅσιν διώκοντ'. 500—501. 10. ὅστις αἷμ' ἔχων κυροῖ. 514. 11. κακῆς γυναικὸς οὔνεχ' αἷμ' ἐξέπραξεν. 1139. 12. σταθεὶς ἐπὶ τοῖνον αἷμα. 1256. 13. Τυδεὺς μὲν αἷμα συγγενὲς γένων χθονός. Suppl. 148. 14. δικαστὴς αἵματος γενήσομαι; Herc. 1150. 15. αἷμα τε παιδογόνον. 1201. 16. τοῖς ἀποκτείνασί σε προστρόπαιον αἷμα θήσεις. Ion. 1259—1260. 17. οὗ πρῶτον θεοὶ ἔχοντ' ἐπὶ ψήγοισι αἵματος πέρι. El. 1258—1259. 18. εἰπὼν δ' ἀκούσας θ' αἵματος μητρὸς πέρι. Iph. T. 964.

40. *A vér a rokoni gyilkosság helyett.* πρὸς Ἐρινύσι θ' αἷμα σύγγονον ἔξι. Herc. 1077.

41. *A vér a gyilkos ember szeme helyett.* τῶνδε προσ-
τρόπαιον αἷμα προσλαβὼν οὐδὲν κακῶσαι τοὺς ἀναιτίους θέλω.
Herc. 1161—1162.

42. *A vér a halál helyett.* 1. τοῦ σοῦ δὲ παιδὸς αἵματος
κοινουμένην. Andr. 654. 2. μηδ' ἐπὶ τοξοσύνα φονίῳ πατρὸς
αἷμα τὸ διογενές ποτε Φοῖβον βροτὸς ἐς θεὸν ἀνάψαι.
1194—1196. 3. πατρί θ' αἱμάτων ἐχθίστων ἐπικούρος. El.
137—138. 4. πατρὸς θανόντος αἷμα τιμωρούμενος. Iph.
T. 558.

43. *A vér a holttest helyett.* μήθ' αἷμα μιν δέξαιτο κάρ-
πιμον πέδον. Or. 1086.

44. *Az élet a lélek helyett.* ἀπέπνευσεν αἰῶνα. Fr. 798.

45. *Az élet az ember helyett.* πρὶν ἐς γῶς σὸν κατα-
στήσai βίον. Alc. 362.

46. *A lélegzés az élés helyett.* καὶ ἐπίσχη πνέων. Epist.
A', 28.

47. *Az erő az ember helyett.* 1. ἀλκὴν τίν' αἰνεῖς; Rhcs.
708. 2. τίπτω . . . Πολυνείκους βίαν. Phoen. 55—56.

48. *Aphrodite a szerelem helyett.* 1. οὐκ αὖ σιωπῇ Κί-
πριδος ἀλγήσεις πέρι; Andr. 240. 2. οὐ δία μίαν γυναῖκα καὶ
μίαν Κύπριν. Troad. 368. 3. πετέχοιμι τὰς Ἀφροδίτας. Iph.
A. 557. 4. κατὰ Κύπριν κρυπτάν. 571.

49. *Aphrodite a kínánság helyett.* μέμνηε δ' Ἀφροδίτη
τις Ἑλλήνων στρατῷ. Iph. A. 1264.

50. *Aphrodite az öröm helyett.* ἔχουσιν Ἀφροδίτην τιν'
ἡδεῖαν κακῶν. Phoen. 399.

51. *A szerelem a szerelmes helyett.* ἐρῶς' ἔρωτ' ἐκδημον.
Hipp. 32.

52. *A házasság a kéré helyett.* ζῆλον οὐ σιμζρόν γάμων
ἔχουσ'. Hec. 352—353.

53. *A házasság a feleség helyett.* 1. ὅμνυμι τῶν σῶν
μήποθ' ἀψασθαι γάμων. Hipp. 1026. 2. καλὸν νύμφευμα
τῷ στρατηλάτῃ. Troad. 420.

54. *A házasság a házaspár helyett.* οὐ γέλωτα δεῖ σ'
ὀφλεῖν τοῖς Σισυφείοις τοῖς τ' Ἰάσονος γάμοις. Med.
403—404.

55. *A házasság a nő helyett.* ἐκπεφεύγασιν γάμοι με.
Hel. 1622.

56. *A házassági rokonság a nő helyett.* σιγώμενον τὸ κῆδος εἶχεν ἐν δόμοις. Troad. 399.

57. *A házasság a szerelmi erőszak helyett.* Πανὸς ἀναβῶν γάμους. Hel. 190.

58. *A házasság az ágy helyett.* γάμους Ἰάσων βασιλικοῖς ἐννάζεται. Med. 18.

59. *A rokonság a feleség helyett.* οὐκ ὧδε κῆδος σὸν διώσεται πόσις. Andr. 869.

60. *Az ágy a nő helyett.* 1. εἰ δὲ σὸς πόσις καινὰ λέχη στρίψει. Med. 154—155. 2. ἔγκληρον εὐνὴν προσλαβόν. Hipp. 1011. 3. τοῦμὸν παρώσας δεσπότης δοῦλον λέχος. Andr. 30. 4. ἐκβαλοῦσα λέκτρα τὰκείνης βίβη. 35. 5. οὐδέποτε δίδυμα λέκτρ' ἐπαινέσω βροτῶν. 464. 6. μίαν μοι στεργέτω πόσις... εὐνάν. 467—470. 7. διὰ γὰρ πυρὸς ἦλθ' ἑτέρῳ λέκτρῳ. 487. 8. ἄλλην τιν' εὐνὴν ἀντὶ σοῦ στέργει πόσις; 907. 9. κακὸν γ' ἔλεξας, ἄνδρα δίσσ' ἔχειν λέχη. 909. 10. ἢ δουλεύσομεν νόθοισι λέκτροις. 927—928. 11. κακῶν δὲ λέκτρων μὴ' πιθυμίαν ἔχειν. 1280. 12. ἀτὰρ λέχος γε τῆσδ' ἔν οὐκ ἐκτησάμην. Troad. 416. 13. τῆς μαντιπόλου βάρκῃς ἀνέχων λέκτρ'. Ἀγαμέμνων. Hec. 123—124. 14. ναυστολήσων Ἑλένας ἐπὶ λέκτρα. 633—634. 15. Πυλάδῃ δ' ἀδελγῆς λέκτρον, ᾧ ποτ' ἤνεσας, δός. Or. 1658—1659. 16. κόρης τε λέκτρον Ἀντιγόνης σέθεν. Phoen. 1588. 17. κῆτα σὸν γαμεῖ λέχος; Ion. 297. 18. ἦλθες ἐς νόθον τι λέκτρον; 545. 19. λαβὼν δὲ δοῦλα λέκτρα. 819. 20. ὥς ἐμὸν σχήσων λέχος. Hel. 30. 21. ἐξηνέμωσε τὰμ' Ἀλεξάνδρῳ λέχη. 32. 22. ὅς ἐξέγυσεν Ἀερόπης λέκτρων ἄπο. 391. 23. ποίων δὲ λέκτρων δεσπότης ἄλλων ἔγυς; 572. 24. Πριαμίδαις ἄγων Ἰακεδαίμονος ἄπο λέχεα σέθεν, ᾧ Ἑλένα. 1118—1120. 25. τὰμὰ λέκτρ' ἄλλῃ διδοῦσα; 1634. 26. ἐπίσημα γὰρ γήμῃντι καὶ μεῖζω λέχη. El. 936. 27. κασιγνήτης λέχος οὐκ ἂν προδοίην. Iph. T. 716—717. 28. τὰμὰ δ' ἔσχεις αὖ λέχη. Iph. A. 1156. 29. παῖσάι τε λέκτρων ἀρπαγὰς Ἑλληνηκῶν. 1266. 30. λέκτρα συλαῖσθαι βίβη. 1275. 31. καὶ γὰρ ἐκ καλλιόνων λέκτροις ἐπ' αἰσχροῖς εἶδον ἐκπεπληγμένους. Fr. 212. 32. μετρίων λέκτρων, μετρίων δὲ γάμων μετὰ σωφροσύνης κῦρσαι θνητοῖσιν ἄριστον. 505. 33. ποτηρὸν λέκτρον. 524. 34. κοιτὸν γὰρ εἶναι χρὴ γυναικεῖον λέχος. 655. 35. ἐλεύθερος δ' ὢν δοῦλός ἐστι

τοῦ λέχους. 772. 36. χρόνος ἔκρανε λέχος ἐμοῖσιν ἀρχέταις. 775., 50—51. 37. ὁ μὲν γὰρ ἄλλης λέκτρον ἱμεῖρει λαβείν. 906.

61. *Az ágy a nő helyett (és a lándzsa helye a harcra helyett).* τὰ δὲ Κασάνδρας λέκτρο' οὐκ ἐγάτην τῆς; Ἀχιλείας πρόσθεν θήσειν ποτὲ λόγχης. *Hec.* 129—131.

62. *Az ágy a lány helyett.* 1. εἰ τοῖσδε γ' εὐνῆς οὔνεκ' οὐ στέργει πατήρ. *Med.* 88. 2. ἔχει λέκτρα τυράννων. 140. 3. εὐ νυν τόδ' ἴσθι, μὴ γυναικὸς οὔνεκα γῆμαι με λέκτρα βασιλέων. 593—594. 4. ἔχω τὰ τῆς Διὸς τε λέκτρα Αἰήδας θ'. *Hel.* 638.

63. *Az ágy a szüzesség helyett.* πρῶτος τὸ παρθένειον ἔξεύξω λέχος. *Troad.* 671.

64. *Az ágy a nő keze helyett.* Κρέων ἀδελγὸς τὰμὰ κηρύσσει λέχη, ὅστις σοφῆς αἴνιγμα παρθένου μάθοι, τοῦτον ξυνάφειν λέκτρα. *Phoen.* 47—49.

65. *Az ágy a férfi helyett.* 1. Φρυγίων λεχέων ἔπλευσε πλαθεῖσ'. *Rhes.* 911. 2. τίς σοί ποτε τᾶς ἀπλάτου κοίτας ἔρος; *Med.* 150—151. 3. μακαρία δ' ἐγὼ βασιλικοῖς λέκτροις κατ' Ἄργος ἂ γαμουμένα. *Troad.* 312—313. 4. ἄνδρα τὸν πάρος καινοῖσι λέκτροις ἀποβαλοῦσ' ἄλλον γιλεῖ. 662—663. 5. ἐν ἧ σε λέκτρον Αἴμονος μένει. *Phoen.* 1638. 6. ὃ λέκτρον δύο συγγενεῖς εὖναι. *Herc.* 798—799. 7. βᾶξες, ἅ σε βαρβάροισι λέχεσι, πότνια, παραδίδωσιν. *Hel.* 225. 8. δύσκληιν δ' ἀπὸ συγγόνου βάλετε βαρβάρων λεχέων. 1506—1507.

66. *Az ágy a kény keze helyett.* λέκτρα γὰρ τὰ Θεσέως οὐκ ἔστι δῶμά θ' ἥτις εἴσεισιν γυνή. *Hipp.* 860—861.

67. *Az ágy a szerelem helyett.* 1. ὃ γυναικῶν λέχος πολύπονον. *Med.* 1290—1291. 2. τῆς ἐμῆς εὐνῆς χάριν. *Andr.* 1253. 3. ὅς λεχέων στρυγερῶν χάριν ὄλεσε πέργαμα Τροίας. *Troad.* 592. 4. καίτοι λέγουσιν ὥς μὲ' εὐφρόνη χαλᾷ τὸ δυσμενὲς γυναικὸς εἰς ἀνδρὸς λέχος. 660—661. 5. μᾶς γυναικὸς καὶ λέχους στρυγροῦ χάριν. 776. 6. ὥσπερ σὺ τὰμὰ λέκτρο' ἔσωζες ἀσφαλῶς. *Herc.* 1372. 7. δόλιον εὐνὴν ἐξέπραξ'. *Hel.* 20. 8. οὐκ ἐπὶ λέκτρα βαρβάρων νεανία. 666. 9. κρηγίαις γὰρ εὐναῖς πείσας ἄλοχον. *El.* 720—721. 10. ὅταν τις δελεάσας δάμαρτά του κρηπταῖσιν εὐναῖς. 921—922. 11. Ἀχιλλέως λέκτροισι πείσας ὅχετ'. 1020—1021. 12. παλὶρ-

ρους δὲ τάνδ' ὑπάγεται δίκα διαδρόμου λέχους. 1155.
13. θηροῖσι λέκτρον τοῦμόν. Iph. A. 960. 14. μᾶλλον δὲ
λέκτρον σὼν πόθος μ' εἰσέρχεται 1411.

68. Az ágy a szerelmes helyett. ἐνταῦθα λέκτρον ἱκε-
τεύομεν φρυγᾶς. Hel. 799.

69. Az ágy a férjhezmenés helyett. παρθένων ἐπὶ λέκτροις
ἂ νόμος ἔχει. Troad. 324.

70. Az ágy a házasság helyett. 1. βοᾷ τὸν ἐν λέχει
προδόταν κακόννημον. Med. 205—206. 2. ὅταν δ' ἐς εὐνὴν
ἡδικομένη κυρῇ. 265. 3. σὸν μὲν ἐχθαίρων λέχος. 555. 4. ἦν
δ' αὖ γένηται ξυμφορὰ τις ἐς λέχος. 571. 5. ἀπολέμους δ'
εὐνὰς σεβίζουσ'. 640. 6. οὐκ ἐσμὲν εὐνῆς ἄζυγες γαμηλίον.
673. 7. ἂ φρονεῖσεις τέκνα νυμφιδίων ἔνεκα τεκέων. 997—998.
8. σὺ δ' οὐκ ἔμελλες τᾶμ' ἀτιμάσας λέχη τεργνὸν διάξειν
βίοντο. 1354—1355. 9. λέκτρον ἄμιλλα κούρας. Hipp. 1142.
10. τληῖμον δὲ σὺ, παῖ, μητρὸς λεχέων ὅς ὑπερθνήσκεις.
Andr. 497—498. 11. τὰμὰ λέκτρα. Troad. 404. 12. φεύγουσα
λέκτρα. 981. 13. ἕς λέχος ποτ' ἦρξα. Or. 1092. 14. ποῖ
γὰρ ἐκφεύξει λέχος; Phoen. 1674. 15. τῇδ' ἐν ἡμέρᾳ λέχη
κράναι. Fr. 775., 68—69. 16. λέχεά θ' Ἀλίων. 781., 65.

71. Az ágy a menyasszony helyett. 1. εἴ σε μὴ κνίξου
λέχος. Med. 568. 2. εὐνῆς ἕκατι καὶ λέχους σφ' ἀπώλεσας.
1338. 3. λέχους σφ' αἶψ' ἡξίωσας οἶνεκα πτανεῖν; 1367.
4. ἄλλως λέκτρ' ἐγὼ μὲν ἐν Ἀυλίδι. Iph. T. 538. 5. Ἀχιλεὺς
λέκτρον ἀπλακόν. Iph. A. 124.

72. Az ágy a férj helyett. 1. λυπεῖ δὲ λέκτρον ἀνδρὸς
ἐστερημένη. Med. 286. 2. τὰς ἀνάνδρου κοίτας ὀλέσασα
λέκτρον. 436—437. 3. σὼν δὲ λέκτρον ἄλλα βασιλεια κρεῖσ-
σων δόμοις ἐπανέστα. 443—446. 4. μεγάλα γὰρ κρίνω τάδε,
λέχους στέρεσθαι. Andr. 370—371. 5. τίς οὖν ἂν εἴη μὴ
πεφυκότων γέ πω παίδων γυναικὶ συμφορὰ πλὴν ἐς λέχος
905. 6. σὺ τὴν κακίστην ἀλχημάλωτον ἐν δόμοις δούλην
ἀνέξει σοὶ λέχους κοινουμένην; 932—933. 7. οὐκ ἂν ἔν γ'
ἐμοῖς δόμοις βλέποντο ἂν αὐγὰς τᾶμ' ἐκαρποῦτ' ἂν λέχη.
934—935. 8. γαμῖ βιαίως σκότιον Ἀγαμέμνων λέχος (Ag.
értelmezője). Troad. 44. 9. ἀντὶ παίδων καὶ γαμηλίου λέχους.
Or. 1050. 10. ἡ δὲ σίναιμον λέχος ἤλθεν. Phoen. 817.
11. ἐπειδὴ λέκτρ' ἀγῆκεν Μιακοῦ. Hel. 7. 12. θανεῖσθαι

κοῖ' ποτ' ἀλλάξειν λέχη. 836. 13. τὰ πρότῃα λέκτρα νυμφικὰς
θ' ὁμιλίας τιμᾶν. 1400—1401. 14. γυνή . . . οὐ τῶν τεκόν-
των ἐστίν, ἀλλὰ τοῦ λέχους, Fr. 320.

73. *Az ágy a feleség helyett.* 1. εἰ δέ τι καινὸν ἔλοιτο
λέχος πόσις. Alc. 464. 2. νυμφιδίους εἰνὰς θανάτοις περαι-
ζομένους οὐ τλητὸν ὄραν. 885—887. 3. καινὰ θ' ἐκτήσω λέχη.
Med. 489. 4. ξυγγνώστ' ἂν ἦν σοι τοῦδ' ἐρασθῆναι λέχους.
491. 5. βάρβαρον λέχος . . . οὐκ εὐδοξον ἐξέβαινέ σοι.
591—592. 6. δάμαρτος οὔσης, ἣ λέχους ἄπειρος ὢν; 672.
7. πότερον ἐρασθεῖς ἢ σὸν ἐχθαίρων λέχος; 697. 8. ὅς οὔτε
λέκτρων νεογάμων ὀνήσομαι. 1348. 9. νοσοῦνθ' ὀρῶντας
λέκτρα. Hipp. 463. 10. τὴν δεσπότου προδοῦσαν ἐξανδρῆ
λέχος. 590. 11. σὴζεται πιζρὸν λέχος. 635. 12. ἣ χρηστὰ
λέκτρα. 636. 13. ὦλεσας κερδὸν λέχος. 835. 14. λέχους μοι
καὶ τέκνων ἐπιστολὰς ἔγραψεν. 858—859. 15. ἥσχυνε τὰμὰ
λέκτρα. 944. 16. λέχη τ' ἔρημ' ἂν οὔ ποτ' ἐξελείπετο. Andr.
308. 17. ὅστις πρὸς ἀνδρὸς Φρυγὸς ἀπηλλάγης λέχους. 592.
18. ἣ μὲν τι κερδαίνουσα συμφερίζει λέχος. 947. 19. ὦ παῖ,
μήποτε σὼν λεχέων τὸ δυσώνημον ὦγελ' ἐμὸν γένος ἐς τέκνα
καὶ δόμον ἀμμιβαλέσθαι. 1188—1191. 20. γαμεῖ . . . Κλυ-
ταιμνήσρας λέχος. Or. 19—20. 21. σὺ δ' ἄλλο λέκτρον παι-
δοποιήσαι λαβών. 1080. 22. ἣ ζῶν μακάριον κτήσει λέχος.
1208. 23. λέκτρ' ἐπήνεσ'. 1672. 24. ἐπεὶ δ' ἅπαις ἦν χρόνια
λέκτρα τὰμ' ἔχων. Phoen. 13—14. 25. μαθὼν δὲ τὰμὰ
λέκτρα μητρῶων γάμων. 59. 26. τίμῃ τρόπῳ δ' ἔσχες λέχος;
408. 27. καὶ μὴ γὰρ εὐνής ἦν πατ', ἀλλ' ἔχει λέχος. 946. 28. εἴθε
τινὲς εὐναὶ δικαίων ὑμεναίων εἰν' Ἀγροὶ γανῶσιν τέκνοισιν
ἐμοῖς. Suppl. 1026—1028. 29. ἐπίσημον εὐνήν Ἡρακλεῖ ξυνοι-
κίσας. Herc. 68. 30. τὰλλότριά λέκτρα δόντος οὐδενὸς λαβών.
345. 31. χρόνιαι δὲ σπείρας λέχη ἄτεκνός ἐστι καὶ Κρέουσ'.
Ion. 64—65. 32. οὐς ἀποδείξω λέκτρων προδότας ἀχαρί-
στους. 879—880. 33. γυλάσσειν τὰμ' ἀναγκάσας λέχη. Hel.
427. 34. οὐ τί που λελήσμεθ' ἔξ ἄντρων λέχος; 475. 35. ὅθεν
σὺ θεοπόνητ' ἔχεις λέχη. 584. 36. τὰ δὲ κέν' ἐξάξει λέχη;
590. 37. ἣ γὰρ γαμεῖν τις τὰμ' ἐβουλήθη λέχη; 784. 38. τὰμ'
ἀποκτεῖναι λέχη. 807. 39. τὰμὰ γ' ἀποδοῦναι λέχη. 974.
40. ὅταν δ' . . . ἀμαρτάνῃ πόσις τᾶνδον παρῶσας λέκτρα.
El. 1036—1037. 41. μικρὰ γὰρ μεγάλων ἀμείνω σῶφρον' ἐν

δόμοις λέχη. 1098—1099. 42. εἴ τις ἐκ δόμων λαβὼν οἴχοιτο τόν τ' ἔχοντ' ἀπωθοίη λέχους. *Iph. A.* 62—63. 43. εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἰσιν ἐς Φθίαν λέχος. 103. 44. παῖδ' ἐπεγήμισα νυμφεῖους εἰς ἀγκώνων εὐνὰς ἐκδώσειν λέκτροις. *Iph. A.* 130—132. 45. λέκτρα χρήστ' ἐρᾶς λαβεῖν; 383. 46. ἀπολέσας κακὸν λέχος ἀναλαβεῖν θέλεις. 390. 47. τὴν ἐμὴν μέλλουσαν εὐνὴν μὴ πτανεῖν. 1355. 48. γενναῖον λέχος εὐρεῖν. *Fr.* 153. 49. ἐγὼ γὰρ ἔξω λέκτρα. 1044.

74. *Az ágy sötétsége a sötétségben levő feleség helyett.* λέκτρων σκοτία νυμφευτήρια. *Troad.* 251.

75. *Az ágy az erkölcsi tisztaság helyett.* 1. ὥς σώσαιμι Μενέλεω λέχος. *Hel.* 48. 2. ἵνα μὴ λέκτρ' ὑποστρώσω τινί. 59. 3. ἵν' ἀνδρὶ τὰμὰ διασώσῃ λέχη. 65.

76. *Az ágy a szerelmi egyesülés helyett.* εἰ δὲ λέκτρα δέφυγες τὰδ' οὐκ ἔχω. *Hel.* 794.

77. *Az ágy a házasság életheen levő bajok helyett.* Κύπρις... κοῖνοι λέχη γυναικῶν. *Med.* 640—641.

78. *Az ágy a feleség helyett és a feleség versenytársa helyett.* κορυτὰ κοῖτα λεχέων σῶν. *Hipp.* 154.

79. *Az ágy a hitelen feleség csele helyett.* λέκτρα τε Κρήσας Ἀερόπας δολίας δολίοισι γάμοις. *Or.* 1009—1010.

80. *Az ágy a házasságtörés helyett.* Ἀγίσθου λέχος. *Or.* 619.

81. *Az ágy az erkölcselenség helyett.* ὅσιος ἀπ' εὐνᾶς ὦν. *Ion.* 150.

82. *Az ágy a szerelmi viszony helyett.* 1. οὐκ ἦν θεοπόνητά μου λέχη. *Troad.* 953. 2. λέκτρων ἡθοιοῦσα Ζηνί. *Herc.* 1309. 3. ἐγὼ δὲ τοὺς θεοὺς οὐτε λέκτρ' ἂ μὴ θέμις στέργειν νομίζω. 1341—1342. 4. πῶς δὲ σκοτίας ἀναγρήνω εὐνὰς; *Ion.* 860—861. 5. οὐκέτι κορύψω λέχος. 874. 6. αἰεῖδεθ' ἔμνοις ἀμέτερα λέχεα. 1091—1092. 7. παλίμγαμος αἰοιδά... ἵτω δυσκέλαδος ἀμυγὶ λέκτρων. 1096—1098. 8. ἐς Ζῆν' ἀναγέρειν τὴν ἀμαρτίαν λέχους. *Bacch.* 29.

83. *Az ágy a mátká helyett.* 1. πόσας ἂν εὐνὰς θυγατέρ' ἡδικημένην βοῦλοι' ἂν εὐρεῖν. *Andr.* 350—351. 2. ἀλλ' ἐπηνέγκω λέχη τὰλλότρια. *El.* 1089—1090.

84. *Az együtt-nyugvás a feleség helyett.* ὃ γενναῖα συγκοιμήματα, Νηρέως γένεθλον, χαῖρε. *Andr.* 1273—1274.

85. *A szülési fájdalmak a gyermek helyett.* ἡ δὲ τὸν ἔμὸν ὠδίνων πόνον μαστοῖς ὑφείτο. Phoen. 30—31.

86. *A gyermek a szülés helyett.* 1. οὐ γὰρ οἶδ' ἐγὼ, δέ-
κάτη σελήνην παιδὸς ὡς νομίζεται. El. 1125—1126. 2. παιδὸς
ἀριθμὸν ὡς τελεσφόρον θύσω θεοῖσι. 1132—1133.

87. *Az emlő a nő helyett.* διὰ κενῆς ἄρα ἐν σπαργάνοις
σε μαστὸς ἐξέθρεψ' ὅδε. Troad. 753—754.

88. *A ház az ember helyett.* 1. τὰμὰ δ' οὐκ ἐπίσταται
πέλαθρ' ἀπωθεῖν. Alc. 566—567. 2. Ηελίον δ' ἐχθρὸς ἐστί
μοι δόμος. Med. 734.

89. *A ház a nemzetség helyett.* ὃ τε γηγενέτας δόμος
οὐκ ἐτι νύκτα δέρεται. Ion. 1466.

90. *A tüzhely az ember helyett.* βασιλὶδ' ἐστὶαν Ἀτρειδᾶν
κακῶς ἔβαζε. Rhés. 718—719.

91. *Az éjjél az álmoság helyett.* οὐκ ἀμολγὸν ἐξομόρ-
ξετε. Fr. 781.

92. *Az álom az alvó helyett.* σέλας πυρὸς μέλαιναν αἶγλαν
ἔδωκεν ὕπνῳ. Troad. 548—550.

93. *A gondolkozásmód az ember helyett.* τοῖς σοφοῖς δ'
εὐκτὸν σοφῶ ἔχθραν ξυνάπτειν, μαμαθεῖ γρονήματι. Heracl.
458—459.

94. *A szegénység a szegény helyett.* σοφὸν δὲ πενίαν τ'
εἰσοραῖν τὸν ὄλβιον. Suppl. 176.

95. *A szomorúság a halott helyett.* ἀλλ' ἔπειθέ με λέγων
θυραῖον κῆδος ἐς τάγῃον γέρειν. Alc. 827—828.

96. *A név a barát helyett.* ὃ ποθεινὸν ὄνομ' ὁμιλίας
ἐμῆς. Or. 1082.

97. *A tiszteletesség a tiszteletes ember keze helyett.* σέβας
γὰρ χειρὸς αἰδοῦμαι τὸ σὲν. Hipp. 335.

98. *A bátorság a bátor ifjú helyett.* ὅταν τις . . . τόλ-
μας ἀγαιρῇ. Suppl. 448—449.

99. *A lándzsa a boszuló ember helyett.* 1. ὥστ' Ἀτλαν-
τικῶν πέραν γεύγειν ὄρων νιν δελία τοῦμὸν δόρυ. Herc.
234—235. 2. ὥστε διαφυγεῖν τοῦμὸν δόρυ. Iph. T. 1326.

100. *A kard az ember helyett.* ποῦ ὅστιν οὗτος ὃς πέφυγε
τοῦμὸν ἐκ δόμων ξίγος : Or. 1506.

101. *Az Erinys az átkos ember helyett.* ἔρημά σ' ἐ πο-
λύστονος Οἰδιπόδα δώματα λποῦσ' ἔλθ' Ἐρινύς. Suppl.
835—836.

102. *Az Erinys a kegyetlen tett helyett.* ἄλυρον ἀμφὶ
μοῦσαν ὀλομέναν τ' Ἐρινύν. Phoen. 1028—1029.

103. *A gyilkosság a méreg helyett.* φανερά τάδ' (t. i.
πώματα) ἤδη σπονδὰς ἐκ Λιονύσου βοτρυῶν θοαῖς ἐχίδνας
σταγόσιν μγνυμένας γόνω. Ion. 1231—1233.

104. *A gyilkosság a meggyilkolt helyett.* Μυρτίλου γένον
δικῶν ἐς οἶδμα πόντου. Or. 990.

105. *A gyilkosság a vér helyett.* 1. ὥς ἄν τις αὐτῶν...
κλίμακας ῥάνη γόνω. Rhes. 72—73. 2. Θρήξ τε συμμυγῆς
γόνος. 431. 3. ὁμμάτων τ' ἄπο γόνου σταλαγμοὶ σὴν κατέ-
σταζον γένυν; Hec. 240—241. 4. ἀγίεσαν λαιμῶν βροτείων
εὐθὺς οὖριον γόνον. Heracl. 821—822. 5. νεκρῶν ἅπαντ'
Ἰσμητὸν ἐμπλήσω γόνου. Herc. 572. 6. γόνω δὲ ναῦς ἐρρεῖτο.
Hel. 1602. 7. Ἑλλήν οὐ καταστάζει γόνος. Iph. T. 72.

106. *A gyilkosság a holttest helyett.* πύλας ἀνοίξας σῶν
τέκνων ὄψει γόνον. Med. 1313.

107. *A gyilkosság a vakítás helyett.* εἰς ὄμμαθ' αὐτοῦ
δεινὸν ἐμβάλλει γόνον. Phoen. 61.

108. *A lopás az elfogott ember helyett.* κλοπὰς σὰς ἐκ
δόμων ἐδέξατο. Hel. 1675.

109. *A félelem az ijesztő hang helyett.* 1. πολλοῖσι σὺν
κόδωσι ἐκτίπει γόβον. Rhes. 308. 2. ἔννυχος γὰρ ἐξώριμα
γόβος. 788.

110. *A betegség a beteg ember helyett.* νόσημα κηδεύοντα
παιδαγωγίᾳ. Or. 883.

111. *A halálban való küzdelem a holttest helyett.* δέδορ-
κας τόνδ' ἀγῶν' ἐμῶν τέκνων; Herc. 1229.

112. *A cedrusfa a koporsó helyett.* ἐν ταῖσιν αὐταῖς γάρ
μ' ἐπισκήψω κέδροις σοὶ τοῖσδε θείναι. Alc. 365—366.

113. *A Hades a halál helyett.* 1. ἥ σ' ἐπήγαγε θανάσι-
μον πρὸς Ἄιδαν. Hec. 1032—1033. 2. ὅς τὰν θηλυγενῆ
στολὰν νάρθηκά τε πιστὸν Ἄιδαν ἔλαβεν εἴθυρσον. Bacch.
1156—1158.

114. *Hellas a görög nők helyett.* βοὰν βοὰν δ' Ἑλλάς
κελάδησε κάνωτότυξεν. Hel. 370—371.

II. Az emberi tettek és cselekedetek általában véne.

1. *A sötétség a takaró helyett.* κατὰ πειριβάλω σκότον. Herc. 1159.

2. *A láb az út helyett.* νόστιμον δ' ἔλθοις πόδα. Alc. 1153.

III. A vallás.

1. *A jósmadár a jóslat helyett.* οἰωνὸν ἐθέμην καλλίνικα σὰ στέφη. Phoen. 858.

2. *A szárny a jósmadarak repülése helyett.* δὲ οἰωνῶν πτεροῖς. Ion. 377.

3. *Az áldozat az oltár helyett.* μετάστησον θεᾶς σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόνους τιμὰς ἔχω. Iph. T. 775—776.

4. *Az átok az oltár helyett.* αἰμορροάντων δυσφορυγγα ξείνων αἰμάσσουσ' ἔταν. Iph. T. 225—226.

5. *A táplálék az oltár helyett.* νέος μὲν οὖν ὢν ἀμφὶ βωμίους τροφὰς ἡλᾶτ' ἀθύρων. Ion. 52—53.

6. *A leölés az áldozati juh helyett.* πυρᾷ τ' ἐπέσγασσ' αἷμα μηλείου γόνου. El. 92.

7. *A leölés az áldozati barom vére helyett.* ὧς σφαγαῖσι Λιονύσου πέτρας δεύσειε δισδάς. Ion. 1126—1127.

8. *A leölés a földáldozott ember vére helyett.* ὧς μὴ μιάνη βωμὸν ἐγγενεῖ γόνυ. Iph. A. 1595.

9. *A folyás a földáldozott ember vére helyett.* οὐδὲ πω βωμὸς θεᾶς Ἑλληνισταῖσιν ἐξφοινίχθη ῥοαῖς, Iph. T. 258—259.

10. *A vér a földáldozás helyett.* πρὶν ἐπὶ ξίφος αἷματι σῶν πελάσαι; Iph. T. 880.

11. *Az elesettnek vére az italáldozat helyett.* οὐδὲ πρὸς τάρφους ἔσθ' ὅστις αἰτοῖς αἷμα γῆ δωρήσεται. Troad. 381—382.

12. *A szikla a dephii jósa helyett.* τελουμένων δὲ Δελγὶς εἴσεται πέτρα. Andr. 998.

IV. A mythologia.

1. Az ágy az istenek szerelmi viszonya helyett. οὐ λέκτρον ἐν ἀλλήλοισιν, ὧν οὐδεὶς νόμος, ξυνήσαν. Herc. 1316—1317.

2. Az ágy Zeus szerelmi viszonya helyett. ὥς πιστόν μοι τὸ παλαιὸν ἤδη λέχος, ὦ Ζεῦ, τὸ σὸν οὐκ ἐπ' ἐλπίδι γάνθη. Herc. 801—804.

3. A dobás Zeus villáma helyett. κεραυνίους βολὰς λαβοῦσα πατρὸς ἐκ χειρῶν. Troad. 92—93.

4. A királyi pálcza Persephone helyett. οὗτι... εἰσορῶ... σκηπτρα Διμήτρος κόρης. Herc. 1103—1104.

5. A tisztelet Dike helyett. ὦ Ζεῦ πρόγονε καὶ Δίκης σέβας. Or. 1242.

6. A vér a Bacchus által leölt kecske helyett. ἀγρεύων αἷμα τραγοκτόνον. Bacch. 138—139.

7. A Musa Orpheus éneke helyett. ἔνθα ποτ' Ὀρφεὺς κιθαρίζων ξύναγεν δένδρεα Μούσαις. Bacch. 561—562.

8. A bukás a Cadmus előtt menő tehén helyett. μύσχος ἀδάματον πέσημα δίκε τελεσφόρον διδοῦσα χρησίων. Phoen. 640—642.

9. Az állkapcsa a Cadmus által megölt sárkány fogai helyett. ὅς δράκοντος γέννος ἐκπέφυκε παῖς. Phoen. 941.

10. A szárny a Sphīnx helyett. τὸ παρθένιον πτερόν. Phoen. 806.

11. Az erő a Chimaera helyett. τὰν πυρπνέουσιν ἐναίρει τρισώματον ἀλκάν. Ion. 203—204.

12. A gyilkosság a Gorgo mérges vére helyett. κοίλης μὲν ὅστις φλεβὸς ἀπέσταξεν φόνος. Ion. 1011.

13. A fenyegetés Charon csónakja helyett. λίμναν Ἀχέρουτιαν πορεύσας ἐλάττω δικώπῳ. Alc. 443.

14. Az evező Charon csónakja helyett. εἴθ'... δυνάιμαν δέ σε πέμψαι γάος ἐς Αἶδα τεράμωνων Κωκυτοῦ τε ῥεέθρων ποταμῶν νευτέρῳ τε κώπῳ. Alc. 455—459.

V. A táncz.

A láb a táncz helyett. πάλτε πόδ' αἰθέριον, ἀναγ' ἀναγε χορόν. Troad. 325.

VI. A zene.

A lotusfa a fuvola helyett. Αἶβυς τε λωτὸς ἐκτύπει.
Troad. 544.

VII. A szövés mestersége.

A vetélő a szövét helyett. κερκιδ' Ἡδωνῆς χερὸς ῥῖνον.
Hec. 1153—1154.

VIII. A háború.

1. *A fővezérség a hadsereg helyett. ὦ τῆσδ' ἀνάσσων*
Ἑλλάδος στρατηγίας. Iph. T. 17.

2. *Ares a háború helyett. πόλις ἄδ' ἐπ' ἄκροις ἔστακ'*
Ἄρεως στεγάνοισιν. Phoen. 832—833.

3. *Ares a hadsereg helyett. 1. δεσπότην πέρσαντος Ἀχαιὸν*
Ἄρη. Rhes. 237. 2. ὦ Τροία, . . . εἶλέ σ' ὁ χιλιόναυς Ἑλλά-
δος ὠκὺς Ἄρης. Andr. 105—106. 3. Ἄρεος ἱππότην ὄχλον.
Suppl 660. 4. ἄρας νανσὶ χιλίας Ἄρη ἐς γῆν ἔπλευσε. El.
2—3. 5. ὅταν χάλασπις Ἄρης πόντιος εὐπρόφοισι πλάταις
εἰρεσίᾳ πελάζῃ. Iph. A. 764—765.

4. *Ares a hadi erő helyett. 1. ὀπίτεις κυβέων τὸν πρὸς*
Ἀργείους Ἄρη. Rhes. 446. 2. μάλα δ' ὄξυς Ἄρης ὁ Μυ-
κηναίων. Heracl. 289—290.

5. *Ares a hadakozó fél helyett. λόχου δ' ἐξέβαιν' Ἄρης.*
Troad. 560.

6. *Ares a harcos helyett. 1. Πολυνείκης πύλαις Ἄρη*
προσῆγε. Phoen. 1123—1124. 2. ὁ Μυρμιδόνων Ἄρης. Iph.
A. 237. 3. λευκήρετμον δ' Ἄρη Τάξιον ἤγεν. 283—984.

7. *Ares a harci bátorság helyett. Ἄρη δ' Αἰτωλὸν ἐν*
στέροισι ἔχει. Phoen. 134.

8. *Ares és a lándzsa a hadsereg helyett. ἀλλ' ὁ Καδμείων*
Ἄρης κρείσσων κατέστη τοῦ Μυκηναίου δορός. Phoen. 1081—
1082.

9. *Ares a hadsereg helyett, és a lándzsa hegye a harcos*
helyett. ἦξω δὲ πολλὴν Ἄρεος Ἀργείον λαβὼν πάγχαλκον
αἰχμὴν δεῦρο. Heracl. 275—276.

10. *Ares a háború helyett és a sárkány a thebaei harczosok helyett.* τίς δ' ἐκ δράκοντος θοῦρος ἂν γένοιτ' Ἄρης; Suppl. 579.

11. *A lándzsa a háború helyett.* 1. δορὸς γέρας δοθεῖσα λείας Τρωικῆς ἐξαίρετον. Andr. 14—15. 2. καὶ νῦν πόλις μὲν πᾶσ' ἀνέστηκεν δορί. Hec. 494. 3. καὶ σφάγια πρὸ δορὸς καταβάλοις. Or. 1603. 4. δορὸς Φοῖβω μ' ἔπεμψαν ἐνθάδ' ἀχροθίνιον. Phoen. 281—282. 5. τροπαῖα πῶς ἀναστήσεις δορὸς; 572. 6. μὴ μοι δορὶ συνταράξις . . . πόλιν. Heracl. 378—380. 7. Μυκήνας εὐδαίμονα καὶ δορὸς πολυαίνετον ἀλκῇ. 759—760. 8. στρατηλατήσας κλεινὰ Καδμείων δορὸς. Herc. 61. 9. δορὶ τε γὰρ πατρίᾳ φέροι σωτηριον ἀλκίαν. Ion. 483—484. 10. ἄθλον Ἑλλήσιν δορὸς. Hel. 43. 11. ὁ δὲ δορὸς προθυμίᾳ. 717. 12. φασὶν νῦν οὐκέτ' οὔσαν οἴχεσθαι δορί. Iph. T. 519. 13. νικηφόρου δορὸς τύχοιτε. Iph. A. 1557—1558.

12. *A lándzsa a hadsereg helyett.* 1. οὐκ οἶσθα δορὸς πέλας Ἀργείου νυχίαν ἡμᾶς κοίτην πανόπλους κατέχοντα; Rhes. 20—22. 2. θύλω καὶ πᾶσαν ἐλθὼν Ἑλλάδ' ἐκπέρσαι δορί. 471—472. 3. οὐχ' ὥδε πορθεῖν ῥᾶδ' ὥς λέγεις δορί. 478. 4. πρὸς Ἀργείου δορὸς ὄλωλε πορθητέῃς. Troad. 8—9. 5. γῇ δορὶ πεσοῦσ' Ἑλληνικῇ. 868. 6. εἰ δὲ μὴ Φρυγῶν πύργους πεσόντας ἤσμεν Ἑλλήνων δορί. Hec. 1111—1112. 7. καθεῖ γὰρ ἦν τις πόλεμος Εὐμόλπου δορὸς. Phoen. 854. 8. πῶς γὰρ Ἀργείων δόρυ πυλῶν ἀπεστήσασθε πυργηροῦμενοι; 1086—1087. 9. γύλασας Ἀργείου δορὸς. 1094. 10. μὴ νυν τρέσης ἔτ' ἐχθρὸν Ἀργεῖον δόρυ. Heracl. 500. 11. πόσον τι δ' ἔστ' ἄπωθεν Ἀργεῖον δόρυ; 674. 12. τὰ πρῶτα μὲν νυν πίτυλος Ἀργεῖον δορὸς ἐρρήξαθ' ἡμᾶς. 834—835. 13. ἐτρεψάμεθ' Ἀργεῖον ἐς φρυγὴν δόρυ. 842. 14. σύμμαχον γέρων δόρυ. Herc. 1165. 15. ὀλίγον ἄλκιμον δόρυ κρεῖσσον στρατηγοῦ στρατεύματος. Fr. 245.

13. *A lándzsa a hadi erő helyett.* Τροίαν ἔασαι πολέμιων πεσεῖν δορί. Rhes. 398.

14. *A lándzsa a csatasor helyett.* ἔσθι μέσοισιν ἐν μεταχμίοις δορὸς. Heracl. 803.

15. *A lándzsa a harczos helyett.* 1. πολεμίους . . . σὸν βλέποντας ἐς δόρυ. Rhes. 113—114. 2. οὔτ' ἂν σφ' Ἀχιλλέως

οὐτ' ἂν Αἴαντος δόρυ . . . σχέθαι. 601—602. 3. μὴ κλω-
πὸς αἶνει φωτὸς αἰμύλον δόρυ. 709. 4. Πριάμοιο δὲ γαῖαν
'Ελλάς ὤλεσ' αἰχμὰ. Troad. 837—838. 5. ἔζη τε Πριάμος
'Εκτορός τ' ἦνθι δόρυ. Hec. 1210. 6. δὴ Ἀγαμέμνωνος
δόρυ λαβόντα νύμφην. Or. 1146—1147. 7. εἰ Μυκηναίου
δορὸς γόβῳ παρείη. Phoen. 513—514. 8. πρὶν ἐς μάχην τε
καὶ δορὸς τάξιν μολεῖν. 697. 9. ἐγγὺς ἀλκίμου δορὸς. Heracl.
815. 10. πεδίον ἐμπλήσας δορὸς. Iph. A. 355. 11. ἔρις ἔρις
'Ελλάδα σὺν δορὶ ναυσί τ' ἄγει ἐς πέργαμα Τροίας. 588—
589. 12. εἰς ἀλκὴν δορὸς. Fr. 300. 13. οὐκ ἂν νιν ἐξέπεμπον
εἰς μάχην δορὸς. 362, 24.

16. A lándzsa a harc helyett. 1. νῦν γὰρ κακῶς πράσ-
σουσιν ἐν μάχῃ δορὸς. Rhes. Arist. hypoth. 2. οὐδ' ὧδε γ'
αἰσχυρῶς ἔπεσον ἐν τροπῇ δορὸς. Rhes. 82. 3. πῶς γὰρ περά-
σεις σκόλοπας ἐν τροπῇ δορὸς. 116. 4. Ἐκτορος μὲν εὐτυ-
χοῦντος ἐς δόρυ. Troad. 1162. 5. Ἐκτορ τ' ἀδελφὸς οὐμὸς
ἠτύχει δορί. Hec. 18. 6. ἦλθον δὲ πρὸς κίνδυνον Ἀχρεῖον
δορὸς; Phoen. 1080. 7. κλεινὸς ἐν κλεινῷ δορί. Suppl. 593.
8. οἳ τε συμμετασχόντες δορὸς. 648. 9. στρατηλάταις δορὸς
διπλάζεται τιμὰ. 780—781. 10. σκοπεῖ . . . ποῖα προσάξει
στρατοπέδον τ' ἄνευ δορὸς. Heracl. 395—396. 11. σὲ μὲν
δόκησις ἔλαβεν εὐκλεῆς δορὸς. Herc. 288. 12. ὃς ἐπὶ δόρυ
γίγαντοφόνον ἦλθε. 1192—1193. 13. ὅτ' ἦλθεν ἐς δόρυ.
Ion. 997. 14. Ἄρη τὸ κατ' ἐμὲ κοσμήσω δορί. Iph. A. 931.
15. Τροίας τε πέργαμ' ἐξελεῖν ἡμᾶς δορί. 1576., 16.

17. A lándzsa az ellenség helyett. 1. πεσοῦσα δορὶ κα-
ταφθίνει γὰ. Troad. 1301. 2. πόλιν κίνδυνος ἔσχε δορί πεσεῖν
'Ελληνικῶ. Hec. 4—5. 3. τί δράσας ἢ δορὸς ποίου τυχόν;
Herc. 540.

18. A lándzsa a szövetség helyett. κοινῷ δορί. Ion. 296.

19. A lándzsa a segítség helyett. 1. ξυμμάχων κενὸν δόρυ
ἔχων. Or. 688. 2. ὥς νοσοῦντι τειχέων εἴη δορὸς ἀλκὴ δι'
ὀλίγου. Phoen. 1097—1098. 3. φερνάς γε πολέμου καὶ δο-
ρὸς λαβὼν γέρας. Ion. 298.

20. A lándzsa a lesből való megtámadás helyett. ἀλλ'
ἀμφὶ δεῖπνον οὔσι προσβάλλω δόρυ; Phoen. 728.

21. A lándzsa a hadi szerencse helyett. ἐπειδὴ τοῦμὸν
εὐτυχεῖ δόρυ. Rhes. 319.

22. *A lándzsa a győzelem helyett.* καλλινίκου δορός ἄγαλμ' ἰδρύσατο. Herc. 49.

23. *A lándzsa hegye a háború helyett.* ὄλουντο λόγχοι καὶ τὰ Μενέλεω κακά. Iph. A. 658.

24. *A lándzsa hegye a hadsereg helyett.* ἡγούμενος λόγχοισιν. Bacch. 1359.

25. *A lándzsa hegye a harczos helyett.* 1. L. I. 61.

2. ὅσον ἦσσοιες Ἑλλάδος ἐγενόμεθ' αἰχμᾶς. Or. 1484—1485.

3. ἔλθ', ὥς σε λόγχῃ σπαρτὸς ἐν πόλει λάβῃ. Suppl. 578.

4. Ἀγαμέμνονά τε λόγχαις Ἑλλάσι. Iph. A. 1528—1529.

5. λόγχης ἀριθμῷ πλείονος κρατούμεναι. Fr. 288, 12.

26. *A lándzsa hegye az ellenség helyett.* 1. μαλερὰ μέλαθρα πυρὶ κατὰδρομα δαΐω τε λόγχῃ. Troad. 1298—1299.

2. πολλοὶ δὲ λόγχαις πολεμίων ἀμείνονες ἦσσοις γεγῶτες κρείσσον' ἦλθον εἰς τύχην. Fr. 303.

27. *A lándzsa hegye a harcz helyett.* 1. ὅτ' ἀμφὶ Τρωαῖς δεκέτεις ἀλάληντο νέοι λόγχαις. Andr. 306—307. 2. λαμπροὶ δ' ἐν αἰχμαῖς Ἄρεος ἔν τε συλλόγοις. Fr. 16.

28. *A lándzsa hegye a küzdelem helyett.* θηρῶν ἐν αἰχμῇ. Herc. 158.

29. *A lándzsa hegye a párbaj helyett.* 1. αἰχμὴν ἐς μίαν καθέστατον. Phoen. 1273. 2. ἦν μὲν φθιάσω παῖδας προλόγχης. 1280—1281.

30. *A lándzsa hegye és a lándzsa a fogság helyett.* ὥς οὐχ ἔπ' αἰχμῆς σ' οὐδ' ἔπ' Ἀργείου δορός γάμους γαμεισθαι τοῦσδ' ἐδόξαζόν ποτε. Troad. 346—347.

31. *A kard a harcz helyett.* ἄορι δ' ἐν γονίῳ τετραβάμονες ἵπποι ἔπαλλον. El. 476.

32. *A tengerpart a tengerparton boljongó s a harczban elesettékért jajveszéklők helyett, meg a kard a háborúban levő férj helyett.* ἡμόνες δ' ἄλλαι ἰαχοῦσ' . . . αἱ μὲν ἄορας, αἱ δὲ παῖδας. Troad. 826—831.

33. *A kard és a lándzsa a harczos helyett.* ἦν δὲ νίκησιν σ' ὅδε, Ἀργεῖά τ' ἔγχε δόρυ τὸ Κадμείων ἔλη, Phoen. 561—562.

34. *A vas a háború helyett.* εἴτε σίδαρος εἴτ' ἔρις εἴτε πατήρ ὁ σὸς αἴτιος. Phoen. 350—351.

35. *A pajzs a hadsereg helyett.* ὅτ' ἐκ Μυκηναίων πολυπόνορ ξὺν ἀσπίδι ἔσταιχε. Heracl. 932—933.

36. *A paizs a harczos helyett.* 1. πολλὴν ἀθροΐσας ἀσπίδ' Ἀργείων ἀγει. Phoen. 78. 2. μονομάχου δι' ἀσπίδος διαλλαγὰς ἔγνωσαν οὐ τελουμένας. Heracl. 819—820.

37. *A kéz a hadsereg helyett.* ὅταν μόλωσι δεῦρο σὺν πολλῇ χειρί. Heracl. 1035.

38. *A kéz a csapat helyett.* χειρὸς εὐστοχίαν ἐξείλε ναῶν. Troad. 811.

39. *A kéz a hadi erő helyett.* 1. Ἄργους τοσήνδε χεῖρα . . . προσθέσθαι πόλει. Heracl. 156—157. 2. τάξω θ', ὅπως ἂν τὸν Μυκηναίων στρατὸν πολλῇ δέχωμαι χειρί. 336—337.

40. *A kéz az ellenség helyett.* πλήρη πεδία πολέμιας χειρός. Rhes. 286.

41. *A kéz a segítség helyett.* ὅθ' Ἐκτορος μὲν εὐτυχοῦντος ἐς δόρυ διωλλέμεσθαι μυρίου τ' ἄλλης χειρὸς, Troad. 1162—1163.

42. *Az erő a hadsereg helyett.* ἀνὴρ γὰρ ἀλκῆς μυριάς στρατηλατῶν στείχει. Rhes. 276.

43. *Az erő a csapat helyett.* σμικρῶ ἔνν' ἀλκῇ τῶν λελειμμένων φίλων. Or. 690.

44. *Az erő a harc helyett.* καὶ σ' . . . ἀλλὰς κορυψόντ' οὐκ ἔδεύμανον θανεῖν. Rhes. 932—933.

45. *A döfés az ellenségnek paizs által nem fedett testrésze helyett.* πληγὴν σιδήρεα παραδοθεῖσαν εἰσιδών. Phoen. 1393.

46. *A vér a háború helyett.* Ἄρης αἷμα δάϊον γλέγει. Phoen. 240—241.

47. *A vér a holttest helyett.* τρισσὰ φέρουσα τὰδ' αἵματα σύγγονα. Phoen. 1503.

48. *A gyilkosság a vér helyett.* θεῶν ἀνάκτορα γόνυ καταρρεῖ. Troad. 15—16.

49. *A gyilkosság a csatatér helyett.* ἥ που πικρῶς νῦν θέλαπες ἦγον ἐκ γόνου; Suppl. 762.

50. *Az elesés a harczos helyett.* 1. Ἐτεοκλέους δὲ πτώμα Πολυνείκους τε ποῦ; Phoen. 1697. 2. ὦ φίλα πεσέματα ἄθλι' ἀθλίου πατρός. 1701.

51. *A harczy mén tüzessége a tüzes tüszzentés helyett.* αἶδ' ἔρρεγκον ἐς ἀντηρίδων θυμὸν πνέουσαι κατ' ἐχαιτίζον γόβην. Rhes. 785—786.

52. *Az ékes fejszerszáma a harczai mén helyett.* *χρεῶν . . . μοναμπύλων τε γάλαρα κινεῖσθαι στόμα ἀφρῶ καταστάζοντα.* Suppl. 584—587.

53. *A szavak a hírnök helyett.* *πέπρω λόγους Κρέοντι.* Suppl. 357—358.

IX. Az állami élet.

1. *A királyi pálcza az uralom helyett.* *σκήπτρα χώρας τῆσδ' ἀναρπάσας.* Herc. 1167.

2. *A lándzsa az uralom helyett.* *γῆς ἥς ἐμὸν κρατεῖ δόρυ.* Hipp. 975.

3. *A lándzsa a kormánypálcza helyett.* *γίλιππον λαὸν ἐνθύνων δορί.* Hec. 9.

4. *A zsarnokság a zsarnok helyett.* 1. *οὐδ' ἐπὶ πόλεσιν γε δίπτυχοι τυραννίδες μιᾶς ἀμείνονες γέρον.* Andr. 471—472. 2. *φῆμ' ἐγὼ τυραννίδα κτείνειν τε πλείστους.* Fr. 288. 5—6.

5. *A zsarnokság az ország helyett.* *πολλῆς γὰρ ἄρχω ζάντ' αὐδ' ὦν τυραννίδος.* Rhes. 484.

6. *Az ágy a szülőföld helyett.* *πατὴρ μὲν ἐκπεσὼν στρωτοῦ λέχους.* Herc. 555.

7. *A zár a kapuor helyett.* *τὰ μὲν πυλωρῶν κληῖθρα μ' εἰσεδέξατο.* Phoen. 261.

8. *A város a polgárok helyett.* *Θήβαις ἔθνηκεν ὅμμι' ἐλεύθερον βλέπειν.* Herc. 221.

9. *A kéz a népcsoport helyett.* *ἡ πρὸς Ἀργείας χερὸς.* Or. 445.

10. *A kéz a szavazó nép helyett.* *ἄλλος ἀπ' Ἀργείας χερὸς τέτνηχ' ὁ τλήμων.* Or. 1027—1028.

11. *Cadmus Thebae helyett.* *ἀμφὶ γὰρ πύλας Κάδμου θανόντων ἑπτὰ γενναίων τέκνων ἄπαιδές εἰσιν.* Suppl. 11—13.

12. *Simois vize Trója helyett.* *Σιμοεντιάσιν μέλεα πάθ' αὖ ῥοαῖσιν.* Troad. 1116—1117.

X. A lótenyésztés és a lóverseny.

1. *A jászol a ló helyett.* *λύειθ' ἱππικὰς γάτνας.* Hel. 1180—1181.

2. *A kocsi a kettős fogat helyett.* I. C. XVII. 16.

XI. A földmivelés.

1. *A szántás a vetés (Saat) helyett.* 1. L. C. XX. 28. 1.
2. L. C. XX. 28. 6.
2. *A nyár a vetés (Saat) helyett.* 1. L. C. XX. 28. 7.
2. ἔσπειρα καὶ ξήμησα κάλλιστον θέρος. Bacch. 1316. 3. L. C. XX. 33.

XII. A szőlőmivelés.

- Bacchus a bor helyett.* 1. αἰῶδω παρὰ τε Βρόμιον οἶνο-
δότην. Herc. 681—682. 2. ὅταν γὰρ ὁ θεὸς ἐς τὸ σῶμ'
ἐλθῇ πολὺς. Bacch. 300.

XIII. A hajózás.

1. *Amphitrite a tengер helyett.* παρ' ἄλιον αἰγιαλὸν ἐπ'
Ἀμφιτρίτας ῥοθίῳ δραμόντες; Iph. T. 425—426.
2. *A hajózás a szél helyett.* μηδ' ἀνταίων Εὐρύπῳ πνεῦ-
σαι πομπὰν Ζεύς. Iph. A. 1323—1324.
3. *A hajózás a hajó helyett.* 1. ναυκληρίαν . . . στεί-
λας. Alc. 112—114. 2. τίς δέ νιν ναυκληρία ἐκ τῆσδ' ἀπῆρε
χθονός; Hel. 1519—1520.
4. *A fenyűfa a hajó helyett.* Ἰόνιον κατὰ πόντων ἐλάτῃ
πλεύσασα. Phoen. 208—209.
5. *A fenyűfa a hajóhad helyett.* ἐλάταις χιλιόναυσιν.
Iph. A. 174.
6. *Az evező a hajós helyett.* Θήραμα βαρβάρου πλάτας.
Hel. 192.
7. *A víz locsogása a lapát csapása alatt a hajó helyett.*
1. νεὼς μὲν πίτυλος εἷς λελειμμένος. Troad. 1123. 2. καὶ μὴν
νεὼς γε πίτυλος εὐήρης πάρα. Iph. I. 1050.
8. *A víz locsogása a lapát csapása alatt a hajózás
helyett.* ὁρῶμεν Ἑλλάδος νεὼς σκάφος ταρσῶι κατήρει τίτυ-
λον ἐπτερώμενον. Iph. T. 1345—1346.

XIV. A természet.

a) A víz.

1. *A forrás a víz helyett.* 1. πέτρα λέγεται βαπτὰν κάλ-
πισι ῥυτὰν παγὰν φροῖεῖσα κορημῶν. Hipp. 121—124. 2.
ἐκχεῖτε πηγὰς. Herc. 941. 3. ἐκ τευχέων ῥίψω γαίης παγάν.
Ion. 146—147. 4. πηγὰς ποταμίους μετέρχομαι. El. 56.
5. πηγὰς ποταμίους φορουμένη. 309. 6. χερνίβων τε πηγὰς.
Iph. A. 1479. 7. χερνίβων τε παγὰς. 1513. 8. εὐδροσοι πα-
τρῆαι παγαὶ μένουσι. 1517—1518. 9. πηγαῖς δ' οὐχ ὑργαί-
ρουσιν πόδας. Fr. 368.

2. *Achelous a víz helyett.* δμωσὶν Ἀχελῷον γέρειν ἐννέ-
πων. Bacch. 625—626.

b) Meteorologiai tünemények.

1. *A fény a nappal helyett.* 1. δείξει τοῦπιδὸν σέλας θεοῦ.
Rhes. 331. 2. ἐμοὶ δὲ φῶς ἐν ἡλίῳ καταρχέσει. 447.

2. *A szem a nappal helyett.* πότερα δὲ νύκτωρ σ' ἢ
κατ' ὄμμι' ἠνάγκασεν; Bacch. 469.

3. *A nappal az idő helyett.* παλαιᾷ σ' ἡμέρα (sok idő
mulva) προσεννέπω. Rhes. 389.

4. *A vetés (Saat) az év helyett.* γίλαν πατρίδα δεκέτεσι
στοραῖσιν ἐλθόντ' ἐμάν; El. 1152.

C) Aránytropusok.

I. Az ember.

1. *A fej.* ἢ δίπορον κορυφὰν (a vár) Ἰσθμιον. Troad.
1097—1098.

2. *A haj.* 1. ὑψικόμων (lombos) πέραν βαίνουσ' ἐλατᾶν.
Alc. 585—586. 2. θύρσον ἐκλειοπύτα κισσιῶ κομήτην (lom-
bos) αὖθις ἑξαρέστερον. Bacch. 1054—1055.

3. *A szem.* 1. εἷς παῖς ὅδ' ἦν μοι λοιπὸς ὀφθαλμὸς (a
vigasz) βίου. Andr. 406. 2. Ἀρτέμιδος χιονοτρόγον ὄμμα
(kedves hely) Κιθαιρών. Phoen. 802—803. 3. ὅταν δὲ νυκτὸς
ὄμμα λυγαίης μόλῃ. Iph. T. 110. 4. ὄμμι' (a tündöklés)
αὐγᾶς. 194.

4. *A szemhéj.* νυκτός τ' ἀγεγγές βλέφαρον. Phoen. 543.
5. *A könyek.* L. XXIV. 3.
6. *A nézés.* L. II. 20.
7. *A látás.* ὅπόσας ἐγοῶν γέγγος ἀελίου. Hipp. 849—850.
8. *A száj.* ὦ στόμα (a forrás) Δίρκας. Hipp. 556.
9. *A nyak.* ὄχθον δ' ἐπεμβάς ἢ ἰλάτην ὑψανύχενα (a tetejére). Bacch. 1061.
10. *A has.* 1. πελαγίους εἰς ἀγκάλας (a mélység). Hel. 1062. 2. πελαγίους εἰς ἀγκάλας (a mélység). 1436.
11. *A köldök.* τί δ' ὀμφαλὸν (valaminek a közepe) γῆς θεσπιωδὸν ἐστάλης; Med. 668.
12. *A hajadon és a tükör.* κακὸν δὲ θνητῶν ἐξέφυγν', ὅταν τύχη, προθίεις κάτοπτρον ὥστε παρθένω νέε χρόνος. Hipp. 428—429. Hasonlat.
13. *A fátjol.* πέτρυνά τε κοῖδεν' (függő szirt). Troad. 508.
14. *A ruha.* ἐπεὶ δὲ σαρκὸς περιβόλαι' ἐκτησάμην Herc. 1269.
15. *A szerelmi ital.* γίλτρον (öröm) οὐ σμικρὸν ἡρενῶν Troad. 52.
16. *Az ifjuság.* 1. νῦν δ' ἔθ' ἡβάσκει (új) κακόν. Alc. 1085. 2. γάννυμαι δὲ δαιτὸς ἡβῇ (az izletesség). Cycl. 503.
17. *Az anya.* 1. πίνει μελαίνης μητρὸς (a szőlő) εὐζωρον μέθυ. Alc. 757. 2. κόπα, φοθίοισι μάτηρ (az okozó). Hel. 1452.
18. *Az élés.* 1. ἐρῶ δὲ . . . Δίου πυρὸς ἔτι ζῶσαν (az égés) γλόγα. Bacch. 6—8. 2. αἶνι τὸ μὲν ζῇ (létezik), τὸ δὲ μεθίσταται κακόν. Fr. 35.
19. *A serdülés (és az elharapódzó tüz).* ὅταν γὰρ ἡβῇ (az ingerültség) δῆμος εἰς ὀργὴν πεσὼν, ὅμοιον ὥστε πῦρ κατασβέσαι λάβρον. Or. 696—697. Hasonlat.
20. *A nevelés.* 1. πλεκτὰν Ἀγύπτου παιδείαν (a szöveget) ἐξηρησασθ' ἐν Τροίᾳς κόλποις. Troad. 128—130. 2. αἶνι τι καινὸν ἡμέρα παιδεύεται (a létrehozás). Fr. 939.
21. *A dajka.* ὦ νῦξ μέλαινα, χρυσέων ἄστρον τροφέ. El. 54.

22. Az elaltatás. 1. *θηκτὰ κοιμίσαι* (valamihez nem nyúlni) *ξίγη*. Rhes. 669. 2. *τὰν Ζεὺς ἀμυγινύρω κοιμίζει* (a megölés) *γλογμῶ Κρονίδας*; Hec. 472—474.

23. Az alvás. 1. *οὔποθ' εὔδει* (a megszűnés) *λυπρὰ σου κηρύγματα*. Hec. 662. 2. *ἐλπίδες δ' οὔπω καθεύδουσ'* (meg nem szűnnek). Phoen. 634. 3. *οὔπω κακὸν τόδ' εὔδει* (az abban maradás) Suppl. 1147.

24. A nyújtózkodás. *ὑπνω τ' ἄὑπνον βλέφαρον ἔκτα-
θεισα* (a behunyás) *δός*. Or. 302.

25. Az alvás és a fölébredés. *εὔδοντ' ἂν ἐξήγειρε τὸν Ἀγαμέμνονος φόνον*. El. 41—42.

26. Az ébresztés és a merészség. *εἶα δὴ, γίλον ξύλον, ἔγειρε μοι σεαυτὸ καὶ γίγναι θρασύ*. Fr. 694.

27. Az álmatlanság. *πῶς Φινεΐδας ἄὑπνους ἀκτὰς ἐπέ-
ρασαν*. Iph. T. 422.

28. Az éhség. *εἶδον . . . λιμόν* (lelki szegénység) *τ' ἐν ἀνδρὸς πλουσίον γρονήματι*. El. 369—371.

29. A sirás. L. XXIV. 4.

30. A nevetés. *ἐνθεν ἐκγελαῖ* (látszik) *ὁστέων ῥαγέντων γόνος*. Troad. 1176—1177.

31. Az ugrás. 1. *κατὰ δ' ἐγκέφαλον πηδᾷ* (a tombolás) *σγάκελος*. Hipp. 1353. 2. *ἐνθα πῦρ πηδᾷ* (a lángolás) *θεοῦ βακχεῖον*. Ion. 1125—1126. 3. *ὥς τὸ μέλλον καρδίᾳ πῆδμη'* (a dobogás) *ἔχει*. Bacch. 1289.

32. A kiabálás. 1. *βοᾷ βοᾷ δέλτος ἄλαστα*. Hipp. 877. 2. *βοᾷ* (a hangzás) *Σκάμανδρος*. Troad. 29. 3. L. XXIV. b., 10.

33. A félelemből való guggolás. L. XXIV. b., 28.

34. A megijedés. *ῥωτι θυμὸν ἐκπλαγεῖσ'* (a szerelemre való gyuladás) *Ἰάσονος*. Med. 8.

35. A megijedt ember. *αἱ τύχαι, ἐμπληκτος ὥς ἄνθρωπος, ἄλλοτ' ἄλλοσε πηδῶσι*. Troad. 1204—1206.

36. A lihegés. *ὦ μεγάλα δήπου' ἐμπνέουσα* (a büszkeség) *ἐν βαρβάρους Τροία*. Troad. 1277—1278.

37. Az izzadtság. *σύνρυνης ἰδρῶτα* (a nedv). Ion. 1175.

38. Az öregedés. 1. *χάριν δ' ἀγήρων* (örökös) *ἔξομεν*. Suppl. 1178. 2. *χάριν δὲ γηράσκουσιν* (enyészd) *ἐχθαίρων
ων*. Herc. 1223.

39. Az öregség. ὃ τὸν ἀγήραντον (örökké való) πόλον αἰθέρος ἦλε τέμνων. Epigramma.

40. A mondás. 1. L. XVIII. 4. 2. ἃ πλευνὰ τὰμὰ προσπίτνοντ' ἐρεῖ τάδε. Herc. 1379.

II. A ház.

1. A kerítés. τοῖον εἰς ἔρκος (a csel) πεσεῖται. Med. 986.

2. A ház. L. XXIII. 69.

3. A kiálló pánkányzat a falon. τὸ λοισίθιον δὲ θριγκὸς (a legfőbb) ἀθλίων κακῶν. Troad. 489.

4. Az elűcsarnok. χώρας Πελοπίας προνώπιον (kiálló földrészt). Hipp. 374.

5. A küszöb. στενόπορ' Ἀνλίδος βάθρα (a kikötő) ἦκουσι τῆσδε. Iph. A. 81—82.

6. Az ajtó. 1. στόματος ἐν πύλαις (a nyílás). Hipp. 882.

2. δέλτου μὲν αἶδε πολύθυροι (sokszoros) διαπτυχὰι ξένοις πάρεισιν. Iph. T. 727—728.

7. A bezárás. 1. οἱ σὲ καὶ Ἑρμιόναν ἔριδι στυγερά ξινέκλησαν (a belejuttatás). Andr. 122. 2. βρόχοισι κεκλημένα (az összekötés) πέμπομαι κατὰ γαίας. 502—503. 3. συγκεκλημένη (a beburkolás) πέπλοις. Herc. 487. 4. Ἀγ. οὐκ ἐφέξετε στόμα; Πολυμ. ἐγκλήετ' (befogni a szájat) εἴρηται γάρ. Herc. 1283—1284. 5. ὄγκοις κεκλήμεθ' (a kényszerítés). Hel. 977. 6. ἥ πᾶν ἐν ἄρθροις συγκεκλημένον (az összefüggés) καλῶς: Bacch. 1301.

8. A kinyitás. ἥ δ' ἂν διοίξης (a végrehajtás) σφάγια. Suppl. 1205.

9. A kinyitás és a zár. καθαρὰν ἀνοιξαντα κληῖδα (a megindulás) γρενῶν. Med. 660—661.

10. A gazda. νεοχμῶν μύθων ταμίης (a hirdető). Troad, 231.

11. A kulcsok kezelése. L. XVIII. 17.

12. A gyújtás. ἕως συνῆψε δῶμ' ἀνηγαίστω πυρί. Or. 621.

13. A gyújtó szer. ἔκκανμα (a késztetés) τόλμης ἱκανόν ἐστι καὶ θράσους. Fr. 1018.

14. A füst. 1. πολλῶν γραμμάτων τιμῶν καπνούς (az érthetetlenség). Hipp. 954. 2. L. XXIV. b., 14. 1. 3. L. XXIV. b., 14., 2.

15. *A fűnés.* 1. δεινόν τι πῆμα *Ηριαμίδαις* ἐπέζεσε (a keletkezés) Hec. 583. 2. θυμῷ ζέοντι (a dühöngés). 1055. 3. δεινὴ τις ὀργὴ δαιμόνων ἐπέζεσε (a kitörés). Iph. T. 987.

16. *A mértékhez való suly.* συμπαρόν τὸ σὸν σήκωμα (a segítség) προστίθης γίλοις. Heracl. 690.

17. *A mérleg csészéjének leereszkedése.* 1. δέδορκε μέντοι γῶς ἐπὶ συμπαῶς ῥοπῆς (az élet). Hipp. 1163. 2. ἦν δ' ἄγων ἰσόρροπος (egyenlő). Suppl. 706. 3. μέγας γὰρ ἄγων, καὶ βλέπω δύω ῥοπὰς (a sors). Hel. 1090.

18. *A fáklya.* 1. πόσις δαμασθεὶς λαμπάσιν (a tűz) κεραυνίοις. Suppl. 1011. 2. ἀελίου δ' ἀναβλέπει λαμπάσιν (a fény). Ion. 1467.

19. *A fáklya fénye.* ἀνέσχον σοι φάος (a menekvés) σωτήριον. Med. 482.

20. *A fáklya (és a nézés).* εἴ σ' ἴποινα λαμπὰς (a napfény) ὀφρεται θεοῦ. Med. 352.

III. Az emberi tettek és cselekedetek általában véve.

1. *A segítő.* πολλῶν ἐμοὶ δακρύων ἄρωγός (kicsalja belőlem a könnyeket). Troad. 1130—1131.

2. *A lopás.* νῦν δ' εὐρόοισι στόμασι τάληθέστατα κλέπτουσιν (az eltitkolás). Fr. 442.

3. *A rablás.* ἄσυχος (a bántalom) ἦν γάμων. Hel. 61.

4. *A lakmározás.* γαγέδαιν' αἶέ μου σάρκα θοινᾶται (emészti) ποδός. Fr. 790.

5. *A kockajáték.* 1. ῥίπτεις κυβέων (a szerencse-próbálás) τὸν πρὸς Ἀργείους Ἄρη. Rhes. 446. 2. ἐν μὲν τόδ' ἡμῖν, ὥσπερ ἐν πεσσοῖς, δίδως ζρεῖσσον. Suppl. 409—410. Hasonlat.

6. *A kocka.* 1. χρὴ δ' ἐπ' ἄξιοις πονεῖν, ψυχὴν προβάλλοντ' ἐν κύβοις (a szerencse) δαίμονος. Rhes. 182—183. 2. αἱ δ' ἄλλαι πόλεις πεσσῶν ὁμοίως διαφοραῖς ἐκτισμέναι ἄλλαι παρ' ἄλλων εἰσιν εἰσαγώγιμοι. Fr. 362., 8—10. Hasonlat.

7. *A kockával való dobás.* ἔτ' αὐτὸν ἄλλα βλήματ' ἐν κύβοις βαλεῖν (a sors változása) πέποιθ'. Suppl. 330—331.

8. *A dobás.* βαλεῖν δάκρυ (a könnyezés). Hipp. 1396.

9. *A hengerítés.* οὐκ ἂν' οἷκων πάλιν ἀνὰ πόδα σὸν εἰλίξεις (a távozás). Or. 170—171.

10. *A más valakivel való közlekedés.* στεγάνων δ' οὐ μία χοροῖά περὶ σὸν κραῖτα τάχ' ἐξομιλήσει (a körülvenés). Cycl. 515.

11. *A járás és az ut.* διπλῆς μερίμνης διπτύχους ἰὼν ὁδούς (a gondolkodás); Or. 633.

12. *A víznek csatornában való vezetése.* τοῦτ' αὖ παρωχέτευσας (az elmondás) εὔ. Bacch. 479.

13. *A vízcsatorna.* παρεκτρέποντες ὀχετὸν (az idők folyása) ὥστε μὴ θανεῖν. Suppl. 1111.

14. *A tüzzel való jeladás.* εὔ πυρσεύετε (a jeladás) κραυγὴν ἀγῶνος τοῦδε. El. 693—694.

IV. A vallás.

1. *A jó és a jósmadár.* πρὸς γὰρ τινοσ οἰωνὸν ὥστε μάντις εἰσορῶ κακοῦ. Hipp. 872—873. Has on lat.

2. *A jósmadár.* οὐκοῦν οὗτος οἰωνὸς (rossz jel) μέγας. Or. 789.

3. *A jóslat.* πατρὸς ἐξ ἀδίκου χρησιμοῖς (a parancs) ἀδίκους διελυμάνθην. Hipp. 1349—1350.

4. *Az oltár.* L. XXIV. b., 28.

5. *Az áldozati barom leölése.* κίνδυνον πολὺν τεμεῖν (a megkísértés) σιδάρω. Heracl. 758.

6. *A föláldozott bika.* ἥπερ καθεῖλε ταῦρον (Aegisthus) El. 1143.

7. *Az áldozati kalács.* ἐκ δ' ὀμορξον ἀθλίου στόματος ἀγρώδη πέλαρον ὁμμάτων τ' ἐμῶν. Or. 219—220.

8. *Az áldozati kalács (és a hajó fenekén összegyűlt víz kimerítése).* ἔνθ' αἵματηρὸς πέλαος (a vér) ἐς γαῖαν Σκύθης ἤντλειτο (az ömlés). Rhés. 430—431.

9. *Az italáldozat.* σπένδομαι (a kiengesztelődés) δὲ συμφοραῖς. Or. 1680.

10. *A gabona vagy hadi zsákmány színe-javának kiválasztása az isteneknek való föláldozás végett.* ἐγὼ δὲ νύμφας ἡχοοθυναζόμην (a választás). Herc. 476.

11. *A bacchans nő. I. XVII. 11.*

12. *A bacchansok thyrsus nélkül, kik az ifju vadat elfogják az erdőben.* ἄθυρσοι δ' οἶά νιν δραμόντε βάκχαι σκύμνον ἐν χερσὶν ξυνήρπασαν. Or. 1492—1494. Hasonlat.

V. *A mythologia.**A Musa. I. XIV. 3.*VI. *A versenyjátékok.*

1. *A kettős stadium. 1. πολλοῖς διαύλους (a háborgás) κυμάτων γορούμενος.* Hec. 29. 2. *κατθανόντες τ' εἰς αὐγὰς πάλιν ἄλιου δισσοῦς ἂν ἔξαν διαύλους (a második élet).* Herc. 660—662. 3. *Εὐρυσθέως διαυλον (a visszatérés útja) μολών.* 1102.

2. *A stadium sorompója. 1. λάβ', ἔρπε πρὸς βαλβίδα (a végéhez) λυπηρὰν βίου.* Med. 1245. 2. *καὶ δὴ τινάσσει κρατὰ βαλβίδων (a véghezviendő dolgok) ἄπο.* Herc. 867.

3. *A stadium kezdetét és végét jelölő vonal. ἐπ' ἄκρην ἥκομεν γραμμὴν (valaminek a vége) κακῶν.* Fr. 169.

4. *A harczbírói tiszt. ὅπως κλύοιμί σου κοινὰς βραβείας (az ítélet).* Phoen. 449—450.

5. *A harczbíró. 1. ἐγὼ βραβεύς (a parancsoló) λόγου τοῦδ' εἰμι.* Med. 274—275. 2. *οὐ δ' ἡμῖν τοῦ φόρου γενοῖ βραβεύς (a tanu).* Or. 1065. 3. *θεοὶ δέ σοι δίκης βραβεύς (a bíró)* 1650. 4. *οὐχ ἦδε μόχθων τῶν ἐν Ἰλίῳ βραβεύς (az okozó).* 703.

6. *A versenyzés. 1. καὶν τῷδ' ἀγῶν (a kérdéses dolog) μέγιστος.* Med. 235. 2. *ἔτ' εἴσ' ἀγῶνες (a küzdelem) τοῖς νεωστὶ νυμφίοις.* 366. 3. *νῦν ἀγῶν (a cselekedet) εἰς ψυχίας.* 402. 4. *ἄμιλλαν (szóvita) γὰρ σὺ προύθηκας λόγων.* 546. 5. *οὐδ' εἰς ἄμιλλαν (a kivánság) πολύτεκνον σπουδὴν ἔχων.* 557. 6. *πρὸς ἀμίλλας (a fejtörés) ἦλθον μεΐζους ἢ χρεὴ γενεὰν θῆλυν ἐρευνᾶν.* 1082—1084. 7. *κακῶ κακὸν γὰρ εἰς ἄμιλλαν ἔρχεται (egyik csapás a másikat éri).* Troad. 617. 8. *τίνες πολιτῶν δ' ἐξαμιλλῶται (az elűzés) σε γῆς;* Or. 431. 9. *καὶ μὴν γέροντι ἐξαμιλλᾶται (az igyekvés) ποδί.* 456. 10. *δυοῖν*

δ' ἄμιλλαν (a valamire való szorgos gondolás) ξυντιθεῖς ἀφικόμεν. El. 95.

7. *A fáklyavivő. λαμπαδοῦχος* (fénylő) ἀμέρα. Iph. A. 1506.

8. *A versenyyfutás, a győzelem, a stadium kezdetét és végét jelölő vonal és a stadiumon való fordulat.* ὧδε τις κακοῦργος ὢν μὴ μοι, τὸ πρῶτον βῆμ' ἐὰν δράμῃ (a törekvés) καλῶς νικᾷν (a cél elérése) δοκείτω τὴν δίκην, πρὶν ἂν πέλας γραμμῆς (a cél) ἵκηται καὶ τέλος κάμψῃ (a közeledés) βίου. El. 953—956.

9. *A harczbíró ítélése.* 1. ἐν σοὶ βραβεύειν, ὃ νεᾶνι, τοὺς λόγους. Hel. 996. 2. σὲ χρὴ βραβεύειν (az intézkedés) πάντα. 1073.

10. *A koszorúzás.* τὸν Ἀχιλλεῖον τύμβον στεφανοῦν (a megtisztelés) αἶματι χλωρῷ. Hec. 128—129.

11. *A koszorú.* τὸν καλλίπαιδα στέφανον (a három gyermek). Herc. 839.

VII. A táncz.

Az üteny. 1. οὐχ ἕνα ῥυθμὸν κακῶν (valaminek a módja) ἔχούσας. Suppl. 94—95. 2. ποίῳ τρόπῳ δὲ καὶ τίνι ῥυθμῷ (a mód) γόνου κτείνει Θυέστου παῖδα. El. 772—773.

VIII. Az ének.

1. *Az éneklés.* οὔτοι ῥαδίως γε συμβαλὼν ἔχθραν τις αὐτῇ καλλίνικον ῥίσεται (az örvendés). Med. 44—45.

2. *Az énekes és az ének.* τὸν θ' ὑμνοποιὸν αὐτὸς ἂν τίκτῃ μέλη χαίροντα τίκτειν (mindenki szereti a magáét, ha mindjárt rossz is az). Suppl. 180—181. Allegoria.

3. *Az énekmester.* L. XIV. 3.

IX. A zene.

1. *Az összehangzás.* προσωδὸς (az egyezés) ἢ τύχη τῶμι πάθει. Ion. 359.

2. *A gyöngye nádból készített syrinxből jövő hang.* σφριγγος ὅπως πνοᾷ λεπτοῦ δόνακος, ὃ φίλα, γῶναι μοι. Or. 145—146. Has on lat.

X. Az építészet.

1. Az építés. 1. νεοδμῆτες (új) γάμοι. Med. 1366. 2. καὶ πᾶν ἐπ' ἐμοὶ τεκταινέσθω (a megtevés) Fr. 910., 2.

2. Az építés. τοῖσιν ἀρχιτέκτοσι (a vezető) πείθεσθ'. Cycl. 477—478.

3. Az alap. χρεισσονας γὰρ Ἰλίου πόρους ἀγῆγμαι καπὶ κινδύνου βάθρα (a kezdet). Cycl. 351—352.

4. A csapózsinór. παρ' οἷαν ἦλθομεν στάθμην (az állapot) βίον. Ion. 1514.

5. A csapózsinór és a mérés. γνώμης πονηροῖς κανόσιν (az elv) ἀναμετρούμενος (az ítélés) τὸ σῶφρον. El. 52—53.

6. Az ereszték és a fa. ἀρμὸς πονηρὸς ὥσπερ ἐν ξύλῳ παγείς, λόγῳ πολίτης ἐστὶ, τοῖς δ' ἔργοισιν οὐ'. Fr. 362., 12—13. Hasonlat.

7. A ház fölépítése egészen az ormóig. παιδοκτονήσας δῶμα θοιγκῶσαι (az elhalmozás) κακοῖς. Here. 1280.

XI. A festészet.

A festő. ὥς γραφεύς τ' ἀποσταθεῖς ἰδοῦ με. Hec. 807—808.

XII. Az orvostudomány.

1. A betegség. 1. φίλων νοσούντων (a baj) ὕστερος βοήδρομεῖς. Rhés. 412. 2. ἡ μεγίστη τῶν ἀνθρώποις νόσων (a hűn) πασῶν, ἀναιδεί'. Med. 471—472. 3. καντεῦθεν δόμοι νοσοῦσιν (szerencsétlen) ἀνδρῶν. Andr. 949—950. 4. ἀλλ' ὅμως χρεὼν κοσμεῖν γυναῖκας τὰς γυναικείας νόσους (a hiba). 955—956. 5. κοινὰς γὰρ ὁ θεὸς τὰς τύχας ἡγούμενος τοῖς τοῦ νοσοῦντος πῆμασιν διώλεσε τὸν οὐ νοσοῦντα (a szerencsétlen) κοῦδὲν ἀδικηχότα. Suppl. 226—228. 6. νοσῶδες τοῦτο τοῖς ἀμείνοσιν. 423. 7. δύω νόσω (a baj) κεκτημένος. Ion. 591. 8. ἀπαιδίᾳ νοσεῖν (a szinlödés). 620. 9. ἀλλ' ἢ τι θεογάτοισι δεσποτῶν νοσῶ (szerencsétlennnek lenni); 755. 10. σὺν γάρ σοι νοσῶ (szerencsétlennnek lenni). 808. 11. ἃ παρθένους ἐγγίγνεται νοσήματ' (az erkölcsi vétség) ἐς χρυπτοὺς γάμους. 1523—1524. 12. ἔχει νόσον (a baj) πενία. El. 375—376.

13. οὐ' που νοσοῦντας (szerencsétlen) θεῖος ὕβρισεν δόμους; Iph. T. 930. 14. νοσοῦντα (szerencsétlen) τ' οἶκον. 992.

2. Az orvos. μεγάλη δὲ θνητοῖς μοῖρα συμφορᾶς κακῆς ἱατρὸν (a mentő) εὐρεῖν. El. 69—70.

3. Az orvosság. σωτηρίας δὲ τοῦτ' ἔχει τί νῦν ἄκος (a menedék); Hel. 1055.

4. Az orvosság elkészítése. εἴ τί σοι δυναίμαν ἄκος τῶν δυσλύτων πόνων τεμεῖν (a segítés). Andr. 120—121.

5. A betegség és az orvosság. ὁ δ' ἄδικος λόγος νοσῶν (gyöngébb) ἐν αὐτῷ φαρμάκων (a csel) δεῖται σοφῶν. Phoen 471—472.

6. A betegség, az orvos, az orvoslás és a gyógyszer. πρὸς τὴν νόσον τοι καὶ τὸν ἱατρὸν χρεὼν ἰδόντ' ἀκείσθαι, μὴ ὕπιδ' ἀεὶ τὰ γέγραμα διδόντ', ἐὰν μὴ ταῦτα τῇ νόσῳ πρόπῃ (a ki máson segíteni akar, nézzon jól annak bajára és intézkedjék a szerint). Fr. 294., 1—3.

7. A gyógyítás. 1. καίτοι τάδε μὲν κέρδος ἀκείσθαι (a vigasztalás) μοιπαῖσι βροτούς. Med. 199—200. 2. ἀδικίαν τ' ἰώμενος (a megboszulás). Or. 650. 3. πόλεως ἄλωσιν ἐξιώμενος (a meghiusítás). El. 1024.

8. Az örjöngés, az orvosság, a gyógyítás és a betegség. μαίνει (a helytelen vélemény) γὰρ ὥς ἄλγιστα, κοῦτε φαρμάκοις ἄκη λάβοις (a kiábrándulás) ἂν οὔτ' ἄνευ τούτων νοσεῖς (hibás nézetben lenni). Bacch. 326—327.

XIII. A háboru.

1. A háboru. 1. ἀπτολέμους (békés) δ' εὐνάς σεβίζουσ'. Med. 640. 2. Κύπρις . . . τίττει πόλεμον (a zavar). Fr. 341.

2. A szövetség. 1. κακοὺς μὲν ἀνακαλῶ τοὺς ξυμμάχους (a segítő). Troad. 469. 2. ἔστ' ἔνδον αὐτῷ ξύμμαχος (a segítő) θεοῖς ἴση. Hel. 819.

3. A hadsereg vezetése. δυοῖν γερόντοιν δὲ στρατηγεῖται (a vezetés) γυγῇ. Heracl. 39.

4. A hadsereg. I. XXIII. 33.

5. A málha fölrakása. ἔστιν τί μοι κατ' Ἄργος εὐμενὲς γίλων, ἢ πάντ' ἀνεσκενάσμεθ' (az elvesztés); El. 601—602.

6. *A hadsereg elindulása.* 1. διπλοῦν γὰρ αὐτῇ πῆμ' ἐπεστρατεύετο (lesujtotta). Med. 1185. 2. ἐνὸς δ' ἐπ' ἀνδρὸς δώματα στρατεύομεν (a föllépés valaki ellen). Herc. 825.

7. *Az élesítés.* ὀργῇ ξυντεθηγμένους. Hipp. 689.

8. *A fölfegyverzés.* ἀλλ' εἴ' ὀπλίζου (a készülődés) καρδία. Med. 1242.

9. *A csatasorban való állás.* Βαχχίῳ κώμοις ξυνασπίζοντες (társnak lenni). Cycl. 38—39.

10. *A segítő társ a harcokban.* ἀδελφῇ θ' ἡ παρασπίζουσ' (a mellette álló) ὁμοῦ. Phoen. 1435.

11. *A löveg.* κίσσινον βέλος (a bot). Bacch. 25.

12. *Az új kifejlesztése.* τόξον ἐντείνοντες (a túlhajítás) ὡς καιροῦ πέρα. Suppl. 745.

13. *A nyíl.* τόξα (a sugár) θ' ἡλίου τάδε. Herc. 1090.

14. *A nyíllal való lövés.* 1. καὶ σου τὸ σῶφρον ἐξετόξευσεν (a túllepés) φρενός. Andr. 365. 2. ἔρως ἐτόξευσ' (a föllobbanás) αὐτὸν ἐνθίου κόρης. Troad. 255. 3. ἐγὼ δὲ τοξεύσασα (a törekvés) τῆς εὐδοξίας. 638. 4. καὶ ταῦτα μὲν δὴ νοῦς ἐτόξευσεν (a beszélés) μάτην. Hec. 603. 5. μειθῆκα τόξα (nem akarok többé rá gondolni). Ion. 256. 6. τοῦδε τοξέω (a törekvés), τέκνον. 1411. 7. μάτην ἄρ' εἰς γυναικας ἐξ ἀνδρῶν πρόγος ψάλλει, κενὸν τόξευμα (a gyalázás). Fr. 501. 8. πυκνοῖς δ' ἐβαλλον Βαχχίου τοξείμασι (a dobás) κάρα γέροντος. 566. 9. ἡ γὰρ τυραννὶς πάντοθεν τοξέεται (törekedni valami után) δεινοῖς ῥωσιν. 846.

15. *A lándzsával való dobás.* 1. ἀλλὰ γὰρ τί τοῦς Ὀδυσσέως ἐξακοντίζω (a kibeszélés) πόνοους; Troad. 444. 2. εἴπερ γὰρ εἴσω γῆς ἀκοντίζουσ' (a behatolás) ἀραί. Or. 1241. 3. καὶ ταῦτα μὲν δὴ πρὸς τὰ σ' ἐξηκόντισα (az oda-mondás). Suppl. 456. 4. κύκλος δὲ πανσέληνος ἡκόντιζ' (a törekvés) ἄνω. Ion. 1155. 5. λευκὸν κῶλον ἐξηκόντισαν (az elsietés). Bacch. 665. 6. ὄξοισί τ' ἐλατίνοισιν ἡκοντίζετο. 1098. 7. ὅσας γενείου χεῖρας ἐξηκόντισα. Iph. T. 362. 8. ἐς πλευρά καὶ πρὸς ἥπαρ ἡκοντίζετο (az ütés). 1370.

16. *A lándzsával való dobás (és a kedvező szél).* αἶμα-τος δ' ἀπορροαὶ εἰς οἶδμ' ἐσηκόντιζον (a csordulás) οὔριον (kedvező) ξένφ. Hel. 1587—1588.

17. *A sebzés.* 1. ἔμνησας ὁ μου φρένας ἤλκωσεν (a sér-tés) Alc. 878. 2. ἤλκωσας (szerencsétlenné tenni) οἴκους. Suppl. 223.

18. *Az erőd.* 1. L. XXIV. d. 4. 2. παῖς μὲν ἄρσιν πα-τέρ' ἔχει πύργον (az oltalmazás) μέγαν. Alc. 311. 3. ἦν μὲν τις ἡμῖν πύργος (a menedék) ἀσφαλῆς γανῆ. Med. 389. 4. ἐπειδὴ καὶ λίαν πυργοῖς (a dicsekvés) χάριν. 526.

19. *Az ostrom.* 1. ὥς ἄσχυλός γε συγγόνου προσεδρία (az ápolás). Or. 93. 2. ὅρῳ . . . τοῦσδε πυργηρουμένους (föl-fegyverzett). 1573—1574.

20. *A hosszú ostromlajtorja megmászása.* ὅς πρᾶσσω καλῶς εἰς ἄκρα βῆναι κλιμάκων ἐνήλατα (a nagyraavágás) ζητῶν ἀπώλεσ' ὄλβον. Suppl. 728—730.

21. *A rombolás.* 1. κουρῶ πενθήρει χοῦτ' ἐκπορθηθεῖσ' (a csufítás) οἰκτροῶς. Troad. 141—142. 2. πέρσας (a megölés) δαίματα θηρῶν. Herc. 700. 3. δμῶαί στατίζουσ', ἕς ἔπερσ' ἐμὸς πατήρ. El. 316. 4. βουφόρβια πίπτοντα καὶ πορθού-μεν'. Iph. T. 301—302. 5. γίλους τε πορθεῖν (tönkre tenni) καὶ κατακτανεῖν χρεῶν. Fr. 608.

22. *A fogoly.* ἀχμάλωτόν (az elüzött) τοί μ' ἀπόρριπας δόμων. El. 1008.

XIV. Az állami élet.

1. *A város.* ὅταν ἦ δυσάλιον ἐν πελάγει καὶ σαλεύῃ πόλις. Rhes. 246—248.

2. *A király.* μοναμπύκων ἄναξ (a vezér). Suppl. 680.

3. *A zsarnok, a lázadó polgárok* (az ének-mester, a Musa, a szél, a hajós és a kormánylapát). οὐδ' ἐνὶ πόλεσί γε δί-πτυχοι τυραννίδες μιᾶς ἀμείνονες φέρειν, ἄχθος τ' ἐπ' ἄχθεσι καὶ στάσις πολίταις. τόνων θ' ὕμνου ξυνεργάταιν δυοῖν ἔριν Μοῦσαι γιλοῦσι κραίνειν. πνοαὶ δ' ὅταν φέρωσι ναυτίλους θοαί, κατὰ πηδαλίων διδύμα πραπίδων γνώμα σοφῶν τε πλήθος ἀθρόον ἀσθενέστερον φανυλότερας φρενὸς αὐτοκρα-τοῦς ἑνός (két nő szerencsétlenné teszi a férfit, jobb csak egy, ha mindjárt kevésbé kitünő is). Andr. 471—483. Allegoria.

4. *A rabszolga és a város.* L. XXIV. b. 28.

5. *Az ezüstprémz nyomatása. τί μ' ἐσδέδορκεν, ὥσπερ ἀργύρου σκοπῶν λαμπρὸν χαρακτῆρ'*; El. 558—559. Has on l a t.

6. *A békekötés italáldozat mellett. 1. σπονδαὶ (a békeség) γὰρ ἡμῖν, καὶ μεθέστηκεν χάρις. Med. 898. 2. ἦν πολὺς λόγος σὲ καὶ πόσιν σὸν νεῖκος ἐσπεῖσθαι (a kibékülés) τὸ πρῖν. 1139—1140.*

7. *A sorssal való választás. ὅς γ' ὁμῶν κληροῖς (a választás) πρὸς χρυσέους θάκου. Ion. 908—910.*

8. *A bíró társa. τᾷ σοφίᾳ παρέδρους (a társ) πέμπειν ῥωτας. Med. 842.*

9. *A prytanisok elnöke. ὁμόφρων τ' ἐπιστάτης (úr) Κίκλων. Troad. 436—437.*

10. *A vádlóokmányoknak a vádló által való aláírása. εἴπ' εἴ τι κακὸν ὑπογράφει (a vádolás) τῷμῳ βίῳ. Herc. 1120.*

XV. A vadászat.

1. *A vadászás. 1. καὶ μ' ἔγχοις ἀνγάζονται καὶ θηρώμενον (a keresés) παίει. Rhes. 793—794. 2. ἐν δ' οὐκ ἐπίστασθ' οὐδ' ἐθιροάσασθῆ (valamire való törekvés) πω. Hipp. 919. 3. θηρεύουσι (a rászedés) γὰρ σεμνοῖς λόγοισιν αἰσχροῖς μηχανώμενοι. 956—957. 4. τί μοι ξίφος ἐκ χειρὸς ἡγρεύσω (a kiragadás). Andr. 841. 5. θηρῶντες (a keresés) Ἑλένην μυρίους ἀπώλεσαν. Troad. 369. 6. παρέδρος . . . σκύλοις . . . δοριθηράτοις. 573—574. 7. ἢ γάμον Ἀθάνᾳ θεῶν τινος θηρώμενη (a keresés). 979. 8. μαστοῖς τὸν ἔλεον θηρώμεναι (a kieszközlés). Or. 568. 9. θηρῶν (a keresés) ὃ πάντες κοῦν ἐγὼ ζητῶ μόρος. 679. 10. σὸν δέμας θηρώμενος (a keresés). Phoen. 699. 11. τί χρῆμα θηρῶν (a keresés) καὶ τίνοις χρεῖαν ἔχων; Suppl. 115. 12. κυναγετεῖ (a megtámadás) τέκνων διωγμῶν. Herc. 898. 13. θηρώμεθ' (az üldözés). Ion. 1111. 14. τίς ἡμᾶς ἐκκυνηγετεῖ (az üldözés) πότμος. 1422. 15. τὰς ἐμὰς ἀναρπαγὰς θηρᾷ (a boszulás). Hel. 50—51. 16. θηρᾷ (az üldözés) γαμῖν με. 63. 17. θήραμα βαρβάρων πλάτας. 192. 18. τίνι πότμῳ ξυνεζύγην (a belejutás). 255. 19. πάντες φίλοι μοι πλὴν ὁ θηρείων (az akaró) γάμους. 314. 20. ὅς με θηρᾶται (az üldözés) λαβεῖν 545. 21. λιμῷ δὲ θηρᾷ (az üldözés) τῖμβον ἰκετεύοντε νῶ. 981. 22. κλοπαῖς θηρώμενον (az elrablás) Ἑλένην. 1175—1176. 23. τί χρῆμα*

θηρῶσ' (a kivánás) ἰκέτις ὠρέχθης ἐμοῦ; 1238. 24. ὅσαι δ' ἄπεισιν, ἔξ ὅροις θηράσσομαι (az elfogás). Bacch. 228. 25. τὴν Ἀφροδίτην καλλοῦνθ' ἠθροώμενος (a keresés). 459. 26. θέλετε θηρασώμεθα (az elfogás) Περσέως Ἀγαθήν. 719—720. 27. θηρώμεθ' (az elfogás) ἀνδρῶν τῶνδ' ἔπ'. 732. 28. κακοῖς θηρῶν (szerezni) κακά. 839. 29. θηρῶσιν (a büntetés) τὸν ἄσεπτον. 890. 30. τὸ σοφὸν οὐ γιγνώσκω θηρεῖν (a törekvés). 1006. 31. θηρῶν (az elfogás) τε τῇ θεῇ σγάγια τὰπιχώρια. Iph. T. 280. 32. οὐ καταρά μοι τὰ θύματ' ἠγγρέυσασθ' (a megfogás). 1163. 33. τί προσδοκῶσαι κέρδος ἢ θηρώμεναι (a törekvés); 1311. 34. ἐκγρόντισον διωγμὸν ὅστις τοῖς ξίροις θηράσεται (az elfogás). 1324. 35. ἄνδρες δυσσεβεῖς θηράσσετε (az elfogás). 1426. 36. μέγα τι θηρεῖν (a törekvés) ἀρετάν. Iph. A. 567. 37. θηρώσι (a kivánás) λέκτρον τοῦμόν. 960. 38. θήραμα (az odacsalás eszköze) παιδός. 963. 39. τοῖσιν πένησιν χρώμενοι θηρώμεθα (az elérés). Fr. 21., 7. 40. μοῦπαῖσι δ' ἡσθίεις τοῦτ' ἀεὶ θηρένεται (az utána járás) 187. 41. τὰς τύχας ἐκ τῶν πόρων θηρῶν (a keresés). 235. 42. κτᾶσθε πλοῦτον πάντοθεν θηρώμενοι (az üldözés). 423. 43. οἱ γὰρ Κύπριν γεύγοντες ἀνθρώπων ἄγαν ροσοῖσ' ὁμοίως τοῖς ἄγαν θηρωμένοις (az üldözö). 431. 44. τοῦλήμασιν δὲ καὶ χειρῶν ἐπερβολαῖς ἀλίσσεται τε πάντα καὶ θηρεύεται (az elnyerés). 437. 45. τρυφῇ δέ τοι ἄλλων ἐδεστών μηχανὰς θηρεύομεν (a keresés). 844, 4—5. 46. γῆν δέλεω ἔχοντες τήνδε συνθηρεύομεν (a megszerzés). 971., 4—5. 47. τὸ διαβῶναι μόνον ἀεὶ θηρωμένη (a törekvés valami után). 1039., 9. 48. οὐ δόξαν κερὴν θηρώμενοι (a keresés.) Epist. 4', 2—3.

2. A vadászás, a vadászhaló és a vadak nyája. ἔθ', ὃ βάσχε, θηραγρευτῆ (a kémlelő) βαχχῶν γελῶντι προσάπυ περιβαλε βρόχον θανάσιμον (a halál) ἐπ' ἀγέλαν (a csoport) πεσόντι τὰν μαινάδων. Bacch. 1020—1024.

3. A vadászás (és a repülés). μέλπω πρὸς τὰν Ἀφροδίταν, ἄν θηρεῶν (a törekvés) πετόμαν (a futás) βάσχαῖς σὺν λευκόποσιν. Cycl. 70—72.

4. A vadász. 1. κυναγὸς ὥσαι, παῖς σὸς ἑξαθροῖζεται. Phoen. 1169. Hasonlat. 2. βοῶν κυναγὸς ὥς. Iph. T. 284. Hasonlat.

5. *A vadász és a kutya.* εἰ δὲ δὴ . . . ἀναγκαίως ἔχει τάχος ἐπιρροῖβδην θ' ὁμαρτεῖν ὡς κυνηγέτη κύνας, εἰμί γ'. Herc. 859—861. Hasonlat.

6. *A vadászhalál.* 1. ἐγγὺς ἤδη γ' ἔσμεν ἀρκύων ξίγους. Med. 1278. 2. μὲ διζτῶν (a csel) ἔσω λαβόντες. Phoen 263—264. 3. βρόχοισι δ' ἀρκύων (a csel) δεδήσεται ξιφηγόροισι. Herc. 729—730. 4. καλῶς ἄρ' ἄρκυν (a csel) ἐς μέσσην πορεύεται. El. 965. 5. ἐν ἄρκυσιν (a fogság) γὰρ ὦν. Bacch. 451. 6. ποῖ μ' αὖ τήνδ' ἐς ἄρκυν (a veszedelem) ἡγαγες. Iph. T. 77. 7. δεινὸν τόδ' εἶπας, ἀρκύων (a fogság) μολεῖν ἔσω. Cycl. 196.

7. *A háló fonadéka, a megfogott vad és a megfogás.* στείχει γὰρ ἐσπεσοῦσα διζτῶν βρόχους (a csel), καλὸν τὸ θήραμ', ἢν ἀλῶ, γενήσεται. Or. 1315—1316.

8. *A nyomozás.* 1. ἔξιχνεύσατε (a fölkeresés) τὸν θηλήμορπον ξέρον. Bacch. 352—353. 2. ἀλλ' ἔξιχνεύσουσιν (a rátalálás) σε. 817.

9. *A vad, a kutya és a vadász.* ἐκ δὲ πηδήσας ἐγὼ θήρ ὥς διώκω τὰς μαιήγονους κύνας, ἅπαντ' ἐρευνῶν τοῖχον, ὡς κυνηγέτης, βιάλλων ἀράσσω. Hec. 1172—1175. Hasonlat.

10. *Az ős, ὡς νεβρὸς οὐράνιον πῆδημα κοιφίζουσα.* El. 860—861. Hasonlat.

11. *Az ős, a vadászás, a kerítés, a háló és a kutyákat üszító vadász.* ἄρ' ἐν παννυχίοις χοροῖς θήσω ποτὲ λευκὸν πόδ' ἀναβαλχέουσας δέραν αἰθέρ' ἐς δροσερὸν ῥέπτουσ', ὡς νεβρὸς χλοεραῖς ἐμπαίζουσα λείμακος ἄδοναῖς, ἡνίκ' ἂν φοβεράν φύγην θήραν ἔξω γυλακᾶς εὐπλέκτων ὑπὲρ ἀρκύων, θωύσσων δὲ κυναγέτας ξυντείνῃ δρόμημα κυνῶν. Bacch. 862—872. Hasonlat.

12. *A zsákmány.* 1. λόγχης αἰχμῇ δοριθήρατος (az elfogás) πρὸς Ἀχαιοῖν. Hec. 104—105. 2. τὰς αἰχμαλώτους εἶπας, Ἑλλήνων ἄγραν (a fogoly). 881. 3. ὃ κατὰ στέγας γίλοι ξιφήρεις, οὐχὶ ξυλλήψεσθ' ἄγραν; Or. 1345—1346. 4. χωρεῖ δὲ θήρα δυσπότην γανρομένην. Bacch. 1144. 5. σπάνιον δὲ θήρευν' (az adomány) ἀνδρὶ τοιαύτην λαβεῖν δάμαρτα. Iph. A. 1162—1163. 6. αἰρόμενος ἄγρευν' (valaminek a bírása) ἀνθέων. Fr. 754.

13. *A vadnak hálónal való megfogása (és a sárkány).* καδόμεναι τοῖς μὲν οὐ, τοῖς δ' ἐς ἀρκυστάταν μηχανὰν ἐμπλέκειν (a rászedés) παῖδα τὰν Τυνδαρίδ' ὁ πατρογόοντας δράκων (a borzasztó ember). Or. 1419—1424.

14. *Az elfogott vad.* ἦν δ' οὖν ἀμάρτω τῆσδ' ἄγρας. Alc. 850.

15. *Az elfogott vad és a vadászála.* πάρεσμεν τήνδ' ἄγραν ἡγευκότας . . . ὁ θῆρ (Bacchus) δ' ὅδ' ἡμῖν προῖος. Bacch. 434—436.

16. *Az elejtett vad.* Εὐμενίσιν θήραμα (az üldözött) γόνυ. Or. 836.

17. *A falatozás, a vadász és a zsákmány.* ἦκει γὰρ ἐς δαῖτ' (valaminek a vége), οὐ παρὼν κυνηγέταις (a harczos) αἰροῖσι λείαν (a levert ellenség). Rhés. 325—326.

XVI. A halászat.

A halászháló. 1. ὕσως γὰρ ἐς βόλον τις ἔρχεται (kezünkre kerül). Rhés. 730. 2. ἦν ἐκσπάσσομαι γ' ὄν μετέρχομαι βόλον (az ellenség). El. 582. 3. ἀνὴρ ἐς βόλον (a csel) καίτισταται. Bacch. 847. 4. ἀμφίβληστρον (a kör) γὰρ τοίχων ὀρεῖς ὑψηλὰ. Iph. T. 96—97.

XVII. A lótenyésztés és a lóverseny.

1. *A csikó.* 1. μήτε δώμασιν λαβεῖν κακῆς γυναικὸς πῶλον (a gyermek). Andr. 620—621. 2. πῶλον (a leány) ἀφέλξων σῶν ἀπὸ μαστῶν. Hec. 144. 3. οὗτος δὲ πῶλος (az ifjú), τῇδ' ἀναιμέος πόλει. Phoen. 947. 4. οὐκ ὥς δογμαία πῶλος ἢ βάκχη θεοῦ τάγῳ ξυνάψω κῶλον; Hel. 543—544. Hasonlat. 5. ἀδομένα δ' ἄρα πῶλος ὅπως ἄμα ματέρει φορβάδι κῶλον ἄγει ταχέπουν. Bacch. 162—164. Hasonlat.

2. *A csikó (és a szél).* ὁ Στρυμόνιος πῶλος (a fiu) αἰοδοῦ Μούσης ἥκων καταπνεῖ (a segítség) σε. Rhés. 387—388.

3. *A lonaqlás.* 1. Ζεγύρου προαῖς ἐπτεύσαντος (a fuvás). Phoen. 211—212. 2. ἵν' ὠκυθόαι νύμῃαι ἐπτεύουσιν (a sietés) δι' ὄρηνας. Suppl. 993—994. 3. κἀνθένδε πρὸς γέροντος ἐπτεύει (a sietés) φόνον. Herc. 1001.

4. *A lovas földreterítése.* μεθίει διὰ χειρῶν βλάστημι ἄνω ἀτρεμία, φηλάσσω μᾶναχαιτίσειέ νιν. Bacch. 1071—1072.

5. *A sövényét borzasító, ágaskodó és a lovast földre terítő ló.* ἔως ἔσφηλε κανεχαίτισεν (a fölfordítás) ἀψίδα πέτρῳ προσβαλὼν ὀχήματος. Hipp. 1232—1233.

6. *A be nem fogott csikó.* τὰν μὲν Οἰχαλία πῶλον ἄζυγα λέκτρων (a hajadon). Hipp. 545—546.

7. *Az igába alig horgy befogott csikó.* τῷ τε νεόζυγι σὺ πῶλῳ, τὸν ἐν αἰθέρι κρύπτεις σὼν γάμων γένναν. Fr. 781. 20—22.

8. *Az igába alig horgy befogott csikó és a zabola.* εἰκὸς σφαδάζειν ἦν ἂν ὥς νεόζυγα πῶλον χαλινὸν ἀρτίως δεδεγμένον. Fr. 818. Hasonlat.

9. *A csikó és az iga.* 1. δειμαίνων ἄπο πηδᾶ δρομαῖος, πῶλος ὥς ἀπὸ ζυγοῦ. Or. 44—45. Hasonlat. 2. αἱ δ' ἐκλυποῦσαι ποικίλ' ὥς πῶλοι ζυγὰ βακχεῖον ἀντέκλαζον ἀλλήλαις μέλος. Bacch. 1056—1057. Hasonlat.

10. *A társától megfosztott csikó és a járom.* ἀλλ' οὐδὲ πῶλος ἦτις ἂν διαζυγῇ τῆς ξυντραφείσης ῥαδίως ἔλξει ζυγόν (nehezen tűri az ember a bajt, ha önétől meg van fosztva) Troad 664—665. Allegoria.

11. *A csikó (és a bacchans nő).* οὐχ ὥς δρομαία πῶλος ἢ βάκχη θεοῦ τάγῳ ξυνάψω κῶλον; Hel. 543—544. Hasonlat.

12. *Az igázás (és az evezés).* οἴκων ζεύξασ' (az elvívés) ἅπ' εἰρεσίᾳ (a sietség) δρομάδα. Hipp. 547—548.

13. *Az igázás és a csikó.* Θεῷ δώσω χάριν ἄζυγος (férj nélkül való) ἀμφοροπῶλον (a szüz). Troad. 534—535.

14. *A két ló befogása.* ξυνωρίζου (az illesztés) χέρα. Bacch. 198.

15. *A kettős fogat.* 1. πρὶν μὲν τέκνων σὼν εἰσιδεῖν ξυνωρίδα. Med. 1145. 2. ξυνωρίδας (kettős) λόχων τάσσω. Phoen. 448—449. 3. ζῇ σοι ξυνωρίς (kettő) ἐς τόδ' ἡμέρας τέκνων. 1085. 4. ἀλλ' εὐτεκνος ξυνωρίς (a két fin). 1618. 5. ἐγὼ μὲν οἶν καὶ Κάδμος . . . πολὺὰ ξυνωρίς. Bacch. 322—324.

16. *A kettős fogat (a szárny) és az igazság.* ὃ δ' ἐν δόμοισι πρέσβυς ὁμματοστερῆς ἀπήνας (a kocsí metonymice: kettős fogat, ez metaphorice: testvérpár) ὁμοπτέρου (rokon) τᾶς ἀποζυγγείας (a meghasonlás) δόμων πόθον ἀμφιδέχοντον αἰὲ κατέχων. Phoen. 326—330.

17. *A λόγος.* 1. ἰθύνων νοσερόν ζωλον ποδὶ κηδοσύνῳ παράσειρος (a segítő). Or. 1015—1017. 2. ἀλλ' ἐσορῶ . . . ἄλοχόν τε φίλην ὑποσειραίους (mellette levő) ποσὶν ἔλχουσιν τέκνα. Herc. 441—446.

18. *A kocsí.* ὥς πᾶς ἀπήνη πούς τε προσβύτου φιλεῖ χειρὸς θυραίας ἀναμένειν κονίσιμα. Phoen. 847—848. Hasonlat.

19. *A zabola.* 1. ἀχαλίνων (féktelen) στομάτων . . . τὸ τέλος δυστυχία. Bacch. 385—387. 2. ὥσθ' αἵματινὰ στόμι' (az üldözés) ἐπεμβλεῖν ἐμοί. Iph. T. 935. 3. οὐ ναῦς χαλινούς (a kötél) λινοδέτοις ὀρμει σέθεν. 1043. 4. οὐ γάρ ποτ' ἄνδρα τὸν σοφὸν γυναικὶ χροὴ δοῖναι χαλινούς (a fékezés). Fr. 466. 5. ἀχάλιν' (féktelen) ἔχουσι στόματα. 495., 4.

20. *A γεγρῶ.* οὐδὲ γὰρ καλὸν δυοῖν γυναικοῖν ἄνδρ' ἐν' ἡνίας ἔχειν (valaminek a bírása). Andr. 177—178.

21. *A kocsin való ülés.* μανίας ἔποχον (származó, eredő) ῥίπτουσα λόγον. Hipp. 214.

22. *A kajítás.* 1. τὸ μητρὸς δ' αἰμά νιν τροχηλατεῖ (a kinzás). Or. 36. 2. αἱ νυνώπιδες θεαὶ τροχηλατήσουσ' (az üldözés) ἐμμανῆ πλανώμενον. El. 1252—1253.

23. *A ló visszatartása.* ὅστις σε θεῶν ἀνασειράζει (az ész megzavarása). Hipp. 237.

24. *A meredek hegyre törekvő, igazba fogott csikó és a kocsí.* μὴ προζάμητε πόδα βαρὺ τε ζωλον, ὥστε πρὸς πετραῖον λέπας ζυγοφόρος ἐξανέντες οὐ βάρος γέρον ὅχον τροχλάτιο πῶλος. Herc. 118—122. *) Hasonlat.

25. *A kocsí, az eltörés (és a sötétség).* ἔθραυσε (a megsemmisülés) δ' ὄλβον κελαινὸν (veszélyben forgó) ἄρμα (az állapot). Herc. 780.

26. *A versenyzés.* αἰ τόνδ' ἐξαμιλλῶνται (az ijesztés) γόβῳ. Or. 38.

*) λέπας-tól kezdve Hartung szerint.

27. *A versenyló. μονάμπυζον* (a bika) δὲ Μενέλιος ψήζων δέσφην μέτωπά τ' ἐξέπεισεν. Hel. 1567—1568.

28. *A spina (χῶμα) által két részre osztott hippodromus.* οὐδ' ἡ στενὸν δίαυλον (a tengerszoros) ὄρυσται πέτρας δεινὴ Λάριβδος. Troad. 435—436.

29. *A meta secunda. (καμπτήρ).* εἰ γὰρ φαινοῖ μὴ ξυνέσχον ἡλίον καμπτήρες (a villámok). Rhés. 59—60.

30. *A meta secunda körül való hajítás. 1. κάμψαι* (a hazatérés) πάλιν θυμῆλας οἴζων πατρὸς Ἰλιάδας. Rhés. 235. 2. τέλος δὲ κάμψαιμι (a befejezés) ὥσπερ ἡρξάμην βίον. Hipp. 87. 3. ὅταν δὲ κάμψῃς (a bevégzés) καὶ τελευτήσῃς βίον. Hel. 1666. 4. πάλιν δὲ κάμψας (a visszatérés) εἰς ὄρος κομίζομαι τὸν κατθανόντα παῖδα μαινάδων ἕπο. Bacch. 1225—1226.

XVIII. A baromtenyésztés.

1. *A legeltetés. 1. γηροβοσκήσειν* (valakinek gondját viselni) τ' ἐμέ. Med. 1033. 2. τὸν εὐπατρίδαν ποιμαίνει (a visszatartás) τις ἐν οἴκοις. Hipp. 152—153. 3. αἱ δ' ἐλπίδες βόσκονσι φρυγάδας. Phoen. 396. 4. τὸ γένος οὐκ ἐβόσκει με. 405. 5. ὃ γηροβοσκῶ (az oltalom) μητρὸς. 1436. 6. τὸν βόσκοντα (a táplálás) γὰρ εὐλογῶ. Ion. 137. 7. κοῦδὲν λήξω τοὺς βόσκοντας (a táplálás) θεραπεύων. 182—183. 8. ἦν' ἐμοὶ πράγματα βόσκειν (valamivel való foglalkodás) παρέχῃς. Fr. 389. (Ar. Vesp. 313.) 9. ποιμαίνειν (a vezetés) στρατόν. 744. 10. ὥς πανταχοῦ γε πατρὶς ἢ βόσκονσα (tápláló) γῆ. 774.

2. *A legelés. 1. πόθεν δ' ἐβόσκον* (a táplálkozás), πρὶν γάμοις εἶρεῖν βίον; Phoen. 400. 2. ἐλπίσιν δ' ἐβόσκετο. Bacch. 617.

3. *Az együtt legelő marha. ὃ πταροὶ δολιχαύχενες, ξύννομοι* (közte járó) νεφέων δρόμου. Hel. 1487—1488.

4. *Az együtt legelő marha (és a moníás).* οὐδ' αἱ θαλάσσης ξύννομοι (mellette levő) Σκεριονίδες φήσουσι πέτραι. Hipp. 979—980.

5. *A nyáj. μυρίων ἄλλων πόρων διήλθον ἀγέλας* (a sokaság). Herc. 1275—1276.

6. *A pásztor.* 1. ποιέειν (a vezér) λόχων. Phoen. 1140. 2. νεανίαν ἔχει σὲ ποιμέν' (a védő) ἐσθλόν. Suppl. 190—191. 3. ποιμένες (a harcos) δ' ὄχων τετραόρων. 674—675. 4. ἐγὼ δὲ γηροβοσχὸν (ápoló) οὐκ ἔχω τεκοῦσ' ἅ τάλαινα παῖδα. 922—924.

7. *A fuvola és a pásztor.* νίσσονται πρεσβυτάτα σύριγγι (a hang) πειθόμεναι ποιμένος (a vezető). Hel. 1482—1484.

8. *A bika.* ἀμπνοᾷς δ' οὐ σωφρονίζει, ταῖρος ὥς εἰς ἐμβολήν. Herc. 869. Has onlat.

9. *A bika (és az oroszlán).* ὅμμα γὰρ πυρὸς γέμεις, ταῖρος λέοντος ὥς βλέπων πρὸς ἐμβολήν. Fr. 690. Has onlat.

10. *A borjú.* 1. εἰ στείρος οὔσα μόσχος (a nő) οὐκ ἀνέξεται τίκτοντας ἄλλους. Andr. 711—712. 2. L. XXIV. b. 30. 3. νεανία, σκίρτημα μόσχου (a leány) σῆς καθέξοντες χερσίν, ἔσποντο. Hec. 525—527. 4. μόσχον (a leány) θ', ἂν λιπέτην οἴκοις. Hel. 1476. 5. χορὴ δέ σε λαβοῦσαν τόνδε μόσχον (gyermek) νεογενῇ στείχειν πρὸς οἴκους. Iph. A. 1623—1624.

11. *Az igazás.* 1. τῷ μὲν γίλην ἔξευξον (az adás) ἄλοχον. Alc. 165—166. 2. ποία; τυχοῦσα συζύγου (a feleség) τῷ σὺ πατρί. 314. 3. ἄρ' αἰ μοι στένειν πάρα τοιαῦσ' ἀμαρτάνουσι συζύγου (a feleség) σέθεν. 341—342. 4. ὃ δαῖμον, οἷας ξυζύγου (a feleség) μ' ἀποστρεφεῖς. 384. 5. τῷ ξυνέξευξαι (a bebonyolódás) πλάνῳ. 482. 6. ξίζυγες (házas párok) εἶμεν. 921. 7. γενναιοτάταν δὲ πασῶν ἐξεύξω (nőül vettem) κλισίαις ἄκοιτιν. 993—994. 8. οὔτοι μόνη σὺ σὼν ἀπεξέγης (az elválás) τέκνων. Med. 1017. 9. οἷα ξυμφορῇ ξυνεζύγης (a bejelentés). Hipp. 1389. 10. κόραι γὰρ ἄζυγες γάμων (hazadon). 1425. 11. στερορόν τε τὸν ἐμὸν δαῖμον', ὃ ξυνεζύγην. Andr. 98. 12. τῷ πάλος ἔξευξεν (a juttatás); Troad. 262. 13. πρῶτος τὸ παρθένιον ἐξεύξω (az elnyerés) λέχος. 671. 14. σὲ δ' ὃ τέκνον, καὶ γάμοισι δὴ κλύω ζυγέγνα παιδοποιὸν ἄδονα ξένοισιν ἐν δόμοις ἔχειν. Phoen. 336—339. 15. μητρὸς στερηθεὶς ὀρφανός τ' ἀποξυγείς (a megfosztás). 988. 16. ἐπεὶ γάμοις ἔξευξ' (a nőül vevés) Ἀδράστον παῖδα. 1365—1366. 17. θεομάτοις Φοίβου ζυγείς (a kényszerítés). Suppl. 220. 18. γάμων ἀπεζύγην (a vonakodás). 791. 19. ἐμὸν

δὲ μήποτ' ἐξύγη σῶμ' (a férjhez menés) ἐς ἀνδρὸς εὐνάν. 822. 20. χρημάτων ζευχθεὶς (a lekötelezés) ὑπο. 877. 21. καὶ τόνδ' ἐν ὄρχοις ζεύξομαι (a lekötelezés). 1229. 22. πρὸς βίαν ἔξενξ' (a kényszerítés) ἀνάγκη. Heracl. 885—886. 23. ἀδίσταν ξυνυγίαν (az egyesítés). Herc. 675. 24. παῖδ' Ἐρεχθίδος Φοῖβος ἔξενξεν (az elcsábítás) γάμοις βίᾳ Κρέουσας. Ion. 10—11. 25. ἡροονῶ παραξενύσσα (az adás) φύλακε σώματος δισσῶ δράκοντε. 22—23. 26. τί χρῆμα δράσας, εἰ θεῶν ξυνεξύγη; 343. 27. ἵνα με λέχσει μέλεια μέλεος ἔξενίξω (a nő megejtése). 900—901. 28. μένη κατ' ἄντρον οὔπερ ἔξενυχθην (a nő megejtése) γάμοις. 949. 29. ἐν τοῖσι δ' αὐτοῖς δεῖ νιν ἔξενυχθαι (a visszatérés) γάμοις. Hel. 1654. 30. γασὼν γάρ νιν ἐν γάμοις ζευχθεῖσαν οἴκειν. El. 98—99. 31. ἀπεξείχθης (az elválás) νέου. 284. 32. Ἰδαῖα γάργη χρυσάειος ἔξενυμέναι (az övezés). 317. 33. διὰ γὰρ ξενυνῶσ' (az elválasztás) ἡμῶς πατρίων μελάθρων μητροδὲ γόνιοι κατάρραι. 1323—1324. 34. ζεύξας γάμοις. Bacch. 468. 35. παρθένου τ' ἔτ' ἄζυγες (férjhez nem ment). 694. 36. ταύτην δὲ θνητῶν ἢ θεῶν ἔξενξε (nőül vette) τίς; Iph. A. 698. 37. εἰ γὰρ μὴ γάμοισιν ἐξύγης (a házasodás). 907. 38. γυνή . . . ἣ ζυγεῖσα (a férjhezmenés) δευτέρα. Fr. 4. 39. κακὸν γυναῖκα πρὸς νέαν ζεύξαι (férjül adni) νέον. 24. 40. ζευχθεὶς γάμοισιν. 164. 41. εἰ παραξενύξει (férjhez adás) τις χρηστῶ πονηρόν λέκτρον. 524. 42. κακὸν γυναῖκα πρὸς νέον ζεύξαι (a férjhez adás) νέαν. 906. 43. οἰχοφθόρον γὰρ ἄνδρα κωλίει γυνὴ ἐσθλὴ παραξενυθεῖσα (mellette levő). 1041.

12. Az igazítás és a szíjj, melylyel a jármot az igazonó marha (vagy ló) nyaká alá megerősítették és a vállszíjjal összekötötték. παῖδ' ἡμεαίοις, ὥς γησι, θέλων ζεύξαι (a házasítás) νύμφης τε λεπάδνοις (a szerelem). Fr. 775., 58—59.

13. Az iga. 1. καὶ μὲν . . . πόσις ξυνουχίῃ μὴ βίᾳ γέρον ζυγόν (a házias élet). Med. 241—242. 2. οἷα ἐσμὲν εὐνῆς ἄζυγες (a szabadság) γαμηλίου. 673. 3. ὀρχίοισι μὲν ζυγείας (a lekötelezés). 735. 4. οὔτε τῆς νεοξέγου (nem rég férjhez ment) νύμφης τεκνώσει παῖδ'. 804—805. 5. ἡ δὲ σὺν ζυγίαι (az egyesület) Νάριτες. Hipp. 1147. 6. οἷτ' ἂν ἐπ' Ἰλιάσι ζυγόν (a rabszolgaság) ἦλυθε δούλιον. Andr. 302—303. 7. ζυγά (a szolgaság) δ' ἤρυσσε δούλια Τροία. Troad. 594.

8. *ρανσθλοῦμαι* δ' ἐγὼ πρὸς Ἑλλάδ' ἀχμαλώτοιο ἐς δοῦλον
ζυγόν (a szolgaság). 672—673. 9. *ἀλγεῖ δ' ἀνχέν' ἐντιθεῖς*
ζυγῷ (a nyomorúság). Hec. 376. 10. *ἀνάγκης δ' ἐς ζυγόν* (a
 kényszerűség) *καθίσταμεν*. Or. 1330. 11. *θῦμα τριζύγοις* (az
 egyesület) *θεαῖσι*. Hel. 357. 12. *κλεινὸν ζυγόν* (egy pár).
 392. 13. *εἰς οἷ' ἀνάγκης ζείγματ'* (a kényszerűség) *ἐμπε-*
πτώξαμεν. Iph. A. 443. 14. *ῥῥυγες* (a kötelék) *γάμων*. 805.
 15. *ἔπ' ἄτης ζευγλαν* (a mostoha sors) *ἀσχάλλει πεσών*. Fr.
 287., 10. 16. *Χαρίτων τριζύγων* (hármás). 359. 17. *τὸ τῆς*
ἀνάγκης οὐ λέγειν ὅσον ζυγόν (a teher). 478.

14. *Egy pár igitis marha*. 1. *οἷας ἡμιπλαγεὺς ξυναόρου* (a
 feleség). Alc. 824. 2. *πατέρα τε καὶ σὲ καὶ τρίτην ξυναόρου*
 (a feleség). Hipp. 1404. 3. L. XXI. 2. 4. *ἔκρινε τρισσὸν*
ζεῦγος (a gyülekezet) *ὅδε τρισσῶν θεῶν*. Troad. 924. 5. *Κά-*
στορος νεανίου τοῦ ξυζύγου (a testvér) *τ' ἔτ' ὄντο*. 1000—
 1001. 6. *ὅπως σὺ τὴν σὴν ἀπολάβοις ξυναόρου* (a feleség).
 Or. 654. 7. *νύμφας τ' ἔθνηκεν ὀργανὰς ξυναόρων* (a jegyes).
 1136. 8. *ἤκουσα γὰρ δὴ τὴν ἐμὴν ξυναόρου* (a feleség) *ὥς*
οὐ τέθνηκεν. 1556—1557. 9. *ἧ δεῖ ξυρθανεῖν ἐμῇ χειρὶ*
τοῦς· διολέσαντες τὴν ἐμὴν ξυναόρου (a feleség). 1565—1566.
 10. *ὦ ξυναόρ'* (a feleség) *ἀθλιωτάτη*. Phoen. 1695. 11. *πα-*
τέρα καὶ ξυναόρου (a feleség). Herc. 140. 12. *ἀρόμεθα ζεῦ-*
γος (a csoport) *οὐ καλὸν νεκρῶν*. 454. 13. *τὴν ἐμὴν ξυναό-*
ρου (a feleség). 527. 14. *τίος γεγῶσαν τήνδ' ὁρῶ ξυναόρου*;
 1175. 15. *ζεῦγος* (egy pár) *γε φίλιον*. 1403. 16. *τοῦ ξυζύ-*
γου (a társ) *δὲ τοῦ ξέρον τί τοῦνομ' ἦν*; Iph. T. 250.
 17. *ἐμὴ ξυναόρος* (a feleség). Iph. A. 50. 18. *οὐδεμίαν ὦνησε*
κάλλος εἰς πόσιν ξυναόρου (együtt él). Fr. 901., 1.

15. *A hármás fogat*. ἀλλ' ὅδε γὰρ δὴ βασιλεὺς πρὸ
 δόμων *ζῆνυξ* θ' *ιερὸς καὶ παῖς* *Φαέθων* *βαίνονσι*, *τριπλοῦν*
ζεῦγος (hármán együtt). Fr. 775., 53—55.

16. *Az ösztöke*. 1. *ἀνπεπλεγμένη κέντροις* (a vágy) *ῥω-*
τος. Hipp. 38—39. 2. L. XXIV. b. 4. 3. *ἐς τοῦς ἔχοντας*
κέντρον (a háborgatás) *ἀγιάσιν κακά*. Suppl. 242. 4. *Ἦρας ἔπο*
κέντροις (az akarát) *δαμασθείς*. Herc. 20—21.

17. *Az ösztöke (és a kulcsok kezelése)*. *γλώσσης πι-*
νροῖς κέντροισι (a rágalom) *κληδονχοίμενοι* (az őrizés). Herc.
 1288.

18. *Az igából való kifogás. ἀποζεύγνυμαι* (az elválás) *τέκνων γυναικός τ'*. Herc. 1375—1376.

XIX. A méhtenyésztés.

1. *A méhraj. γάλακτος ἔσμους* (sok) *εἶχον*. Bacch. 710.
2. *A repülő méh. μέλισσα δ' οἷα τις πεπότηται*. Hipp. 563—564. Hasonlat.

3. *A sárgaszárnyu méh. πῶς ἂν ὥς ξουθόπτερος μέλισσα συνενέγκοιμ' ἂν ἐκ πάντων γόους*; Herc. 487—488. Hasonlat.

4. *A here. δουλεύσω γραῦς, ὥς κηφήν* (tehetetlen), *δελαιία νεκροῦ μορῆς*. Troad. 191—192. Hasonlat.

XX. A kertészet és a földművelés.

1. *A kertészkedés. 1. Αἰδῶς δὲ ποταμίαισι κηπέυει* (az öntözés) *δρόσοις*. Hipp. 78. 2. *ὄν πόλλ' ἐκήπειν* (az ápolás) *ἢ τεκοῖσα βόστρον*. Troad. 1175.

2. *A kertész. 1. τὸν φυτουργὸν* (a nemző) *Πρίαμον*. Troad. 481. 2. *Νηρέα, φυτουργὸν* (a férj) *Θέτιδος*. Iph. A. 949.

3. *Az ültetés. 1. σὰν ἐφύτευσεν* (a nemzés) *ἦβαν*. Rhés 354. 2. *τὶ φυτεῖων* (az oka). Rhés. 884. 3. *λέκτροις ἐπλάθην Στρυμόνος γυταλμοῖς* (nemző). 920. 4. *φυτεύειν* (a nemzés) *τέκνα*. Alc. 294. 5. *τοιγὰρ φυτεῦων* (a nemzés) *παῖδας οὐκέτ' ἂν γιθάνοις*. 662. 6. *σ' ὁ φυτεύσας* (nemző) *πατὴρ σώζοι*. 1137—1138. 7. *λέγουσι ξανθὰν Ἀρμονίαν φυτεῦσαι* (a szülés). Med. 831—832. 8. *κασσιγνήτους τέκνοις ἐμοῖς φυτεῦων* (a nemzés). 877—878. 9. *μηδ' ἐφύτευσαν* (a nemzés) *παῖδας*. 1091—1092. 10. *χοῆν σ' ἐπὶ ῥητοῖς ἄρα πατέρα φυτεύειν* (a nemzés). Hipp. 459—460. 11. *οὔτος φυτεύει* (a nemzés) *Πέλοπα*. Or. 11. 12. *σύ τοι φυτεύσας* (a nemzés) *θυγατέρ'*. 585. 13. *ἦν Ἰγίς ἄναξ παῖδα φυτεύει* (a nemzés). Suppl. 986. 14. *ὅστις φυτεύσας* (a nemzés) *καὶ νεανίαν τεκὼν ἄριστον*. 1092—1093. 15. *οὐ κοιὰν τεκῶν τύχην οἴκοισι φυτεύσας* (a nemzés) *δεσποίνα*. Ion. 1101—1103. 16. *ὄν Ἐχίων ἐφύτευσε* (a nemzés). Bacch. 540. 17. *οὐκ ἐπὶ πᾶσιν σ' ἐφύτευσ'* (a nemzés) *ἀγαθοῖς*. Iph. A. 29.

18. καινούς φυτεῦσαι (a nemzés) παιδας ἐν δόμοις θέλεις. Fr. 339. 19. παιδας φυτεύειν (a nemzés). 378.

4. Az ültetés, a mag és a szántóföld. πατήρ μὲν ἐγύτευ-
σέν (a nemzés) με, σὴ δ' ἔτικτε παῖς, τὸ σπέρμ' (a mag)
ἄρουρα (az anyá) παραβαλοῦσ' ἄλλου πάρα. Or. 552—553.

5. Az ültetv. 1. ὁ γὰρ φυτεύσας (a nemző) αὐτὸν οὐτ'
ἐμοὶ πάρα. Andr. 49. 2. ὁ γιγύσας (nemző) πατήρ. Iph
A. 1177.

6. A növény. 1. γυναῖκες ἔσμεν ἀθλιώτατον φυτόν (a
teremtmény). Med. 231. 2. λαβὼν ἀτηρόν ἐς δόμον φυτόν
(a teremtmény). Hipp. 630.

7. A gyökér. 1. οἰκοῦμεν αὐτόρριζον (ὅς) ἐστὶαν χθο-
νός. Rhés. 288. 2. παῖδες γενόμενοι τέσσαρες ῥίζης (a nem-
zetség) μιᾶς. Ion. 1576. 3. ἀπ' εὐγενεῶς τινοῦ ῥίζης (a nem-
zetség) πέφυκας. Iph. T. 609—610.

8. A friss galg. ὃ κλεινὸν οἴκοις Ἀντιγόνη θάλος (a
szülött) πατήρ. Phoen. 88.

9. A hajítás. 1. ὃ Τυνδάρειον ἔρως. Troad. 761.
2. πατρὶφ ξένφ, τροφαῖσιν, ὥς τις πτόρθος, ἠξόμην τά-
λας. Hec. 20. 3. τὼ Θησείδα δ', ὅζω (a szülött) Ἀθηνῶν.
125. 4. ὃ Διὸς ἔρως (a szülött) Ἄρτεμι. Phoen. 191. 5. τῆς
σῆς τόδ' ἔρως (a gyermek) . . . νηδέος. Bacch. 1307. 6. ὃ
κατὰ γαίας Ἀγαμεμόνιον θάλος (a gyermek). Iph. T. 170—
171. 7. πρωτόγονον θάλος (a gyermek). 209. 8. ἔτι θάλος
(csecsemő) ἐν χειρὶν μητρὸς πρὸς στέροισι τ'. 232—233.
9. ὃ Ἀήδας ἔρως (a szülött). Iph. A. 118. 10. παρὰ δὲ Μη-
ριόνην, Ἄρεος ὅζον (a szülött). 201—202.

10. A származás. 1. σᾶς γὰρ χρυσέας ἀπὸ γονᾶς ἔβλα-
σταν (a származás). Med. 1255—1256. 2. ταύτης δ' ἀπο βλά-
στωσι (a születés) παῖδες. Andr. 663—664. 3. δεινὸν γὰρ
ἐχθροῖς βλαστάνοντες (a születés) εὐγενεῖς νεανίαι. Heracl.
468—469. 4. παλιμβλαστῇ (a nővés) κύνά ἕδραν γονεύσας.
Herc. 1274—1275. 5. ἔβλασταν (a származás) πατήρ. Ion.
267. 6. ὃ Σεμέλας τρογοὶ Θῆβαι στεφανοῦσθε κισσῶν βρύ-
ετε βρύετε (a diszlés). Bacch. 105—106. 7. ἔξ ἧς Ἀτρεῖς
ἔβλασταν (a születés). Iph. T. 3. 8. ὥς ἐκ μεγάλων ἐβλα-
στήκασ' (a származás). Iph. A. 595. 9. ἀντὶ πυρὸς γὰρ ἄλλο
πῦρ μείζον ἐβλάστομεν (a keletkezés) γυναῖκες πολὺν δυσ-

μαχώτερον. Fr. 432. 10. τὰ δ' ἀπ' αἰθέριον βλαστόντα (a származás) γονῆς. 836., 10. 11. κείνου γὰρ ἐξέβλαστον (a származás) 1048., 6.

11. *A sarjadás és a gyökér. πόθεν ἐβλαστον* (a keletkezés), τίς ῥίζα (az oka) κακῶν. Fr. 904., 11.

12. *A sarj. 1. οἷσι δὲ τέκνων ἔστιν ἐν οὔκοις γλυκερόν βλάστημ'* (a sarjadék). Med. 1098—1099. 2. I. XXIV. b. 44. 3. τοῖσι γῆς βλαστήμασι (a szülött) Ἰγασί. Herc. 178—179. 4. πῶς μοι κατ' ἄντρα νεόγονα βλαστήματα (a bárány). Cycl. 206.

13. *A vivágzás. 1. ἀλλ' ἐλεύθεροι παροησίᾳ θάλλοντες* (a boldog élet) οἰκοῖεν πόλιν. Hipp. 421—422. 2. ἔζη τε Πριάμος Ἐκτορός τ' ἦνθ' ἐλτ, részt vett a harcban) δόρυ. Hec. 1210. 3. δυσδαίμων δ' ἔρως ἄλλα θάλλει. Phoen. 812—813. 4. I. XXIV. b. 17. 5. νέος ὁ μόσχος ἄρτι γέννην ὑπὸ κόρυνθ' ἀπαλότριχα κατάχομον θάλλει. Bacch. 1184—1186. 6. ὥσθ' αἵματηρόν πέλαγος ἐξανθῆν (szint kapui) ἀλός. Iph. T. 300. 7. γοινίσσουσα παρῆδ' ἐμὴν αἰσχίνα νεοθαλεῖ (ifjúi). Iph. A. 186. 8. ζῶσάν τε καὶ θάλλονσαν (az ifjuság). 1225. 9. ἔτι γὰρ θάλλει (létezik) πενία. Fr. 232. 10. δι' ὧν βρότειον ζῆν τε καὶ θάλλει (a boldogság) γένοε. 890., 13.

14. *A vivágzás (és a repülő csillag). ὁ δ' ἄρτι θάλλον σάρακα διοπετῆς ὅπως ἀστήρ ἀπέσβη, πνεῦμ' ἀγεῖς εἰς αἰθέρα.* Fr. 961. Has on lat.

15. *A vivág. 1. ὅθ' Ἑλλάδος ἄγαγε πρῶτον ἄνθρως* (az ifjuság). Troad. 808. 2. ἀποκείρεται σὸν ἄνθρως (a fejedelem) πόλεος. Herc. 875—876. 3. τί μέλλετ', ὦ γῆς Ἑλλάδος λωτίσματα (szine-java). Hel. 1593. 4. θῆλυ τ' Ἥλέκτρας θάλος (a fiatalság). El. 15. 5. ἐπὶ δεμνίοισι τ' ἄνθρως (a szépség) χλιθανῆς ἔχων ἑταίρας. Cycl. 500.

16. *A vivág leszakasztása. τίς ἄρα . . . ὀλομένης ἀπολωτιεῖ* (az elhurczolás); Iph. A. 791—793.

17. *A gyümölcsözés. 1. τὸ σῶηρον . . . δόξαν ἐσθλήν ἐν βροτοῖς καρπίζεται* (az eredményezés). Hipp. 431—432. 2. σοὶ, δι' αἰῶνος μακροῦ πένθη μέγιστα δακρυῶν καρπονμένῳ (az elnyerés). 1426—1427.

18. *A gymmōles. 1. ἐλοχέεσάτο* Ἀατὼ Δίοισι σε καρποῖς (a mag). Ion. 921—922. 2. δεινῶν ὀδυνῶν καρπὸν (a büntetés) ἔχουσαι. El. 1346.

19. *A gymmōles leszedése. 1. ἄλλης γυναικὸς παῖδας ἐκκαρποῦμενος* (a nemzés) λάθρα πέγηνεν. Ion. 815—816. 2. ἄπαιδα καρποῦσθαι (az élvezés) βίον. Fr. 575., 3.

20. *A szántó. ἀροτῆρα* (a nemző) τέκνων. Troad. 135.

21. *A mező, (a tavasz) a kalász és annak leszakasztása.* ὅταν τις ὡς λειμῶνος ἡρινοῦ στάχυν τόλμας ἀγαιρῇ καπολοτίῃη νέους; Suppl. 448—449. Has on lat.

22. *A barázdalás. κατὰ μὲν ὄνυσιν ἡλοζίσμενθ'* (a karczolás). Suppl. 826.

23. *A barázda. 1. βαθεῖαν ἄλοκα* (a vágás) τραύματος λαβῶν. Rhcs. 796. 2. βλέπει τε ἀντιδέρχεται δορὸς ταχεῖαν ἄλοκα (a seb). Herc. 163—164.

24. *A vető. ὁ σπείρας* (a nemző) τε καὶ ἀνδρείψας πατήρ. Hipp. 628.

25. *A vetés (Säen), 1. πρὸς σε τοῦ σπείραντος* (nemző) ἄντομαι Διός. Alc. 1098. 2. σπείρας (a nemzés) τ' ἀδελγούς. Med. 563. 3. ὁμοσπόρους (a testvér) γῆσαι τυράννους παῖδας. 596—597. 4. παίδων γονὰς σπείραι (a nemzés) σε θήσω. 717—718. 5. ἥδ' ἐστὶν ἡ σπείρουσα (a terjesztés) καὶ διδοῦσ' ἔρον. Hipp. 449. 6. εἰ γὰρ βρότειον ἦθελες σπείραι (a nemzés) γένος 618. 7. θυγατέρας σπείρας (a nemzés) πατήρ. Or. 750. 8. ἔσπειρεν (a nemzés) ἡμῖν παῖδα. Phoen. 22. 9. ὁ σπείρας (a nemző) πατήρ. 1600. 10. ὡς ἐξέπειθες τὸν κατασπείραντά (a nemző) σε. Herc. 469. 11. τὸν σπείραντα (a nemző) δὲ οὐκ οἶδε Φοῖβον. Ion. 49—50. 12. χρόνια δὲ σπείρας (a közösülés) λέχη. 64. 13. τοῦτ' ἐκεῖν' ἔν' ἐσπάρημεν (a nemzés). 554. 14. ὁμόσποροι (közös származásu) Κάδμου θυγατέρες. Bacch. 973—974. 15. ξύργοι θ' ὁμόσποροι (a vérrokon). 1092. 16. θυγατέρας σπείραι (a nemzés). 1234. 17. τοιοῦτος εἴη τῶν ἐμῶν ὁμοσπόρων (a fivér) ὅσπερ λέλειπται. Iph. T. 611—612. 18. παῖδας ἐξ ἐμῆς ὁμοσπόρου (a nővér) κτησάμενος. 695—696. 19. χαῖρ' ὦ πόσις μοι τῆς ἐμῆς ὁμοσπόρου (a testvér). 922. 20. ἔσπειρ' (a nemzés) ἐγώ. Iph. A. 90. 21. γέμουσαν κύματος

θεοσπόρου (a nemzés). Fr. 107. 22. ἐγγενῇ σπεύρειν (a nemzés) τέκνα. 214. 23. ἔσπαρται (a terjesztés) λόγος. 229.

26. *A vetés (Säen) és a barázdá. μὴ σπεύρε* (a nemzés) τέκνων ἄλλοις βίῃ. Phoen. 18.

27. *A mag. 1. παίδων ἐρυνῶν σπέρμ' (a sarjadék) ὅπως γένοιτό μοι.* Med. 669. 2. παίδων πρίσθαι σπέρμα (a nemzedék). Hipp. 622. 3. ἀχάριστον ἡμῶν σπέρμ' (a fajzat). Hec. 254. 4. πᾶν τὸ θῆλυ σπέρμα (a fajzat) Καδμείων. Bacch. 35. 5. τὸ Ταντάλειον σπέρμα (a nemzedék) διὰ πόρων ἔγει. Iph. T. 988. 6. τὸ μαντιζὸν πᾶν σπέρμα (a fajzat) φιλότιμον κακόν. Iph. A. 520. 7. τὸ Σισύγειον σπέρμα (a szülött) πάντ' οἶδεν ταῖδε 524. 8. σπέρμα (a nemzetség) γενναῖον. Fr. 287., 4. 9. ὅστις δὲ γαῖρον σπέρμα (a nemzetség) γενναῖον ἔχων βίου σπανίζει. 287., 11—12. 10. συμπλέκοντες σπέρμα (a nemzedék) καὶ γάμον τέκνων. 328., 5. 11. I. XXIV f. 1. 12. εἴθ' ἦν ἄφρονον σπέρμα (nemzedék) δυστήνων βροτῶν. 977. 13. αἰέ ποτ' ἐστὶ σπέρμα (fajzat) κηρύκων ἄλλον. 1001. 14. πῶς ἂν γένοιτο σπέρμα (a sarjadék) παιδὸς ἐν δόμῳ. 1117., 8.

28. *A vetés (Saat). 1. ἄτις τέκνων ὃν ἔτερες ἄροτον* (a szántás metonymice: vetés (Saat), ez metaphoricè: gyermekek) αὐτόχειρι μοίρῃ κτερεῖς. Med. 1280—1281. 2. οὔτε θήλεια σπορά (a nemzedék). Troad. 503. 3. μινῶς ἄνδρα καὶ θήλυν σποράν (a nemzetség) κακοῖσιν. Hec. 659—660. 4. ἃ δ' Ἀλλίς ἔλαβε σφάγι' ἐμῆς ὁμοσπόρου (a nővér). Or. 658. 5. γόνον ὁμοσπόρων (a rokon) ἔμολες ἐκπράξων. Herc. 1080—1081. 6. κρατοῦμεν ἄδизον ἄροτον (a szántás metonymice: vetés (Saat), ez metaphoricè: faj, nemzedék) ἀνδρῶν. Ion. 1094—1095. 7. ὃς τὸ γηγενὲς δράκοντος ἔσπειρ' ὄφεος ἐν γαίᾳ θέρος (a nyár metonymice: vetés (Saat), ez metaphoricè: nemzedék). Bacch. 1026—1027. 8. σὲ δύο θ' ὁμοσπόρῳ (az édes testvér) σώσει. Fr. 362., 36—37.

29. *A sovány vetés (Saat) és a kövér föld. πολλάκις δέ τοι ξηρὰ βαθεῖαν γῆν ἐνίκησε σπορά* a rabszolga sokszor többet ér a szabadnál). Andr. 636—637. Allegoria.

30. *A kalász. 1. οὐκ αἰδεῖ θεὸς Κάδμῳ τε τὸν σπείραντα γηγενῇ στάχυν* (az elvetett sárkányfogakból született

ember); Bacch. 263—264. 2. στάχυνς (a nemzedék) ἄροσιν. Fr. 362., 22—23.

31. *A kalász és a sarjazás.* ἔνθ' ὁ γηγενὴς σπαρτῶν στάχυνς (a nemzedék) ἔβλασται (a keletkezés). Herc. 4—5.

32. *Az aratás.* 1. ὥς ἀπέθρισεν (a levágás) τρίχας. Or. 125. 2. κόμας σίδηρον ἐμβαλοῦσ' ἀπέθρισας (a levágás). Hel. 1188. 3. τὰ σπλάχν' ἔγασχον ἑξαμήσεσθαι (a kivágás) βίβλ. Cycl. 236. 4. τοῖς μὲν αὖξεται βίος, τῶν δὲ φθίνει τε καὶ θεορίζεται (az elenyésztés) πάλιν. Fr. 419., 4—5.

33. *Az aratás és a vetés (Saat).* ἔπειτ' ἀμᾶσθε (az élvezés) τῶνδε δύστηνον θέρος (a nyár metonymice: vetés (Saat), ez metaphoric: következmény). Fr. 423.

34. *Az aratás és a termést adó kalász.* ἀναγκαίως δ' ἔχει βίον θεορίζειν ὥστε záρπιμον στάχυν. Fr. 757., 5—6. Hasonlat.

35. *Az aratás és a búzakaralász.* πᾶς δ' ἔξεθέμισεν (a vagdálás) ὥστε πύρινον στάχυν σπάθη κολοῦον γασγάνου μελανθέτον. Fr. 374.

36. *Az aratás és a növénynek szárastól való letörése.* ὁμοῦ τραχήλους . . . θεορίζων (a levágás) κάποzanλίζων (a leltetés) ξέλω. Suppl. 716—717.

XXI. A szőlőmívelés.

1. *A szőlőfürt.* κόρας διάδοτε διὰ βοτρυχῶν (a lomb) παντᾶ. Or. 1267.

2. *A bor vegyítése (és egy pár igás marha).* καὶ μὴν ἐσορῶ τόδε σύγγρατον (összekötött) ζεύγος (egy pár) πρὸ δόμων ψήγω θανάτου κατακεκοιμένον. Andr. 493—496.

XXII. A kereskedelem.

1. *A kereskedő.* καὶ ἂν αὐτὴν ἔμπορον (a ki valamit bír, kezel) βίου λέγεις. Hipp. 964.

2. *A kereskedő társa.* 1. Ἑλληνες ἄνδρες Μενέλαω ξυνέμποροι (a társ) προσῆλθον. Hel. 1538—1539. 2. ὥς ἐκ βαρβάρων ἐκόμισα παρέδρους καὶ ξυνεμπόρους (a kísértő) ἐμοί. Bacch. 56—57.

3. *Az eladás.* 1. ἡ μὲν Ἄργος βαρβάρους ἀπηπόλα (az elárulás). Troad 973. 2. μήτε Πολυνείκους χάριν ψυχᾶς

ἀπεμπολᾶτε (a fölláldozás) μηδ' ἡμῶν ἔπερ. Phoen. 1227—1228. 3. ἡ τεκοῦσά με κρυφαῖα νυμφευθεῖσ' ἀπημπούλα (a kitevés) λάθρα. Ion. 1370—1371. 4. τίνος τίς ὦν σὺ τήνδ' ἀπεμπολᾶς (az elrablás) χθονός; Iph. T. 1360.

4. A szatúcskodás. ἤδη νῦν ἀνχει καὶ δι' ἀψύχου βορᾶς σίτοις καπήλευ' (a büszkélkedés). Hipp. 952—953.

XXIII. A hajózás.

1. A hajózás. 1. σὺ δ' ὡς τί χρήζων νανυστολεῖς (a bemutatás) χθόνα; Med. 682. 2. Ἐτέοχλον ἐς γῆν πατρίδα νανυσθλώσων (a vivés) νεκρόν. Suppl. 1037. 3. διὰ πόνων ἐνανυστόλουν (a szenvedés). Fr. 818.

2. A hajó. τί δεσμοῖς ναῦς ὅπως ὠρμισμένος . . . ἦμαι; Herc. 1094—1097.

3. A teherhordó hajó, a megterhelés és a hajó födélszete. σκάφος ὀκλᾶς ὥς γεμισθεῖς ποτὶ σέλμα γαστροῦς ἄκρας. Cycl. 506. Hasonlat.

4. A hajó és a hajós. σφαλερὸν ἡγεμῶν θρασὺς νεὼς τε ναύτης. Suppl. 508—509.

5. A kötél, a kötél, a vitorla és annak behúzása. πᾶ βῶ, πᾶ στῶ, πᾶ κάμψω, ναῦς ὅπως ποντίοις πείσμασι λινόχρο-
κον φᾶρος στέλλων, ἐπὶ τάνδε συθείς τέκνων ἐμῶν γύλας ὀλέθριον κοίταν. Hec. 1079—1084. Hasonlat.

6. A kátrányos hajó. κλωστοῦ δ' ἀμμιβύλοις λίνουσι, ναὸς ὥσεί σκάφος κελαινὸν ἐς ἔδρανα . . . Παλλάδος θέσαν θεᾶς. Troad. 536—539. Hasonlat.

7. A hajó előrésze. 1. πρὸ κατ' ἀντίπρωρα (a mi más valami előtt van) νανυστάθμων δαίεται. Rhés. 136. 2. ἀντί-
πρωρα (szemben) σεῖοντες βέλη. El. 846.

8. A hajó és a hozzá tartozó csónak. ἄξω λαβὼν γε τοῦτοδ' ἐγολκίδας χροῖν, ναῦς δ' ὡς ἐφέλξω. Herc. 631—632. Hasonlat.

9. A hajóhoz tartozó csónak. Θησεῖ πανώλεις ἐψόμεσθ' ἐγολκίδες (a követő). Herc. 1424.

10. A csónak. ἐμαντῇ γ' ἀθλίαν ἐγολκίδα. Andr. 200.

11. A hajótulajdonos. μηδ' ὡς κακὸς ναύκληρος εὖ πράξας ποτὲ ζητῶν τὰ πλείον', εἴτα πάντ' ἀπώλεσεν. Fr. 421. Hasonlat.

12. *A hajóparancsnok.* οὐτε ναυκλήρου (vezető) χειρὸς οὔθ' ἱπποδέσμων . . . μεταστρέφουσαι. Hipp. 1224—1226.

13. *A kormányos.* ἐπεὶ τοι κοῦδὲν αἰτία πόλις κακῶς κλίουσα διὰ κυβερνήτην (a vezető) κακόν. Suppl. 879—880.

14. *A kormányos, a kifeszített vitorla és a megmenekülés.* δεῖ μ' . . . ὥστε ναὸς κεδνὸν οἰαζοστόγον ἄκροισι λαίγους κρασπέδοις ὑπεκδραμεῖν τὴν σὴν στόμαργον, ὃ γέναι, γλωσσαλγίαν. Med. 523—525.

15. *A kormánylapát.* γαίης ἔχων οἶακα (a gyeplő). Hipp. 1227.

16. *Az evezős és az evező.* ἦρπασ' ἡνίας χερσῖν, ἔλκει δὲ κώπην ὥστε ναυβάτης ἀνὴρ ἱμαῖσιν. Hipp. 1220—1222. H a s o n l a t.

17. *Az evezés.* 1. L. XVII. 12. 2. λείσσω γλογέας δαλοῖσι χέρας διερέσσοντας (a forgatás). Troad. 1257—1258. 3. ὁδε πρὸς θυμέλας ἄλλος ἐρέσσει (a röpülés) νύκρος. Ion. 161—162. 4. πτεροῖς ἐρέσσει (a szárnyak veregetése). Iph. T. 289. 5. ἦθ' ἐρέσσων (a mozgató) σὸν πόδα. Iph. A. 138.

18. *A más valakivel való együttes evezés.* οὔδ' αὖ πέρεσθαι καὶ ξινηρετμεῖν (az engedés) τύχαις οἶοί τ'. Fr. 284, 7—8.

19. *Az evező lapát.* ἔρπε νυν οἶαξ (a támasz) ποδός μοι. Or. 796.

20. *Az evező pad.* 1. ἐπεὶ δ' ἐπὶ ζυγοῖς (a trón) κατέξερ' ἀρχῆς. Phoen. 74—75. 2. ἐς τὸ πρῶτον πόλεος ὁρμηθεὶς ζυγόν (a méltóság). Ion. 595.

21. *A farkötelek.* ὥς ἀνημμένοι ἀλάως προνηρησίοισι (a biztonság) βίον ἔχουτ' ἐνδαίμονα. Herc. 478—479.

22. *A kötél feszítése.* ἐχθροὶ γὰρ ἐξιᾶσι πάντα δὴ κίων (ellenségeim teljes erejükből működnek ellenem). Med. 278. A l l e g o r i a.

23. *A vitorla és a szél.* Ἄρης ἔθρουσσε λαίγη (a hadi szerencse) τῆσδε γῆς μέγας πνέων (a szorongatás). Rhes. 322—323.

24. *A vitorlának megfeszített alsó vége, az elmerülő hajó és a vitorla feszített alsó végének megtágítása.* καὶ ναῦς γὰρ ἐνταθεῖσα πρὸς βίαν ποδὶ ἔβαψεν, ἔσται δ' οὔθις, ἣν χαλᾷ

πόδα (az erőszakoskodás semmire se vezet, csakis a józan engedékenységg). Or. 706—707. Allegoria.

25. *A hajós, a vihar és a kikötő.* ὁ ναυτίλοισι (a szerencsétlen) χείματος (a baj) λιμὴν (a segítség) φανείς. Andr. 891.

26. *A hajós, a vihar, a szél és a part.* ὁ τέκν', ῥοιγμεν ναυτίλοισιν, οὔτινες χειμῶνος ἐκφυγόντες ἄγριον μένος ὡς χεῖρα γῇ ξυνῆψαν, εἴτα χερσούθεν προαῖσιν ἡλάθησαν ἐς πόντον πάλιν. οὕτω δὲ χήμεις ἀπωθούμεσθα γῆς ἥδη πρὸς ἀκταῖς ὄντες ὡς σεσωσμένοι. Heracl. 427—432. Has on lat.

27. *A hajós, a leküzdhető zivatar, a kormánylapát, a vitorla, a hajó fenekén összeggyült víz ; a dühöngő zivatar, a magát megadó hajós és a rohanó hullámok.* ναύταις γὰρ ἦν μὲν μέτρος ἢ χειμῶν φέρειν, προθυμίαν ἔχουσι σωθῆναι πόρων, ὁ μὲν παρ' οἷαχ', ὁ δ' ἐπὶ λαίτρεσιν βεβώς, ὁ δ' ἄντλον εἶργων νάος· ἦν δ' ὑπερβάλλη πολλὰς ταρχυεῖς πόντος, ἐνδόντες τύχη παρεῖσαν αὐτοὺς κυμάτων δρομήμασιν. οὕτω δὲ καὶ γὰρ πολλὰ ἔχουσα πῆματα ἄφθογγός εἰμι καὶ παρεῖδ' ἐὼ στόμα. Troad. 683—690. Has on lat.

28. *A hajós (és a csillag).* ὡς τυφλῷ ποδὶ ὀφθαλμὸς εἰ σὺν, ναυβάταισιν ἄστρον ὥς. Phoen. 834—835. Has on lat.

29. *A hajós (a felhő és a csillagok).* καὶ τῷδ' ἦν τοὺς τε κακοὺς ἄν γινῶναι καὶ τοὺς ἀγαθοὺς, ἴσον ἅτ' ἐν νεφέλαισιν ἄστρον ναύταις ἀριθμὸς πέλει. Herc. 665—668. Has on lat

30. *A hajózás más valakivel együtt.* ξυμπλεῖν (az összetartás) δὲ τοῖς γίλοισι δυστιγχοῦσιν οὔ. Herc. 1225.

31. *A társ a hajón.* γημὶ γὰρ ποτε ξύμπλους (a társ) γενέσθαι τῷνδ' ἐπασπίζων πατρί. Heracl. 216.

32. *A hajó fenekén összeggyült víz kimerítése.* 1. L. IV. 8. 2. ἀλλ' ὅμως βάρος ψυχῆς ἀπαντλοῖην (a könnyítés) ἄν. Alc. 353—354. 3. ἀπωλόμεσθ' ἄρ', εἰ κακὸν προσοίσομεν νέον παλαιῷ, πρὶν τόδ' ἐξηγληκέναι (valaminek az elmulása, megszünése). Med. 78—79. 4. ξένην ἐπ' αἴαν λυπρὸν ἀντλήσει (a befejezés) βίον. Hipp. 898. 5. ξένην ἐπ' αἴαν λυπρὸν ἀντλήσεις (a befejezés) βίον. 1049. 6. οὐκ ἔχων πέρας κακῶν διαντλήσω (a túrés) πόνους ἐς Αἶδαν. Andr. 1216—1217. 7. ὡς ἀπαντλοῖεν (a megtisztítás) χθονὸς ὕβρισμα θνητῶν. Or. 1641—1642. 8. μακρὰς διανελοῖσ' (a kitartás) ἐν δέμοις

οἰκουρίας. Herc. 1373. 9. ὃς κοινοῦς αἰρόμενος πόρους Δίῳ παιδὶ συναντλεῖ (a fáradozás). Ion. 199—200. 10. καὶ νῦν ἐκείνων μείζον' ἔξαντλῶ (tűrök) πόρον. Cycl. 10. 11. τὸν αὐτὸν δαίμον' ἔξαντλεις (a szenvedés) ἐμοί. 110. 12. πόρον τὸν δεινὸν ἐξηντληζότες (a tűrés). 282. 13. μυρίαὶ τὸν αὐτὸν ἐξηντλησαν (a kiszenvedés) ὥς ἐγὼ βίον. Fr. 456.

33. *A hajó fenekén összegyűlt víz kimerítése (és a hadsereg).* μέλλων σ' ἐρωτᾶν, ἡμῖν' ἐξηντλεις (a befejezés) στρατῷ (a csoport) γόοντες, ἀγήσω. Suppl. 838—839.

34. *A tenger.* 1. ἴδετε κακῶν πέλαγος (a nagyság). Suppl. 824. 2. κακῶν δὲ πέλαγος (roppant nagy) ἐς τόδ' ἤγαγες; Herc. 1088.

35. *A tengerpart és az evező.* ἔλιπες, ἔλιπες, ὦ πάτερ, μ' ἐπακτίαν (a veszedelem) μονάδ' ἔρημον οὔσαν ἐνάλου κώπας (a segítség). Andr. 853—855.

36. *A dagály.* ἰὼ δίκα καὶ θεῶν παλίσρους (visszafizető) πότμος. Herc. 739.

37. *A tenger, az áthajózás és a hullám.* κακῶν δ', ὃ τάλας, πέλαγος (roppant nagy) εἰσορῶ τοσοῦτον ὥστε μήποτ' ἐκνεῦσαι (a leküzdés) πάνιν μὴδ' ἐκπερᾶσαι κῦμα (a nagyság) τῇσδε συμφορᾷς. Hipp. 822—824.

38. *A csöndes tenger.* I. XXIV. f. 1.

39. *A csöndes tenger és a hajós.* πιστὸς ἐν κακοῖς ἀνὴρ χρειῶσιν γαλήνης ναυτίλοισιν εἰσορᾶν. Or. 727—728. Haszonlat.

40. *A hajózás, a tengerszoros, a hajó előrésze és a hullám.* πλεῖ κατὰ πορθμὸν, πλεῖ κατὰ δαίμονα, μὴδὲ προσίστη προῦραν βιότου πρὸς κῦμα πλέουσα τίχαισιν (engedj a sorsnak, engedj az Istennek, ne ellenkezzél hatalmával). Troad. 102—104. Allegoria.

41. *A víz locsogása a lapát csapása alatt.* 1. πολλῶν δακρύων ἔσται πίτυλος (a hangzás). Hipp. 1464. 2. δις δὲ δυοῖν πιτύλοιν (az ostrom) τείχη περὶ Δαρδανίας φρονία κατέλυσεν αἰχμᾶ. Troad. 816—819. 3. ἄρασσ' ἄρασσε κρατὰ πιτύλους (a venés) διδοῦσα χειρός. 1235—1236. 4. τὰ πρῶτα μὲν νυν πίτυλος (a roham) Ἀργείου δορός ἐρρήξαθ' ἡμᾶς. Heracl. 834—835. 5. ἄρ' ἐς τὸν αὐτὸν πίτυλον (a rettegés) ἤζουμεν θόρον, γέροντες. Herc. 816—817. 6. μαινομένην πιτύλῳ

(a dühögés) πλαγχθείς. 1189. 7. πίπτει δὲ μανίας πίτυλον (a roham) ὁ ξένος μεθείς. Iph. T. 307.

42. Az egyik kikötőből a másikba való hajózás. 1. οὐχὶ συγγενῇ μεθοριώσασθαι (a menekülés) τῇσδ' ἔχουσα συμφορᾶς. Med. 257—258. 2. μεθοριώσασθαι (a kinyugvás) μόχθων πάρα. 442—443. 3. ἐς ἔδρας μεθώρμισα (az elmozdítás). Bacch. 931.

43. Az egyik kikötőből a másikba való hajózás és a viz locsogása a lapát csapása alatt. τοῦ νῦν σκυθρωποῦ καὶ ξυνεστῶτος ἡρεῶν μεθοριεῖ (az átváltoztatás) σε πίτυλος (a pezsgő bor) ἐμπεισὼν σκύφον. Alc. 797—798.

44. A tengerszoroson való áthajózás. 1. δαίμων ὅδε τις λευκὴν αἰθέρα πορθιμένος (a jövetel, megérkezés) τῶν ἱποπότων Φθίας πεδίων ἐπιβαίνει. Andr. 1228—1230. 2. ἐς δάκρυα πορθιμένους ὑπόμνησιν κακῶν. Or. 1032. 3. δεῦρο πορθιμεῦσαι (a hozás) βρέφος. Ion. 1599. 4. ἄχροισι δακτύλοισι πορθιμένων (a lépdelés) ἕχνος. Iph. T. 266. 5. εἰς αἷματηρὸν γάμον ἐπόρθιμευσας (a vivés) δόλῳ. 371. 6. ποῖ ποῖ διωγμὸν τόνδε πορθιμεύεις (a törekvés), ἀναξ Θόας; 1435—1436. 7. τίς ποτ' ἄρ' ἀστήρ ὅδε πορθιμένει (elhalad); Iph. A. 6.

45. A tengerszoroson való áthajózás és az evezés. λείσσεις τήνδ' Ἀνδρομάχην ξενικοῖς ἐπ' ὄχοις πορθιμευομένην (a vitetés); πικρὰ δ' εἰρεσίᾳ (a mozgás) μαστῶν ἔπεται φίλος Ἀστράναξ. Troad. 567—571.

46. A szél. 1. L. XVII. 2. 2. ὃ γ' ὀλβιὸς νιν πνεῦμα (a kedvezés) δειμαίνων λιπεῖν ὑψηλὸν αἶρεϊ. Suppl. 554—555. 3. ὅταν θεός σοι πνεῦμα (a szerencse) μεταβαλὼν τύχη. Herc. 216. 4. μεθίσταται δὲ πνεύματα (a szerencse). Ion. 1507. 5. τί πνεῦμα (a gondolat) συμφορᾶς κεκτημένη; Iph. T. 1317. 6. ὅτου προαὶ (a vágy) φέροισιν Ἀφροδίτης γίλαϊ. Iph. A. 69. 7. ὅταν θεοῦ μαντόσυνοι πνεύσωσ' ἀνάγκαι. 760—761.

47. A kedvező szél. 1. ἀλλ' οὔ τι ταύτη σὸν φρόνημ' ἐπούρωςας (az irányítás). Andr. 610. 2. πομπίμην ἔχων ἔμ', ὥστε ναυσίπομπον αὔραν. Phoen. 1711—1712. 3. ἀφίεσαν λαμῶν βροτείων ἐνθὺς οὔριον (jó előjelű) γόνον. Heracl. 821—822. 4. οὔριος (kedvező) δρόμος ἐκ τῶν . . . κακῶν.

Herc. 95—96. 5. νῦν δ' ἐγένετό τις οὔρος ἐκ κακῶν. Ion. 1508—1509. 7. L. XIII. 18.

48. *A kedvező szél, a vitorla és a fuvás.* πρῶτον μὲν οὖν κατ' οὔρον, ὥσπερ ἰστίοις, ἐμπνέσομαι (a segítség) τῇδ'. Andr. 554—555. Hasonlat.

49. *A szél, a hajós és a kormánylapát.* L. XIV. 3.

50. *A hullám.* 1. εἰ γὰρ μετακίμος (segítségül a veszedelemben) ἄτας, ὦ Παιάν, φανείης. Alc. 91—92. 2. L. XXIV. a. 4. 3. εἰς ἄπορόν σε κλύδωνα (a nyomor) θεός, Μήδεια, κακῶν ἐπόρευσε. Med. 362—363. 4. καὶ γὰρ οἷα θεῶν με δύστηνος κλύδων (a csapás). Troad. 691. 5. πολλῆς δ' ἔριδος ξυνέπαισε κλύδων (a zaj). Herc. 118. 6. ἐν γὰρ κλύδωνι (a baj) κείμεθ'. Phoen. 859. 7. μοχθήσας τὸν ἄζυμον (boldog) θῆκεν βίοντον βροτοῖς. Herc. 698—699. 8. ἐν κλύδωνι καὶ φρενῶν ταράγματι πέπτωκα δεινῷ. 1091—1092. 9. πολέμος κλύδων (a zaj). Ion. 60. 10. ὁ ξένος περήματος ἔγνω κλύδωνα (a tömeg) πολεμίων προσκείμενον. Iph. T. 315—316. 11. οὐ γὰρ ὑπερθεῖν κύματος (a szerencsétlenség) ἄκραν δυνάμεσθ'. Fr. 232.

51. *A hullám csarodása.* 1. ἔνοσις ἄπασαν ἔνοσις ἐπικλίνου (a lerombolás) πόλιν. Troad. 1326. 2. ὁ μαρὸς, ὅς με δοὺς τὸ πῶμα κατέκλυσεν (a tönkretevés). Cycl. 677.

52. *A hullám zúgása.* δεινὰ δ' Εὐρυσθέϊ βρέμων (a fenyegetés). Herc. 962.

53. *A hullám és a hajózás.* καὶ μὲν πίθη μοι, κυμάτων (a veszedelem) ἄτερ πόλιν σὴν ναυστολήσεις (a kormányozás). εἰ δὲ μή, πολλὸς κλύδων (harczi zaj) ἡμῖν τε καὶ σοὶ συμμαχοῖς τ' ἔσται δορός. Suppl. 473—475.

54. *A hullám és a csöndes tenger.* ἐκ κυμάτων γὰρ ὕθις αὖ γαλήν' ὄρω (az őrjöngés után újra nyugalom száll meg). Or. 279. Allegoria.

55. *A hullám, a hajó fenekén összeggyült víz kimerítése és a hajó hátsó része.* κακῶν γὰρ ἄρτι κῆμ' (a veszedelem) ἐπεξαντλῶν (a kikerülés) φρενὶ, πρύμνηθεν (ujból) αἶρε μ' ἄλλο σὼν λόγων ὕπο. Ion. 927—928.

56. *A hajó fölött összecsapódó hullám.* παίδων τε τῶνδ' εἰς ἄντλον (a szomorú sors) ἐμβήσεις πόδα. Heracl. 168.

57. *A behatoló víztől elborított hajó.* χαλεπῇ δ' ἐπ' ἀντλος (a tulterheltség) οὕσα ξυμφορᾷ. Hipp. 767—768.

58. *A vihar.* ἄλλη δ' ἐν τύχῃ χειμάζομαι. Hipp. 315.

59. *A vihar és a kikötő.* χείματος (a veszedelem) γὰρ ἀγρίου τυχοῦσα λιμένας (a biztonság) ἤλθες εἰς εὐνήμους. Andr. 748—749.

60. *A sebes hajó vitorlájának szétszakadása, a hullám csapódása és a heves, vészhozó hullám.* ὁ μέγας ὄλβος οὐ μόνιμος ἐν βροτοῖς ἀνὰ δὲ λαῖφος ὥς τις ἀκάτου θοᾶς τινάξας δαίμων κατέκλυσεν δεινῶν πόρων, ὥς πόντου λάβροις ὀλεθρίοισιν ἐν κύμασιν. Or. 340—344. *Hasonlat.*

61. *A hajó ingása.* 1. τὸ φρονεῖν ἀσάλευτόν (biztos) τε μένει καὶ ξυνέξει δώματα. Bacch. 389—391. 2. χθονὸς δὲ νῶτα σιισθῆναι σάλῳ (a rengés). Iph. T. 46.

62. *A hajó partra vettetése.* ἐμὲ τὰν μέλει δ' ἐς τάνδ' ἔξωκειλ' ἄταν (szerencsétlenné tett). Troad. 136—137.

63. *A kikötés.* 1. θανάτου θέλουσαν κέλσαι (elérni) ποτὶ τέσμα. Hipp. 139—140. 2. πᾶ στω, πᾶ κέλσω (menjek); Hec. 1056. 3. μὴ ᾽ν τύχῃς ὥρμισμένους (a valamtől való függés). Herc. 203. 4. ᾽Αργεὶ κέλσας (a megérkezés) πόδ' ἀλάταν. El. 138.

64. *A kikötő.* μέγας πλοῦτον λιμήν (a sokaság). Or. 1077.

65. *A kikötés és a kikötő.* νῦν δ' ἐς ἀνδρὸς ἀνυσίου γνώμην κατέσχον ἀλλήμερόν (az eljutás valahová és a kegyetlenség) τε καρδίαν. Cycl. 348—349.

66. *A kikötő, a farkötlek és a kikötés.* οὗτος γὰρ ἀνὴρ ἢ μάλιστ' ἐκάμνομεν λιμήν (a segítő) πέφανται τῶν ἐμῶν βουλευμάτων ἐκ τοῦδ' ἀναψόμεσθα προμνήτην κάλων (ennek segítségével fogjuk kivinni tervünket). Med. 768—770. *A legoria.*

67. *A kikötő és a tenyer.* ἀλλήμερόν τις ὥς ἐς ἄντλον πεσὼν λέχρμος ἐκπεσεῖ γίλας καρδίας, ἀμέρσας βίον. Hec. 1025—1027. *Hasonlat.*

68. *A horgony.* 1. μόνος οἴκων ἄγκυρ' (a támasz) ἔτ' ἐμῶν. Hec. 80. 2. ἄγκυρα (a mentő) δ' ἢ μιν τὰς τύχας ὥχει μόνῃ. Hel. 277.

69. *A horgony (és a ház).* ἦδε μοι τροφὸς, μήτηρ, ἀδελφὴ, θυοῖς, ἄγκυρα (a mentő), στέγη (az oltalom). Fr. 858.

XXIV. A természet.

α) Általános természeti sajátságok.

1. *A mező. ψαῦσαι χερσὶν λειμῶνος* (a szeméremtest). Cycl. 171.

2. *A szikla. L. XXIV. b. 28.*

3. *A sima szikla. L. XXIV. e. b.*

4. *A szikla (és a tenger hulláma). ὥς δὲ πέτρος ἢ θαλάσσιος κλύδων ἀκοῖται νουθετουμένη γήλων* (v. ö. Ov. Met 13. 804: *surdior aequoribus*). Med. 28—29. Hasonlat.

5. *A meredek szikla (a csepegő víz és a sírás). ἄπληστος ἄδε μ' ἐξάγει χάρις γόων πολύπονος, ὥς ἐξ ἀλβάτου πέτρας ὕγρα ῥέουσα σταγῶν, ἄπανστος αἰεὶ γόων* (a csepegés). Suppl. 79—82. Hasonlat.

6. *A magnesiái kő. τὰς βροτῶν γνάμας σκοπῶν ὥστε Μαγνηῆτις λίθος τὴν δόξαν ἔλκει καὶ πεθίστησιν πάλιν.* Fr 571. Hasonlat.

β) Az állatok.

1. *A kutya. προδότιν αἰκάλλων κύνα* (a ledér nő). Andr. 630.

2. *A fark csónálása. 1. σαίνει* (a kedvezés) *μ' ἔννουχος φρουκτωρία.* Rhes. 55. 2. *οὐ γὰρ με σαίνει* (az ámtás) *θέσματα.* Ion. 685.

3. *A harapás. 1. λυπὴ καρδίαν δεδηγένοι* (az aggodalom). Rhes. 596. 2. *καὶ δρῶν γε λυπὴ καρδίαν θηχθήσομαι.* Alc. 1100. 3. *ψυχὴ δηχθεῖσα* (a kinzás) *κακοῖσιν.* Med. 110. 4. *οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα δηχθείη* (a szomorítás) *πόσις.* 817. 5. *οὐ γὰρ ἂν σε μυρίοις δνείδῃσι δάξοιμι* (a sértés). 1344—1345. 6. *τοῦτο γὰρ σε δηΐζεται* (a szomorítás). 1370. 7. *τὸ γὰρ δάκνον* (a mi sért) *σου τὴν διάγνωσιν κρατεῖ.* Hipp. 696. 8. *δάκνει* (a szomorítás) *σε, Θησεῦ, μῦθος;* 1313. 9. *μή τι σὴν δάκω* (a szomorítás) *φρένα δέδοιχ'.* Phoen. 383—384. 10. *δάκνει* (a szomorítás) *φρένα.* Heracl. 483. 11. *δάκνει* (a szomorítás) *χρόνος.* Herc. 94. 12. *δάκνει* (a szomorítás) *σ' ἀδελφός.* El. 242. 13. *αἴσθησις . . . πημάτων δάκνει* (a szomorítás) *βροτούς* 290—291. 14. *μάλιστα γὰρ νιν δηξομαι* (a büntetés) *δράσας τάδε.* Bacch. 351. 15. *ἢ δάκνει* (a bosszan-

τάς) σε τὸ γιλότιμον τοῦμόν; Iph. A. 386. 16. ἀλλ' ὅμως δάκνουσι (a szomorítás) τοὺς τεκόντας. 688—689. 17. μή μοι νεωρὲς προσπεσὸν μᾶλλον δάκοι (a szomorítás). Fr. 392. 18. συμφοραὶ ἥσσον δάκνουσιν (a szomorítás). 576., 3—4.

4. *A hatarpás (és az ösztöke)*. δηχθεῖσα (a kínzás) ζέν-τροις (a vágy) παιδὸς ἡράσιθη σέθεν. Hipp. 1303.

5. *Az anyajuh. ὕπαρνος γάρ τις ὥς ἀπόλλυσαι*. Andr. 557. Hasonlat.

6. *A madár*. 1. ὄρνις γὰρ ὥς τις ἐκ χειρῶν ἄφαντος εἶ. Hipp. 827. Hasonlat. 2. τί νέον καρύξας' οἴκων μ', ὥστ' ὄρνιν, θάμβει τῷδ' ἐξέπταξας; Hec. 178—180. Hasonlat. 3. ἦδ' ἐγὼ πέτρας ἐπι ὄρνις τις ὥσεί Καπανέως ὑπὲρ πυρᾶς δύστηνον αἰώρημα κουφίζω, πάτερ. Suppl. 1045—1047. Hasonlat. 4. ἄλλος δὲ βωμόν ὄρνις ὥς ἔπτηξ' ἵπο. Herc. 974. Hasonlat. 5. χωροῦσι δ' ὥστ' ὄρνιθες ἀρθεῖσαι δρόμῳ πεδίων ὑποστάσεις. Bacch. 748—749. Hasonlat. 6. δοκῶ σφᾶς ἐν λόχμας ὄρνιθας ὥς . . . ἔχεσθαι. 957—958. Hasonlat. 7. ὅπως ὄρνιθες ἐν μυχοῖς πέτρας πτήξαντες εἶχον. Cycl. 407—408. Hasonlat.

7. *A madár kicsinyei*. 1. καλοῦμαι ὁ σὸς ποτὶ σοῖσι πίντων στόμασιν νεοσσός (a gyermek). Alc. 402—403. 2. θακῆς νεοσσῶν (a gyermekek) τήνδ' ἔχων πανήγυριν. Heracl. 239. 3. χρῆν νεοσσοῖς (a gyermekek) τοῖσδε πῦρ λόγχας ὅπλα φέρουσιν ἐλθεῖν. Herc. 224—225. 4. εἰς μὲν νεοσσός (a gyermek) ὅδε θανὼν Εὐρυσθέως, 982. 5. τεῦχος νεοσσῶν (a gyermek) λευκὸν ἐκλοχεύεται. Hel. 258. 6. ὁ μὲν νεοσσός (gyermek) ἐστίν. Iph. A. 1248.

8. *A madár és repülni nem tudó kicsinyei*. ὥς τις ὄρνις ἄπτερον καταστένων ὠδῖνα τέκνων. Herc. 1039—1040. Hasonlat.

9. *A madár kicsinyei és madár*. μᾶτηρ δ' αἰσὶ πα-νοῖς κλαγγὰν ὄρνις ἐξάρξω ἤ γὰρ μολπάν. Troad. 147—148. Hasonlat.

10. *A madár és kicsinyei (meg a kiabálás)*. ἡμόνες δ' ἄλλαι ἰαχοῦσ'. οἷον ὑπὲρ οἰωνός τεκέων βοᾶ (a búslakodás), αἱ μὲν ἄορας, αἱ δὲ παίδας. Troad. 826—831. Hasonlat.

11. *A madár kicsinyei és a szárny*. 1. ἥ καὶ νεοσσὸν (a kis gyermek) τότ' ὑπὸ πτερῶν (karjaid közé) σπάσας;

Andr. 441. 2. νεοσσὸς ὥσεϊ πτέρυγας ἐσπίττων ἐμάς. Troad. 746. Hasonlat.

12. *A szárny. 1.* ὃ λευκόπτερε (a vitorla) Κρησίᾳ πορθαίς. Hipp. 752—753. 2. μαῖτερ, μαῖτερ, ἐγὼ δὲ σᾶ πτέρυγι (a kéz) συγκαταβαίνω. Andr. 504—505. 3. ἐμὲ δὲ πόντιον σκάφος αἴσσον πτεροῖσι (az evező lapát) πορεύσει. Troad. 1085—1086. 4. ἄγγελμ' ἀνεπτέρωκε (a megijesztés) Δαναῶν πόλιν. Or. 876. 5. πτηνοῖσι (könnnyű) μύθοις. 1176. 6. I. XVII. 16. 7. ὥς γόβος μ' ἀναπτεροῖ (a siettetés). Suppl. 89. 8. τὰ κείνου τέκν' ἔχων ὑπὸ πτεροῖς (a védelem) σώζω τὰδ'. Heracl. 10—11. 9. καὶ μ' ἀφείλεθ' ἡ τύχη ὥσπερ πτερόν πρὸς αἰθέρ' ἡμέρα μῦ. Herc. 509—510. Hasonlat. 10. ἔμ' ἀελίου πτέρυγι (a kocsí) θοᾶ. Ion. 123. 11. πρῶτον μὲν ὁρόγῳ πτέρυγα (a terítő) περιβάλλει πέπλων. 1143. 12. τῷδ' ἂν εὐστόχῳ πτεροῖ (a nyíl). Hel. 76. 13. ὅπη νεῶς στείλαιμ' ἂν οὐριον πτερόν (a vitorla). 147. 14. κρατὶ δ' ὀρθίους ἐθείρας ἀνεπτέρωκα (a meredés). 632—633. 15. βοστρούχους ὁμοπτέρους (hasonló). El. 530. 16. ὄρωμεν Ἑλλάδος νεῶς σκάφος ταρσὶν κατήρει πίτυλον ἐπερῶμενον (fölszerelt). Iph. T. 1345—1346. 17. μὴ στέλλειν τὰν σὰν ἴνιν πρὸς τὰν κολπώδῃ πτέρυγ' (a kikötő) Εὐβοίας. Iph. A. 119—120. 18. πτηνὸς (mulandó) διώκεις, ὃ τέκνον, τὰς ἐλπίδας. Fr. 273. 19. ὑπόπτερος (mulandó) δ' ὁ πλοῦτος. 424. 4. 20. ποῖ πόδα πτερόεντα (reszkető) καταστάσω; 781.

13. *A szárny, a madár és kicsinyei.* Ἡράκλειοι παῖδες, οὐς ὑπὸ πτεροῖς σώζω νεοσσὸς ὄρνις ὥς ὑφειμένη. Herc. 71—72.

14. *A szárny (és a füst).* 1. πτέρυγι (a magasba való emelkedés) δὲ καπνὸς ὥς τις οὐράνια πεσοῦσα δορὶ καταγθίνει γᾶ. Troad. 1300—1301. Hasonlat. 2. κόνις δ' ἴσα καπνῷ πτέρυγι (a magasba való emelkedés) πρὸς αἰθέρα αἴστον ὄγκων ἐμῶν μεθήσει. 1320—1321. Hasonlat.

15. *A lép és a szárny.* ὥσπερ πρὸς ἱστῷ τῇ κύλικι λελημμένος πτέρυγας ἀλλύει. Cycl. 433—434. Hasonlat.

16. 1. *repülés.* 1. ἐπίσταμαι τε κοῦκ ἄφνω κακὸν τόδε προσέπτειγ' (a keletkezés). Alc. 420—421. 2. εἴθ' ὥφελ' Ἀργοῦς μὴ διαπτάσθαι (az áthajózás) σκάφος Κόλχων ἐς αἶαν ναυαέας Ξυμπληγάδας. Med. 1—2. 3. δύσορνις ἔπτατο (a

hajózás) κλεινὰς Ἀθάνας. Hipp. 759. 4. ἀμπιάμενα (az el-tünés) τὰμὰ φροῦδα πάντα κέϊται. Andr. 1219. 5. Τάντα-λος . . . ἀέρι ποτᾶται (a lebegés). Or. 5—7. 6. ὁρῶς τὸ Διον οὐ βέλος διέπτato (az átszúrás); Suppl. 860. 7. πο-τανοὶ (hamar) δ' ἤγνυσαν τὸν Ἀιδαν. 1142. 8. ἐκείνα μὲν θανόντ' ἀνέπτato (az elenyészés). Herc. 69. 9. τὸ δ' αὐτοῦ σπονδάσας διέπτato (az elmulás). 507. 10. πετομένος (a se-besség) κώπας, πετομένου (a hevesesség) δ' ἔρωτος ἀδίκων γά-μων. Hel. 667. 11. οὐδ' ἐπὶ χρυσέοις ὄρμοισιν πετόταμαι (az örvendés) τάλαιν'. El. 175—177. 12. πταμένας (lesuj-tani) Διὸς βροντᾶς. Bacch. 88—90. 13. L. XV. 3.

17. A repülés (és a virágzás). ὁ δ' ὄλβος ἄδικος καὶ μετὰ σκαιῶν ξυνὼν ἐξέπτat' (az elenyészés) οἴκων, σμικρὸν ἀνθήσας (a sértetlenség) χρόνον. El. 943—944.

18. A szárny és az oroszlán. ὑτόπτερον λέοντα (a gyors hős) τέξεται πατρί. Fr. 1117., 15.

19. A fülemile. σπούδαζε, πάσας ὥστ' ἀηδόνης στόμα γθογγὰς ἰεῖσα. Hec. 337—338. Hasonlat.

20. A vadgalamb. ἦξαν πελείας ὠκύτητ' οὐχ ἥσσορες ποδῶν ἔχουσαι. Bacch. 1090—1091. Hasonlat.

21. A vadgalamb és a sólyom. οἱ δ' ὅπως πελειάδες ἰέρακ' ἰδοῦσαι πρὸς γυνήν ἐνώτισαν. Andr. 1140—1141. Hasonlat.

22. A hattyu. παιᾶνας δ' ἐπὶ σοῖς μελάθροισι κύνος ὥς γέρον ἀοιδὸς πολιᾶν ἐκ γενύων κελαδήσω. Herc. 691—694. Hasonlat.

23. A szürke hattyu. 1. ἐστάλην ἱαλέμων γόνων ἀοιδὸς, ὥστε πολλὸς ὄρνις. Herc. 109—110. Hasonlat. 2. τί μ' ἀμυγβάλλεις χερσὶν ὃ τάλαινα παῖ, ὄρνις ὅπως κηφῆνα πο-λόχρων κύνος; Bacch. 1363—1364. Hasonlat.

24. A siránkozó hattyu. οἷα δέ τις κύνος ἀχέτας . . . ἀγκαλεῖ, . . . ὥς σὲ τὸν ἄθλιον πατέρ' ἐγὼ κατακλάομαι. El. 151—156. Hasonlat.

25. A (folyam a) hattyu és szárnyas. στίλβουσι δ' ὥστε ποταμίου κύνειον πτερόν. Rhes. 618.

26. A keselyű. κτενοῦσί σε δισσοὶ λαβόντες γῦπες (a kegyetlen ember). Andr. 74—75.

27. *A vaddállat.* 1. *Θόλιναν ἀγρίων θηρῶν* (a kegyetlen trójai nők) *τιθέμενος*. Hec. 1073. 2. *κεκρυμμένους θήρας* (a boszuló) *ξυφήρεις αὐτίκ' ἐχθροῖσιν φανεῖ*. Or. 1272—1273. 3. *κοίλοις ἐν ἄντροις ἄλυχνος, ὥστε θήρ, μόνος*. Fr. 425. *Hasonlat.*

28. *A vadállat* (a szikla, a rabszolga, az oltár, a város, a félelemből való guggolás és a vihar). *ἔχει γὰρ καταφυγὴν θήρ μὲν πέτραν, δοῦλος δὲ βοιμοῦς θεῶν, πόλις δὲ πρὸς πόλιν ἔπτηξε* (a segítségül hívás) *χειμασθεῖσα* (a szerencsétlenség) (mindenkinek lehet reménye baj esetében segítségre). Suppl. 267—269. *Allegoria.*

29. *A maró állat.* *δουλεύειν . . . παρανόμῳ δάκει* (az ellenség). Troad; 282—284.

30. *A ragadozás.* L. XXIV. e. 2.

31. *Az állat kicsinyei (és a borju).* *σχύμνον γὰρ μ' ὥστε οὐριθρέπταν, μόσχον δειλαία δειλαίαν εἰσόψει χειρὸς ἀναρπαστᾶν σᾶς ἅπο λαιμότομόν θ' Αἰδα γὰρ ἐποπεμπομένην σκότον*. Hec. 204—209. *Hasonlat.*

32. *Az állkapcza.* 1. *πελέκεων γνάθους* (valaminek az éle). Cycl. 395. 2. L. XXIV. c. 3.

33. *A csúszás.* 1. *σκοτία δ' ἐπ' ὅσσοισι νύξ ἐφέρπει* (a közeledés). Alc. 269. 2. *τὰ δ' ἄλλα χαῖρε κύλικος ἐρπούσης* (a keringés) *κίκληρ*. Fr. 471.

34. *A vadkan.* *ὥς κάπροι δ' ὀρέστεροι γυναικὸς ἀντίοι σταθέντες ἐννέπουσι*. Or. 1460—1462. *Hasonlat.*

35. *A fogvicsorító vadkan.* *κάπροι δ' ὅπως θήγοντες ἀγρίαν γένυν* (az állkapcza mint synecdoche: fog) *ξηνῆσαν*. Phoen. 1380—1381. *Hasonlat.*

36. *A sárkány.* *ὁ δὲ παῖς Στρωφίου, . . . φόνιός τε δράκων* (a borzasztó ember). Or. 1403—1406. 2. L. XV. 13

37. *A sárkány (és a villám).* *ὁ μητροφόντης ὅδε προδωμάτων δράκων* (a borzasztó ember) *στίλβει νοσώδεις ἀστράπας* (a pillantás), *στύγῃμ' ἐμόν*. Or. 479—480.

38. *Az oroszlán.* 1. *ἦλθον δόμους, . . . λέοντες* (a borzasztó ember) *Ἑλλανες δύω*. Or. 1400—1401. 2. *ἦκω κλύων τὰ δεινὰ καὶ δραστήρια δισσοῖν λεόντοιν* (a borzasztó ember). 1554—1555. 3. *ὁ δὲ χειρὶ σπάσας ξίφος, μόσχους ὀρούσας*

ἐς μέσας λέων ὅπως, παίει. Iph. T. 296—298. Hasonlat.
4. L. XVIII. 9.

39. Az oroszlán és a zsákmány. μ' εὐτυχοῦντ' ἐνό-
σμισας θοίνης λέοντα. Rhes. 56—57. Hasonlat.

40. A süri erdőben tartózkodó oroszlán. ὀρέα τις ὡς
λέαν' ὀργάδων δρύοχα νεμομένα τάδε κατήνυσεν. El. 1163—
1164. Hasonlat.

41. A barlangban tartózkodó oroszlán. ἡῦρε δ' ἐν Ἥλέ-
πτραισιν πύλαις τέκνα . . . μάτηρ, ὥστε λέοντας ἐναύλους
μαρναμένους. Phoen. 1570—1574. Hasonlat.

42. A kölykes nüstény oroszlán. τοκάδος δέογμα λεαί-
νης ἀποταυροῦται δμωσίη. Med. 187—188.

43. Az oroszlán kölykei és az oroszlán. μικροὶ γὰρ
αὐτοῖς ἦξετ' ἐκτεθραμμένοι σκύμνοι (a gyermek) λιόντων
(vitéz férfiak). Suppl. 1222—1223.

44. Az oroszlánkölyök. 1. δέχει γὰρ τὸν Ἀχίλλειον
οκύμνον (a gyermek) ἐς οἴκους. Andr. 1169—1170. 2. ἐλόν-
τες σκύμνον (a gyermek) ἀνοσίουν πατρός. Or. 1213. 3. δι'
ὀρνιθόγονον ὄμμα κινυόπτερον καλλοσύνας Αἰήδας σκύμνον (a
gyermek) δυσελένας. 1387—1388.

45. Az oroszlán (és a sarj). ἐχθροῦ λέοντος (a hatalmas
férő) δυσμενῇ βλαστήματα (a gyermekek). Heracl. 1006.

c) A n ö v é n y e k.

1. A borostyán és a tölgyfa. ὅμοια κισσὸς δρυὸς ὅπως
τῆσδ' ἔξομαι. Hec. 398. Hasonlat.

2. A téli zöld és a borostyán hajtása. προσείχεθ' ὥστε
κισσὸς ἔρρεσιν δάφνης λεπτοῖσι πέπλοις. Med. 1213—1214.

3. A fenyőből folyó nedv, a könyek (és az állkapcsa).
σάρκες δ' ἀπ' ὀστέων ὥστε πύκνον δάκρυ (πίσσα, szurok)
γναθμοῖς (az erdő) ἀδήλοις γαρμάκων ἀπέρρεον. Med. 1200—
1201. Hasonlat.

d) A t ű z.

1. A tüz. ἤδη τόδ' ἐγγὺς ὥστε πῦρ ὑφάπτεται ἑβρισμα
βακχῶν. Bacch. 778—779. Hasonlat.

2. Az elharapódzó tüz. L. I. 19.

3. A lángolás. 1. Ἄρης αἷμα δαῖον φλέγει (az ingerlés).
Phoen. 240—241. 2. πολυδάκρυτον Αἶδα γόνον φλέγουσαν (a

jaigatás). Fr. 122. (Ar. Thesm. 1041). 3. πόλιν δὲ πολεμία κατεῖχε φλόξ (a háboru). 362., 23.

4. A szikrázás (és az erőd). αἰθρων (heves) γὰρ ἀνήρ καὶ πεπύργωται (merész) θράσει. Rhes. 122.

5. A melegség. 1. γίλων οὐδενός οὐδὲν παραθαλπομένη (a vigasztalás) γρένα μύθοις. Med. 142—143. 2. χαρῇ θερμανόμεσθα (az örvendés) καρδίαν. El. 401—402.

6. Az olvasás. 1. τὸν πάντα συντήκονσα (az időtöltés) δακρύοις χρόνον. Med. 25. 2. ἡ δ' ἐν θαλάμοις τήκει (a sa-nyargás) βιοτήν. 141. 3. μὴ λίσαν τάκον (a szomorkodás) δακρυομένα σὸν εὐνάταν. 158. 4. τί γὰρ σὸν ὄμμα χρώς τε συντέττηχ' (az összeesés) ὅδε; 689. 5. ἐκτέττηχα (a szomorkodás) καρδίαν θρήνοισι μητρὸς, τήνδ' ἐκτῆκω (a szomorítás) γόοις. Hec. 433—434. 6. ἀγρία ξυντακείς (a sorvadás) νόσφ. Or. 34. 7. ὄμμα δ' ἐκτῆξονσ' (a nedvesítés) ἐμὸν δακρύοις. 134—135. 8. μὴ τῶν ἐμῶν ἕκατι συντήκον (a sorvadás) κακῶν. 283. 9. δακρύοις γέροντ' ὀφθαλμὸν ἐκτῆκω (a könnyezés) τάλας. 529. 10. ὅστις τρόποισι συντακῇ (az egyezés). 805. 11. ἦν φοβουμένη πάλαι τὸ μέλλον ἐκτηκόμην (az epedés) γόβφ. 859—860. 12. ἔκ τοί με τήξεις (az elérzékenyítés). 1047. 13. ἐμὸν δέμας γεραίων ξυντακείς (a sorvadás). Suppl. 1105—1106. 14. αἰθὴρ ἔχει νιν ἤδη πυρὸς τετακότας (az égetés) σποδιῷ. 1140—1141. 15. ψυχὴν ἐτήκον (a szomorkodás). Heracl. 645. 16. μὴ νυν ἄγαν σὸν δάκρυον ἐκτῆξῃς (a rutítás) χροά. Hel. 1419. 17. ψυχὰν τακόμενα. El. 207. 18. λύπαις γέ συντετηγός (az enyészés). 240. 19. τακόμην (a könnyörülés) δ' ἐγώ. 1209. 20. ἐμὲ δὲ συντηξοῦσι (az emésztés) νύκτες. Iph. A. 398. 21. κακῷ κακὸς δὲ συντέτηκεν (a vonzalom) ἡδοναῖς. Fr. 298. 22. τήκω (a szomorítás) τάλαιναν καρδίαν ὀρρωδίᾳ. 900., 6. 23. πᾶσα γὰρ ἀγαθὴ γυνὴ ἥτις ἀνδρὶ συντέτηκε (az egyetértés) σωφρονεῖν ἐπίσταται. 901., 2—3.

7. Az olvasás (és a sziklaforrás). τάκωμαι (a könnyezés) ὥς πετόναι πιδακόμεσσα λιβάς. Andr. 116.

8. Az olvasás (és a szellő). ὥς ὅδ' εὐναῖος γαμέτας ξυντηχθεῖς (az egyesülés) αὔραις (a lélek) ἀδόλοις γενναῖας ἀλόχῳ ψυχᾷς. Suppl. 1028—1030.

e) A víz.

1. *A forrás*. 1. θερμός δὲ χροῦνός (özön) δεσπότου παρὰ σφαγαῖς βάλλει με δυσθνήσκοντος αἵματος νέον. Rhes. 791. 2. δακρυρρόους τέκνων πηγὰς (a könyek) ἀφαίρει. Herc. 98—99. 3. οὐ δύναμαι κατέχειν γραίας ὅσων ἔτι πηγὰς (a könyek). 449—450. 4. πηγὰς (tej) τ' οὐρείων ἐκ μόσχων. Iph. T. 162.

2. *A forrás (és a ragadozás)*. χρυσοῦς . . . πλόκος θαν-
μαστὸν ἔει νᾶμα (sugár) παμψάγον (pusztító) πυρός. Med.
1186—1187.

3. *A sziklaforrás*. L. XXIV. d. 7.

4. *A csepegés*. 1. ἢ κενός ψόφος στάξει (a hangzás) δι' ὧτων; Rhes. 565—566. 2. λάβετ', ἀμυγέπολοι γραίας ἀμε-
ροῦς, . . . καταλειβομένη (enyésző) τ' ἄλγεσι πολλοῖς. Suppl.
1115—1119.

5. *A csepegő víz*. L. XXIV. a. 4.

6. *A csepegés és a (sima sziklán levő) víz*. στάζω λισσά-
δος ὡς πέτρας λιβάς ἀνάλιος ἀ τάλαιν'. Andr. 533—534.
Hasonlat.

7. *A folyás*. 1. πολλῇ γὰρ ἡ χῆθ' ὀρήκως ῥέων (az özön-
lés) στρατὸς ἔσται. Rhes. 290—291. 2. ὄλβον δ' ἐπιρ-
νέντος (a bővelkedés). Med. 1229. 3. Κύπρις γὰρ οὐ γορη-
τός, ἦν πολλὴ ὀνῆ (az ostromlás). Hipp. 443. 4. κακῶν το-
σούτων οὐχ ὀρῆς ἐπιρροάς (a közeledés). Andr. 349. 5. ἃ
Διὸς ἀέναον (örökkévaló) κράτος. Or. 1299. 6. ἄνω γὰρ ἄν
ῥέοι (a dolgok menete) τὰ πράγματ' οὕτως. Suppl. 520—
521. 7. παλέρρους (a visszatérés) δὲ τάνδ' ἐπάγεται δίκαια
διαδρομόν λέχους. El. 1155. 8. παῦσαι διώκων ῥεῦμά (a tö-
meg) τ' ἐξορμῶν στρατοῦ. Iph. T. 1437. 9. γοινοῦς ἔχει ῥοάς
(a lüktető vér). Fr. 992.

8. *A folyás és csapódás*. τὴν Φρυγῶν πόλιν χρυσῷ
ῥέουσιν (a bővelkedés) ἡλπισας κατακλύσειν (szolgálatra lenni)
Troad. 995.

9. *A folyam*. L. XXIV. b. 25.

10. *A zápas*. 1. κακ τοῦδ' ἐχώρει ῥόθιον (a morgás) ἐν
πόλει κακόν. Andr. 1096. 2. ἐν δ' οἶν λόγοισι σοῖς ἐμοῖς
ὁμοροῖται (a segítség). Or. 530. 3. ἐπεροόθησαν (a lármázás)

δ' οἱ μὲν ὡς καλῶς λέγοι. 901. 4. πάντες δ' ἐπερρόθησαν (a helyeslés) Ἀργεῖοι. Phoen. 1237.

11. Az áradat. ὁμμάτων δ' ἄπο αἰμοσταγῇ προσητῆρε (sűrű könyek) ῥεύσονται κάτω. Fr. 388.

f) Meteorologiai tünemények.

1. Az aether, a nyár, a napfény, a vihar, a sötét felhő (a mag, a csöndes tenger) és a heborulás. ἐς ταῦτόν ἦκει φημί ταῖς βροτῶν τύχαις τόνδ' ὃν καλοῦσιν αἰθήρ, ᾧ τὰδ' ἔσται δῆ. οὗτος θέρους τε λαμπρὸν ἐκλάμπει σέλας, χειμῶνά τ' αὖξει συντιθεῖς πυκνὸν νέφος, θάλλειν τε καὶ μὴ, ζῆν τε καὶ φθίνειν ποιεῖ. οὕτω δὲ θνητῶν σπέριμα (a nemzet-ség) τῶν μὲν εὐτυχεῖ λαμπρῷ γαλήνῃ (a nyugalom) τῶν δὲ συννέφει (szerencsétlenné lenni) πάλιν, ζωσίν τε σὺν κακοῖσιν, οἱ δ' ὄλβον μέτα φθίνουσ' ἐτείοις προσφερεῖς μεταλλαγαῖς. Fr. 332. Hasonlat.

2. A napfény. 1. ἦκει γῶς (a mentő) ἐμοῖς καὶ σοῖς κακοῖς. Or. 243. 2. οὔμους ἐν φάει (a szerencse) βίος. Phoen. 1281. 3. τῆς δίχης σῶζων γάος (a hirtén). Suppl. 564. 4. ὃ γάος (a mentő) μολὼν πατρί. Herc. 531. 5. Θήβαις ἱερὸν γῶς (a szerencse). 797. 6. διδύμων προσώπων καλλιβλέφαρον γῶς (a szépség). Ion. 187—189. 7. ἔνθα πατήρ ἱππότας τρέφειν Ἑλλάδι γῶς (a hős). El. 448—449. 8. ὃ γάος (a mentő) μέγιστον ἡμῖν εὖιον βαχχεύματος. Bacch. 608. 9. ἔρρει γῶς (a dicsőség) σκήπτρων. Iph. T. 187. 10. συνομαίμονα τόνδε δόμοισιν ἐξεθρέψω φάος (a szerencse). 848—849. 11. γῶς (a boldogság) γὰρ τόδ' ἦκει μακάριον τῇ παρ-θύνῃ. Iph. A. 439. 12. παῖδα σὲ Θεσσαλίᾳ μέγα γῶς (a dicsőség) γεννάσειν χείρων ἐξονόμαζεν. 1063—1066. 13. ἀρετῇ τῶν εὐγενῶν ἔλαμψε (a kitünés). Fr. 234. 14. παίδων νεογνῶν ἐν δόμοις ἰδεῖν γάος (a boldogság). 318., 7.

3. A sötétség. 1. γαμεῖ βιαίως σκότιον (istentelen) Ἀγαμέμνων λέχος. Troad. 44. 2. κακόν τι κεύθει καὶ στέγεις ὑπὲρ σκότῳ (a titok). Phoen. 1214. 3. σκοτίαν (szomorú) αἰῶνα. 1484. 4. L. XVII. 25. 5. ἡ δ' εὐλάβεια σκότον (dicsőség nélkül való dolog) ἔχει καθ' Ἑλλάδα. Fr. 1039., 8.

4. A sötétség és a felhő. 1. ἀλλ' ὃ τι τοῦ ζῆν γίλτερον ἄλλο σκότος (a bizonytalanság) ἀμπίσχων κρύπτει νεφέλαις

(az ismeretlenség). Hipp. 192—193. 2. *τίνα σόζον* (a takaró) *λάβω προσώπῳ*; *ποῖον ἐπίπροσθεν νέφος θῶμαι*; Or. 467—469.

5. *Ἄζ ἐξ ἄλλῃ νύχιον* (zordon). Med. 211.

6. *A csillag.* 1. L. XXIII. 28. 2. *Μιγαίαις τ' ἐνάλοις δόλιον ἀκταῖς ἀστέρα* (a fáklya) *λάμψας*. Hel. 1130—1131.

7. *A tündöklő csillag.* *τὸν Ἑλλανίας γανερώτατον ἀστέρ* (a legderekabb ifju) *Ἀθάνας εἶδομεν . . . ἄλλαν ἐπ' αἰὼν ἔμενον*. Hipp. 1121—1125.

8. *A repülő csillag.* L. XX. 14.

9. *A szellő.* 1. *δὲ ἐμᾶς ῥῆξεν ποτε νηδύος αὔρα* (a fájdalom). Hipp. 165. 2. L. XXIV. d. 8.

10. *A szél.* 1. *δενὰ γὰρ τὰ πάντ' ἐπιπνεῖ* (a megrohánás). Hipp. 563. 2. *κανόνων δὲ τυκίσματα Φοῖβον πυρὸς γοῖνικι ποῶ* (az érintés) *καίθελών*. Troad. 812—815. 3. *στρατὸν Ἀργείων ἐπιπνεύσας* (a felbőszülés) *αἵματι Θήβας*. Phoen. 789—790. 4. *Ἀργείοις ἐπιπνεύσας* (az ingerlés) *σπαιρωτῶν γένναν*. 794—795. 5. *καὶ πνεύματ' ἀνέμων οὐκ ἀεὶ ῥύμην ἔχει* (nem mindig oly nagy a szerencsétlenség). Herc. 102. Allegoria. 6. *ταχὺ δὲ πρὸς πατρός τέκν' ἐκπνεύσεται* (a támadás). 885. 7. *τάδ' οὐκ ἄσημα πνεῦματ' (a láрма) αἴρεται*. El. 749.

11. *A szél és a fuvás.* 1. *μετάτροποι πνέουσιν* (a fordulat) *αὔραι* (a sors) *δόμων*. El. 1147. 2. *νεύει βίολτος, νεύει δὲ τύχη κατὰ πνεῦμ' ἀνέμων* (a viszonyok változása). Fr. 152.

12. *A forgó szél.* *τυγῶς πύλαισιν ὥς τις ἐμπεσὼν βοᾷ*. Phoen. 1154.

13. *A felhő.* 1. *νέφος* (a szenvedély) *οἰωγῆς*. Med. 107. 2. *στυνγνὸν δ' ὀφρύων νέφος* (a szomorúság) *αὐξάνεται*. Hipp. 173. 3. *τοῖον Ἑλλάνων νέφος* (a tömeg) *ἀμφὶ σε κρύπτει δορὶ δὴ δορὶ πέρσαν*. Hec. 907—909. 4. *ἀμφὶ δὲ πόλιν νέφος* (a sokaság) *ἀσπίδων πυκνὸν φλέγει*. Phoen. 250—251. 5. *Κρέοντα λεύσσω τόνδε δεῦρο συννερεῖ* (szomorú). 1307. 6. *πότερ' ἐμαυτὸν ἢ πόλιν στένω δακρύσας, ἣν πέριξ ἔχει νέφος* (a szerencsétlenség). 1310—1311. 7. *στεναγμῶν γάρ με περιβάλλει νέφος* (a csapás). Herc. 1140. 8. *ξυννέφουσαν* (az összehúzás) *ὄμματα*. El. 1078.

14. *A felhő és a csillagok.* L. XXIII. 29.

15. *A felhő és a vihar.* πλαγκτὰ δ' ὥσεί τις νεφέλα
πνευμάτων ὑπὸ δυσχίμων αἴσσω. Suppl. 961—962. Ha-
sonlat.

16. *A vihar.* 1. τί μέλλετε σκηπτοῦ (a roham) ῥιόντος
πολεμίων σῶσαι βίον. Rhés. 673—674. 2. L. XXIV. b. 28.
3. δόμων σῶν ὄλβος ὥς χειμάζεται (a szerencsétlenség). Ion.
966. 4. φιλεῖ τὰ τοιάδε ληγθέντα γαύλως ἐς μέγαν χειμῶν'
(a szerencsétlenség) ἄγειν. Fr. 781., 53—54.

17. *A vihar és az omlás.* θνέλλα (a szerencsétlenség)
σεῖει δῶμα, συμπίπτει (az elenyészés) στέγη. Herc. 905.

18. *A villám.* L. XXIV. b. 37.

19. *A hó.* πυκνῇ δὲ νιφάδι (a közárpor) πάντοθεν σπο-
δούμενος. Andr. 1129.

20. *A tavasz.* L. XX. 21.

Tekintsünk most vissza Euripides tropusaira, s hasonlítsuk azokat össze Aeschylus és Sophocleséivel.

Mind a három költő Athenae történetének egy-egy korszakát képviseli: Aeschylus a perzsa háborúknak, Sophocles Periclesnek, Euripides Cleonnak, a féktelen demagógiának embere. Kiviláglik ez nemcsak drámáik tárgyának megválasztásából és tendenciájából, hanem egész határozottsággal magukból az aránytropusokból is.

Míg Aeschylus különös nyomatékkal emeli ki az individuumot, addig Sophocles embertől vett aránytropusai alig teszik Aeschylus hasonczímű aránytropusainak egy harmadát, és ez természetes is, mert egy oly harczy férfiú phantasiájában, ki a perzsa háborúk korában élt, abban a korban, mikor még úgyszólván mindent a személyes vitézség döntött el a harczy terén, mondom, egy oly férfiú phantasiájában mindenetre jobban kimagasodik az individuum, mint egy olyannál, ki Pericles korszakában sokáig élvezte a béke áldásait. Igen sajátos az az eltérés, melyet Euripidesnél veszünk észre ebben a tekintetben. Jóllehet fenmaradt művei körülbelül háromszor oly nagyok, mint Aeschyluséi (ide számítva mindkét költőnek fragmentumait is), mégis embertől vett aránytropusai Aeschylus hasonczímű képeinek csak felét, tehát aránylag csak egy hatodrészt teszik, míg synecdochéi és metonymiai több mint még egyszer oly számosak: tehát kimagasodik ugyan Euripidesnél is az individuum, de egészen máskép, mint Aeschylusnál. A marathoni hős, a hazája szabadságáért lelkesülten harczoló költő phantasiájának virágaival ékesíti föl harczosát; Athenae dúlt kedélyü, skeptikus dramatikusa, ki hazáját a hatalom legmagasabb fokán, majd a megsemmisülés örvényének közelében látja, ki előtt a társadalom és az ezt alkotó egyén az ő számtalan, a józan észnek minduntalan ellentmondó

szenvedélyeivel és vágyaival kimagyarázhatlan problema gyanánt állanak, folyton szaggatja synecdochéivel, és bonczolja metonymiáival az embert. És hogy a nő elvetemültsége, miről saját szomorú tapasztalatai alapján győződött meg, csakugyan mélyen sértette nemes jellemét, és rendkívül epéssé tette a nő irányában kedélyét, annak mélyebben fekvő pszichológiai bizonyítékául szolgálhat az a számos (huszonnégyféle) metonymia (B. 60—83), melyben ő az »ágyat« a nemi életre vonatkozó legkülönbözőbb és legmerészebb fordulatokban használja.

Mig Sophoclesnél csak egyetlenegy árva tropust találunk a vallás és mythologia köréből, addig Aeschylus huszonhetet nyújt nekünk, daczára annak, hogy hátramaradt művei nem képezik egészen kétharmadát Sophocles megmaradt műveinek (ideszámítva mindkét költőnek fragmentumait is). De ez is csak korszakuknak és egyéniségöknek kifolyása: Aeschylus, kinek atyja Euphorion, az eleusisi mysteriumok papja volt, bizonyára több vallásos érzelemmel bírt, mint a rhetorika és philosophia emlőin Pericles fölvilágosodott és szabadelvű korában felnövekedő Sophocles. Tökéletesen hiszszük, hogy a miatti keservében távozott Siciliába Aeschylus, hogy annyira félre tudták őt érteni, mikor a mysteriumi titkok elárulásával vádolták, nem pedig azért, mert az ifjú Sophocles őt legyőzte! Sajátszerű érdeklél Euripides a vallás és mythologia tekintetében is. Azt veszszük ugyanis észre, hogy az e körbe tartozó és Sophoclesnél majdnem egészen elenyésző képek nála ismét előtérbe lépnek synecdochénél, metonymiánál és aránytropusoknál egyaránt. Tudjuk, hogy ő skeptikus volt, s hogy mint ilyen, sokszor kételkedett az istenség létezésében, hogy különösen idegenkedett attól a hittől, melyet a babonás nép aljasságaival és a mythologia költött izetlenségeivel elferdített; de észrevehetjük egyes nyilatkozataiból azt is, hogy ő, mint az nagy és poetikus szellemeknél elő szokott fordulni, lelke mélyében mégis alkotott magának egy, habár legfőbb körrajzaiban is bizonytalan bálványt. Mert bármennyire fokozták mindennemű pessimistikus tapasztalatai kételkedését, még sem tört meg annyira (a mint az különösen a Bacchaek tendenciájából kiviláglik), hogy ne tudott volna hinni egy titokszerű hatalomban, mely ezt a chaotikus világot kormányozza, és mely előbb-utóbb

igazságot szolgáltatva, megadja a jónak a jutalmat és kiméri a rosszra a bűn tetést. Midőn erre a saját maga által sem eléggé ismert, de mégis hitt istenségére gondol, használja a vallás és mythológiából vett aránytropusait, fölékesíti kevés, de gondosan őrzött virágaival gondolatait: hitének ezek a világosabb, szebb perczei. De ha kedélye elborúl, ha kételkedés dúlja szívét, akkor pessimistikus hangulattal mond »áldozatot« és »átkot« »oltár« helyett, »leölést« »áldozati juh« helyett, »vért« »fömláldozás« helyett, »az elesettnek vérét« az »italáldozat« helyett, szóval: a synecdoche és metonymia fegyvercivel támadja meg a köznapi vallást.

Aeschylusnál korszakához és jelleméhez képcst a versenyjátékok, a háború és az állami élet is jóval nagyobb szerepet játszanak, mint Sophoclesnél, s nagyon helyesen mondja Curtius Ernő (a görögök történetének 2., 266. lapján), hogy Sophocles ép oly kevésbé idegenkedett a nyilvános élettől, mint Aeschylus, hanem ő egészen költő volt, s nem volt hajlandó állami teendőkkal és pártoskodásokkal zavarni szellemének vidám nyugalmát. Euripidesnél szintén kevés az ide vonatkozó aránytropus, de előtérbe lép a synecdoche és metonymia, a mi azt bizonyítja, hogy Euripides, mint elmélkedő költő, gondolkodott ugyan háborúról és állami ügyekről (a mint hogy az különösen *Supplices*, *Heraclidae*, *Helena* és *Orestes* című darabjainak tendenciájából is kitűnik), de nem érzett rokonszenvet irántok.

Érdekeseek Aeschylusnak az orvostudományból vett meglehetősen számmal előforduló aránytropusai. Oly föltűnően hatásosak és élesek azok, hogy önkénytelenül arra a gondolatra jutunk, hogy a marathoni, artemisiumi, salamisai és plataeai heves harcok egy költői fogékony kedélyre való rendkívül mély benyomásainak kifolyásai. Bizonyosan látta a költő a derék görög harcosokat egymásra dőlni iszonyú fájdalmak között, s tán szemtanúja is volt ama megható marathoni epizodnak, mikor testvére Cynaegirus, ki egy menekülő perzsa hajót lelkesültségében kezével vélt visszatartathatni a parton, az ellenség fegyvereitől összevagdálva bukott a tengerbe!

Az ember, vallás, mythologia, versenyjátékok, háború, állami élet és orvostudományból vett aránytropusoknak Aeschylus-

lusnál előforduló föltűnő nagy száma határozottan tanúskodik tehát a perzsa háborúk korának és egy abban élő genialis költőnek korával mindenben congenialis szelleméről, míg az a körülmény, hogy a testgyakorlás, táncz, ének, zene, költészet, építészet, szobrászat, festészet, kovács-mesterség, vadászat, halászat, lótenyésztés és lóverseny, baromtenyésztés, kertészet, szőlőművelés és a kereskedelem aránylag véve első sorban Aeschylusnál, de Sophoclesnél és Euripidesnél is meg lehetős szerepet játszanak, a nagy attikai korszakra utal, melyben a békének ez művei oly hatalmas lendületet nyertek, és oly nagyszerű virágzásnak indultak.

Aeschylusnak és Sophoclesnek a hajózásból és a természetből vett képeik oly számosak, oly szépek, oly nagyszabásúak és hatalmasak, hogy lehetetlenség egyrészről észre nem vennünk, mint ragyog felénk műveikből Athenae nagy tengeri hatalma, s be nem látnunk, mint ragyogtatja azt két hazájára büszke költő felénk, más részről meg nem tapasztalnunk, mint szerette e két költő a természetet, minél szebbet és nagyobbab a földön, talán hazájokat és nemzetöket kivéve, alig ismertek. Euripidesnek ide vonatkozó tropusai számra nézve aránylag megegyeznek a Sophoclesével (mert Aeschylus e tekintetben is első helyet foglal el), de a hajózásból vett képei inkább Aeschylus képeinek utánzásai (mint azt már Schwartz is helyesen észrevette), míg a természetből merítettek bizonyos chablonszerűséget árulnak el. Ebből természetesen az következik, hogy Euripides már nem gondolt oly önérzettel Athenae tengeri hatalmára, és nem is szerette úgy a természetet, mint két előde.

Fönnebb említettük, hogy Aeschylus ránk maradt művei nem képezik egészen Sophocles hátramaradt műveinek kétharmadát, s ennek dacára Aeschylus aránylag több mint még egyszer annyi aránytropussal, míg Sophocles, ismét csak aránylag számítva, jóval több synecdochével és metonymiával bír. E tény határozottan azt bizonyítja, hogy Aeschylus phantasiája sokkal dúsabb, míg Sophoclesnél a reflexió túlnyomó. Ezzel természetesen nem azt akarjuk mondani, hogy Aeschylus nagyobb költő Sophoclesnél, ellenkezőleg! Épen azért, mivel Sophoclesnél a reflexió túlnyomó, tartjuk őt nagyobb

tragikusnak is. A reflexió az, melynek segítségével a dramatikus a cselekvényt szövi, a jellemek összeütközését s a catastrophát, tragicumot előidézi, de nem a phantasia. Az inkább a lyra s különösen az epos körébe tartozik, míg a drámában háttérbe szorúl a reflexió előtt, minek leghatásosabb költői kinyomata a synecdoche és metonymia. Innen van az, hogy e két tropust a dialogusban találjuk, ott, hol cselekvény és conflictus van, szóval: e kettő a dialogus fegyvere. Még nagyobb különbséget találunk, ha Euripides tropusait hasonlítjuk össze az Aeschyluséival. Jóllehet hátramaradt művei, mint említettük, körülbelül háromszor oly nagyok, mint az Aeschyluséi, mégis aránytropusai nem számosabbak az Aeschyluséinál, de synecdochéja és metonymiája körülbelül ötször annyi, vagyis aránylag számítva, aránytropusai egy harmadát teszik az Aeschyluséinak, de synecdochéja és metonymiája majdnem még egyszer annyi, mint az Aeschylusé, azaz: Euripidesnek phantasiája kisebb nemcsak az Aeschylusénál, de a Sophoclesénél is; reflexiója azonban nagyobb nem csak az Aeschylusénál, de a Sophoclesénél is. Ezzel ismét nem azt akarjuk mondani, hogy Euripides még Sophoclesnél is nagyobb tragikus. Ha egy költőnél a reflexió annyira túlnyomó, hogy gondolatok alakjában lépten-nyomon fölüti fejét darabjaiban, akkor az többé nem edző, hanem erjesztő szere költeményeinek. És így van ez Euripidesnél, kit nem ok nélkül neveztek a régiek *σκηνικός φιλόσοφος*-nak, hiszen ő, mint Bernhardy mondja, a költészetet reflexiójának organumává tette.*) Ha tehát Aeschylust, tekintve hatalmas phantasiáját, joggal nevezzük a világ legplastikusabb tragikusának, akkor Euripidest, a ő *ἐπὶ σκηνῆς φιλόσοφος*-t teljes joggal nevezhetjük a világ legbölcsebb tragikusának. És Sophocles, kinek phantasiája nem oly rengeteg mint Aeschylusé, reflexiója nem oly túlságos, mint Euripidesé, kiben a görög szellem legmagasztosabb erői egyesültek a legszebb harmoniával egy ideális egységgé, már csak tropusairól ítélve is a görögök legnagyobb tragikusa.

*) Túlzottan állítja erre vonatkozólag Suidas, hogy azért, mert Anaxagoras sorsán okulva, csak is így vélte magát biztosnak bölcsekedésében az üldözéstől.

Az imént mondtuk, hogy a synecdoche és a metonymia a dialogus fegyvere. Nem oly számosak ugyan, de élesebbek e fegyverek Aeschylusnál mint Sophoclesnél, és a mellett hogy legszámosabbak, a legélesebbek is Euripidesnél. Mert ha pl. Sophocles így beszél: »sebesebben jöttem, semmint lábam akarta« (e h. én akartam), »magoktól taszították lábam csuklóját« (e h. engemet), »félek mint a vadgalamb szeme« (e h. vadgalamb), »vért (e h. tört) tartva kezében,« »kedvező lapáttal (e h. széllel) kötöttem ki;« akkor Aeschylusnál ilyeneket olvashatni: »gyilkosságba (e h. vérbe) mártva kardját,« »nem kis kézzel (e h. nem minden költség nélkül) építettem,« »aludt vért szívta ki a gyilkosságból« (e h. a meggyilkoltnak testéből), »fegyverre szólítja a kiabálást« (e h. a lázadó polgárokat), »a byblus gyümölcse nem győzi le a halászt« (e h. az aegyptusi nem győzi le az argosit), »barátaim nyaktekercsére (e h. barátaim után való vágyamra) emlékeztettél;« és Euripidestől ezeket hallhatjuk: »bátorodjatok, kiüdvén a húsból (e h. magatokból) a félelmet,« »rajta, most az ajtóra teszem hallásomat« (e h. fülelmet), »kipihentetik a nőlábú lépést« (e h. a fáradt tagokat), »kilehelte életkorát« (e h. lelkét), »oh te nemes együttnyugvás (e h. feleség), Nereus szülötte légy üdvöz,« »sötétséget (e h. takarót) borítok fejemre,« »járj a hazatérő lábon« (e h. térj vissza), »vérző idegenekkel vérezve be a szomorú átkot« (e h. oltárt), »máglyán áldozta föl a juhgyilkolás vérét« (e h. az áldozati juhot), »átvéve atyja kezéből a villámdobásokat« (e h. a villámokat), »hanem étkezés idején dobom rájok a lándzsát« (e h. támadom meg őket lesből), »lándzsahegyre (e h. párbajra) keltek,« »kiesvén vetett ágyából« (e h. elűzve szülőföldétől), »a kapuőrök zárai (e h. kapuőrök) befogadtak,« »készen áll a hajónak evezőkkel jól ellátott vízcsogtatása« (e h. az evezőkkel jól ellátott hajó) »az éj vagy a szem idején (nappal) kényszerített téged?« E példák, azt hiszem, eléggé kimutatják a synecdoche és metonymia fokozatos élesedését a három költőnél. — Aeschylusnál hat, Sophoclesnél hét, Euripidesnél nyolcz categoriát találunk a synecdochéból; Aeschylusnál kilencz, Sophoclesnél tizenkét Euripidesnél tizennégy categoriát a metonymiából. Aeschylusnál nincs meg a synecdochéból a vallás, háború, lótenyésztés

és lóverseny, meg a természetből az állatok categoriája, a mi Euripidesnél van meg, de meg van nála a ház categoriája, a mi Euripidesnél nincs meg; Sophoclesnél hiányzik a háború és az állami élet categoriája, a mi Euripidesnél van meg, de meg van nála a földművelés és a természetből az általános természeti sajátságok categoriája, a mi Euripidesnél hiányzik. Aeschylusnál nincs meg a metonymiából az emberi tettek és cselekedetek, a táncz, zene, szövés mestersége, lótenyésztés és lóverseny, szőlőművelés, meg a természetből az állatok, a víz és a meteorológiai tünetmények categoriája, a mi Euripidesnél van meg, de meg van nála a ház categoriája, a mi Euripidesnél nincs meg; Sophoclesnél hiányzik az emberi tettek és cselekedetek, a táncz, zene, szövés mestersége, lótenyésztés és lóverseny categoriája, a mi Euripidesnél van meg, de meg van nála a ház, vadászat, méhtenyésztés meg a természetből a tűz categoriája, a mi Euripidesnél hiányzik. Ezekből az adatokból azt látjuk, hogy a synecdoche és metonymia categoriáinak számára nézve inkább Sophocles és Euripides hasonlítanak egymáshoz: ez a korszellem kifolyása; magokra az egyes categoriákra nézve inkább Aeschylus és Sophocles: ez az egyéni szellem kifolyása. — Azt sem akarjuk még említés nélkül hagyni, hogy két egynemű (egy categoriához tartozó) metonymiának összeolvadását Sophoclesnél egyszer se találtuk, Aeschylusnál egyszer a *Supplices* 671. sorában (l. illető dolgozatom B. I. 41. pontját), Euripidesnél négyszer: *Hipp.* 154, *Troad.* 826—831, *Suppl.* 579, *Heracl.* 275—276 (B. I. 78, 32, 10, 9). Két különemű (különböző categoriához tartozó) synecdochének vagy metonymiának összeolvadásával Aeschylusnál és Sophoclesnél nem találkoztunk, Euripidesnél egy ilyen synecdochével a *Troad.* 1331—1332. soraiban (A. I. 13), és egy ilyen metonymiával *Hec.* 129—131. soraiban (B. I. 61). — Különös saját-sága még Euripidesnek az is, hogy szeret egymás mellett és egymás után több egynemű synecdochét és metonymiát használni.

Azt mondtunk, hogy Aeschylus phantasiája sokkal dú-sabb mint a Sophoclesé. — Nem csak dú-sabb, de sokkal hatalmasabb is. Nem ok nélkül nevezi ő drámáit Homerus lakomája morzsáinak: meglátszik ez aránytropusain is. Phantasiája

egészen rokon az epos plastikus phantasiájával, s oly erősen él benne, hogy hatalmas képei az epicus szellem colossalis romjai gyanánt tűnnek föl. Egy oly költő, kinek pl. a versenyjátékokból vett aránytropusaiból egy egész plastikus képet alkothatunk: a midőn látjuk a versenytér, annak kettős futópályáját, a harczbírákat s a futni induló versenyzőket, másrészt meg látjuk a birkózót, a mint háromszor összecsap versenytársával, a mint azt földre teríti s a mint a legyőzött helyébe egy másik lép a versenytérre, hogy a győztessel megmérkőzhessék; egy oly költő, ki a fátyolt, menyasszonyt, nézést, lélekzést, fölugrást, napfényt és csapódó hullámot, ki a hajót, istenfő férfiút, gonosz hajóst, melegséget, idegent megvető, istenről megfélelmező polgárokat, ostort és vadászhalót, ki a kicsinyeitől megfosztott, fészkeből légbe emelkedő, ijedten körben repülő keselyűt, evezőt, evezést és bevándorlottat, ki az anyjától elrabolt, bárányokat szétmarczangoló, növekedő, vérengző természetű oroszlán-kölyköt, csecsemőt, áldozó papot, csöndes tengert, löveget és virágot, — szóval: ki a költészet *polychromiája*-ként oly különböző elemeket alkot egy képpé, mondom, egy oly költő valóban hatalmas plastikus szellemmel bírhatott. Mily különbséget találunk e tekintetben közte és Sophocles közt! Képei sokkal kisebb szabásúak: a tenger áramlata, dühöngő thraciai szelek, Erebus, feketés homok és a hullámoktól korbácsolt tengerpart; a hajó ingása, fej és a tenger mélysége; a szomorú hangu madár és a kicsinyektől kifosztott fészek; a havas tél, termékeny nyár, zordon éj, fénylő nappal, viharos szelek, nyögő tenger és a mindent legyőző álom; ezek, igaz hogy szintén igen szép, de jóval kisebbszerű képei, melyek alig vannak itt-ott egy-egy különböző elemmel vegyítve: a költészet *polychromiája* nála majdnem egészen kivész, a mint hogy általában véve mondhatjuk, hogy a mily mértékben fejlődött a görögöknél a plastikus szellem az építészetben és szobrászatban, oly mértékben enyészett az a költészetben. És ha végig nézünk Euripides következő képein: a versenyfutás, a győzelem, a stadium kezdetét és végét jelölő vonal és a stadiumon való fordulat; a zsarnok, a lázadó polgárok, az énekmester, a Músa, a szél, a hajós és a kormánylapát; az őz, a vadászás, a kerítés, a háló és a kutyákat uszító vadász; a

sörényét felborzaló, ágaskodó és a lovast földre terítő ló; a mező, a tavasz, a kalász és annak leszakasztása; a hajós, a leküzdhető zivatar, a kormánylapát, a vitorla, a hajó fenekén összegyűlt víz, a dühöngő zivatar, a magát megadó hajós és a rohanó hullámok; a sebes hajó vitorlájának szétszakadása, a csapódó, heves és vészthozó hullám; a meredek szikla, a csepő víz és a sírás; a vadállat, a szikla, a rabszolga, az oltár, a város, a félelemből való guggolás és a vihar; az aether, a nyár, a napfény, a vihar, a sötét felhő, a mag, a csöndes tenger és a beborulás, mondom: ha végignézzünk Euripidesnek e képein, azt tapasztaljuk, hogy ő, kinek phantasiája kisebb nemcsak az Aeschylusénál, de a Sophoclesénél is, aránytropusaihan Aeschylus aránytropusainak nagyságát utánozza, mint azt már a hajózásból vett képeiről is megjegyeztük. — Aeschylusnál legnagyobbak a természetből, Sophoclesnél és Euripidesnél inkább a hajózásból vett aránytropusok. — Mind a három tragikusnak közös jellemvonása, hogy szeretnek egymás mellett és egymás után több egynemű aránytropust használni.

Aeschylusnál huszonnyolcz, Sophoclesnél és Euripidesnél huszonnégy categoriát találunk az aránytropusokból. Aeschylusnál meg van a testgyakorlat, költészet, szobrászat és kovácmesterség categoriája, a mi Euripidesnél nincs meg; Sophoclesnél meg van a testgyakorlat, költészet, szobrászat és kovácmesterség categoriája, a mi Euripidesnél hiányzik, de nincs meg nála a vallás, táncz, ének és festészet categoriája, a mi Euripidesnél van meg. Ebből az egybevetésből az következik, hogy az aránytropusok categoriáinak számára nézve inkább Sophocles és Euripides hasonlítanak egymáshoz: ez ismét a korszellem kifolyása; magokra az egyes categoriákra nézve inkább Aeschylus és Sophocles: ez ismét az egyéni szellem kifolyása.

Euripides phantasiájának még egy igen jellemzetes sajátosságát akarom kiemelni. — Nehány darabjánál (Rhesus, Cyclops, Andromache és Iphigenia Tauricánál) épen nem, nagyobb részénél (Hecuba, Ion, Supplices, Heraclidae, Hercules, Electra, Phoenissae, Bacchae és Iphigenia quae est Aulide-nél) csak hozzávetőleg lehet ugyan megállapítani a keletkezési időt, hanem ha elfogadjuk fennmaradt darabjainak

következő, egészben véve helyes időrendjét: Rhesus, Alcestis, Cyclops, *) Medea, Hippolytus, Andromache, Hecuba, Ion, Supplices, Heraclidae, Hercules, Troades, Electra, Helena, Phoenissae, Orestes, Bacchae, Iphigenia Taurica és Iphigenia quae est Aulide, akkor, számba nem véve a nagyon is problematikus gazdáju Rhesust (melyet, ha csakugyan az Euripidesé, egy Homerus alapján meginduló, metaphorákkal dúsan felpiperézett, soron kívül álló gyöngye kezdetnek kell tartanunk), azt vesszük észre, hogy Euripides Alcestisnél kevés aránytropussal kezdi, sokat mutat Medeában, fokozatosan ereszkedve, igen keveset Hecubában, egy Ionnál való kis emelkedés és a Heraclidaekig terjedő fokozatos ereszkedés után ismét sokat a Troadesben, keveset a Phoenissaeben, sokat a Bacchaeben és keveset a két Ighigeniában, szóval: phantasiája négy izben emelkedik, és négy izben lohad. Nemcsak művei sorrendjében, és, ha helyesen következtethetjük ebből, összes költői működésében mutatkozik ez a sajátságos jelenség, hanem még egyes műveiben is, mint pl. Andromacheben, Troadesben, Electrában, Orestesben, de különösen Ionban, hol mondhatni tökéletes szabályszerűséggel dagad és apad a képek száma. Sophoclesnél és különösen Aeschylusnál a legnagyobb egyenletességet találjuk e tekintetben. Tehát Euripidesben, mint Curtius is mondja (3, 75), nem volt igazi enthusiasmus, ő csak erővel tudott szabadulni a folytonos reflexió nyugétól, csak erőszakkal tudta koronkint magasabb szárnyalásra bírni *lohadó phantasiáját*.

Még a polychromiáról, hasonlatról, allegoriáról, a kétféle képből álló csoportokról és a kettős képről akarok valamit mondani.

A polychromia, több különböző categoriához tartozó képnek egy képpé való összeolvadása. Ha pl. Euripides a Supplices 267—269. soraiban allegorice így szól: A vadállat is menedéket talál a szirtek között, a rab is az istenek oltárainál, a város is város mögé vonhatja meg magát, ha vihar

*) Tekintetbe véve, hogy a Cyclopsban is kevés a kép, mint Alcestisben, különösen azért helyeztük utána, mert benne is ugyanaz a vidám frissesség észlelhető (Hercules és Silenus), mely később, úgy látszik, egészen elenyészik Euripidesnél.

fenyegeti (azaz: mindenkinek lehet reménye baj esetén segítségre), akkor ő az állatok, általános természeti sajátságok, állami élet, vallás, ember és hajózás categoriáihoz tartozó képekből alkot egy nagyobb, polychromikus színpompában ragyogó képet.

A polychromia számára és nagyságára nézve első helyen áll Aeschylus, utána jön Euripides, ki ebben épen úgy utánozza nagy ellenfelének nem nagy, de élesen kiemelkedő tulajdonait, mint az aránytropusok nagyságában és a hajózási képekben. Aeschylusnál legtöbb polychromia fordul elő az ember, háború, hajózás és természetben, különösen az állatok és meteorológiai tűnemények categoriáiban (még a vallás és mythológiánál is előfordul egy-egy); Sophoclesnél a hajózás és az állatok categoriáiban; Euripidesnél szintén a hajózás és az állatok categoriáiban, továbbá az általános természeti sajátságoknál kettő és az állami életnél egy nagy.

Legtöbb hasonlat van Aeschylusnál, azután Sophoclesnél és Euripidesnél; legnagyobb, legpolychromikusabb és legnagyobb polychromiával bír a hasonlat Aeschylusnál (l. illető értekezésem C. XXVII. 1.; XXVIII. b. 23. és 46. pontjait) és Euripidesnél (C. XV. 11.; XXIII. 27. 60.), azután Sophoclesnél.

Legtöbb allegoria van Aeschylusnál, azután Sophoclesnél, legkevesebb Euripidesnél; legnagyobb az allegoria Sophoclesnél (l. illető értekezésem C. XXIV. f. 12. pontját), azután Aeschylusnál és Euripidesnél; legpolychromikusabb Aeschylusnál és Sophoclesnél, azután Euripidesnél; legnagyobb polychromiával bír az allegoria Euripidesnél (C. XIV. 3.), azután Aeschylusnál és Sophoclesnél.

A kétféle képből álló csoportok úgy keletkeznek, ha a synecdoche és aránytropus, vagy a metonymia és aránytropus vannak oly szorosan összefűzve, hogy egy sajátságos egészet képeznek. Pl. Euripides Hippolytusának 1224—1226. sorai-
ban a hirnök Hippolytus megbokrosodott lovairól azt mondja, hogy: rohannak, nem hajtva a hajókormányos kezére. Itt a hajókormányos metaphoricé és a kéz synecdochice áll a lovat hajtó Hippolytus helyett, és mind a kettő egy sajátságos egy-

séget képez. Ilyen csoport van Aeschylusnál tizennyolcz, ¹⁾ Sophoclesnél öt, ²⁾ Euripidesnél harmincz. ³⁾ Ha jobban megsemmélljük ezeket a csoportokat, azt vesszük észre, hogy Sophoclesnél egyensúlyban van ugyan a metonymia és aránytropus, de Aeschylusnál tizenegyszer van a synecdoche vagy metonymia több aránytropus között; Euripidesnél kilencszer egyensúlyt veszünk észre, de tizennegyszer az aránytropus van több synecdoche vagy metonymia között, tehát: Aeschylus synecdochével és metonymiával ad élt aránytropusainak, Euripides inkább aránytropusokkal ékesíti synecdochéit és metonymiáit.

A *kettős kép* valamely szó synecdochicus vagy metonymicus értelmének metaphoricus használatából keletkezik. Pl. Euripides Phoenissaeinek 1380—1381. soraiban előforduló, Eteoclesnek és Polynicesnek párbajáról szóló következő hasonlatban: »mint vadkanok, élesítve álkapczájukat, csaptak össze« az állkapcza synecdochice áll a fog helyett, és a fog metaphoric a kard helyett. Ily merész kép Aeschylusnál háromszor, ⁴⁾ Sophoclesnél egyszer, ⁵⁾ Euripidesnél hatszor ⁶⁾ fordul elő.

¹⁾ Pr. 1. Suppl. 1007. synecdoche és aránytropus; Sept. 52., 53., 63—64., 122., 416., 448., 498., 839., Pers. 406., Ag. 48., 439., 740., 1115., 1309., 1357., 1418. metonymia és aránytropus. (L. illető értekezésemet.)

²⁾ Ai. 651., O. T. 706., Ant. 30., Trach. 507—508., 914. metonymia és aránytropus. (L. illető értekezésemet.)

³⁾ Hipp. 1224., Or. 171., 302., 1269., Phoen. 699., 834—835., 1380., Hel. 667., 1452., El. 138. synecdoche és aránytropus; Rhes. 431., 446., Med. 641—642., 673., Hipp. 153—154., Andr. 471., Troad. 44., 671., Hec. 1210. Or. 36., Phoen. 1281., Suppl. 449., Heracl. 822., 834., Ion. 64., Hel. 192., El. 1155., Iph. T. 1346., Iph. A. 960., Fr. 524. metonymia és aránytropus. — Hec. 1025—1026. soraiban synecdoche, metonymia és aránytropus vannak egy csoportban.

⁴⁾ Suppl. 635—636. (C. XXIV. 23.), Ag. 1618. (C. XXVII. 14.), 1655. (C. XXIV. 31.). (L. illető értekezésemet.)

⁵⁾ Ai. 140. (C. XXIV. b. 14.). (L. illető értekezésemet.)

⁶⁾ Med. 1281—1282., (C. XX. 28. 1.), Phoen. 326—330. (C. XVII. 16.), 1380—1381. (C. XXIV. b. 35.), Jon 1094—1095. (C. XX. 28. 6.), Bacch. 1026—1027. (C. XX. 28. 7.), Fr. 423. (C. XX. 33.).

E kettős képek közül talán némileg kétségbe vonhatók azok, melyekben a szántást meg a nyarat jelentő szavaknak vetés (Saat) értelemben való használatát költészeti értékkel bíró metonymiáknak tekintetem, holott nem lehetetlen, hogy a tragikusok idejében már elkoptak és a nyelv metonymiáivá lettek; tény az, hogy a fönnt említett két szónak ily módon való metonymicus használata csak a költőknél mutatható ki.

Ez az, mit a három tragikus tropusainál, egyenként megvizsgálva őket és egymással összehasonlítva, figyelemre méltónak találtam.

És midőn most a tekintetes Akadémiától alkalmatlanságomért bocsánatot kérve befejezem értekezésemet, bevallom, hogy nem a czélt ért munkálkodó megelégedettségével, hanem a továbbra is kutatni akaró érdekeltségével teszem le tollamat. Mit mutat a többi görög dráma? mit az epos? mit a lyra? mit a görög költészettel összehasonlítva a latin? mit a classicus ókor költészetével szemben az újabb kor költészete, különösen nálunk Tompa, Petőfi, Arany? ezek azon kérdések, melyek önkénytelenül fölmerülnek lelkemben. Tudom, hogy a felelet csak hosszas és kitartó munka után adható meg, de azt hiszem, hogy e kérdések helyes megoldása *a költészet összehasonlító tropikájához* vezethetne, melyhez ez a dolgozat csak *adalékot* akar szolgáltatni.

FÜGGELÉK.

A tropusokra vonatkozó újabb irodalom.

Általános érdekű munkák.

1. *C. C. Hense.* Poetische Personification in griechischen Dichtungen mit Berücksichtigung lateinischer Dichter u. Shakspeare's. Két részben. Halle. Az árvaház könyvkereskedésében. 1868. Első rész XXXII, 286 oldal.

2. *G. F. H. Coenen.* De comparationibus et metaphoris apud Atticos paucertim poetas. Utrechti dissertatio. 1875. 150 oldal. A görög tragikusoknak és Aristophanesnek hasonlatait és metaphoráit állítja össze (nem ugyan egészen kimerítően) a következő öt csoportban: 1. A természet (madarak, más állatok u. m.: a kutya, ló, oroszlán, aztán a növények, fák, virágok, levegő, szél, vizek). 2. A hajózás. 3. Az ipar (fonás, szövés, építés, esztergályozás, ácsmesterség, festés, írás, mérés, főzés). 4. A játékok, zene, birkózás, gymnastika, nyíllal való lövés. 5. Oly képek, melyek nem tartoznak valami határozott kategoriába. Az egyes helyek magyarázására fölhasználja a többi comicusok fragmentumait, a lyrikusokat és prosaikusokat, különösen Platot.

2. *L. Morel.* De vocabulis partium corporis in lingua graeca metaphorice dictis. Geneyae. 1875. 88 old.

Elősorolja a testrészeket jelentő metaphorikusan használt görög szavakat, és kiemeli öt pontban azokat a dolgokat, melyek az illető szavak által metaphorikusan fejeztetnek ki. Az öt csoport a következő: 1. A természet tárgyai. 2. Magok a testrészek (ez esetben t. i. más testrészt jelentő szavakkal kifejezve). 3. Házi eszközök. 4. Philosophiai, matematikai, grammatikai, rhetorikai, és zenészeti abstracták, 5. Tulajdon-

nevek. Az összeállítás közben azonban nem különbözteti meg a puszta nyelvszokáson alapuló és költészeti tropikus kifejezéseket.

4. *C. C. Hense*. Beseelende Personification in griechischen Dichtungen mit Berücksichtigung lateinischer Dichtungen und Shakespere's. Első rész. A parchimi nagyhercegi Friedrich-Franz-Gymnasium programja. Gerlach könyvnyomdája. 1874. 30 old.

Rendszerbe szedve nyújt számos oly példát a görög költészetből, melyekben élettelen tárgyak vagy absztrakt fogalmak életbeli tulajdonságokkal (érzés, szeretet, gyűlölet stb.) fölrúházza személyesíttetnek.

5. *C. C. Hense*. Beseelende Personification in griechischen Dichtungen mit Berücksichtigung lateinischer Dichter und Shakespere's. Második rész. Schwerini gymn. progr. 1877. 54 old.

Az előbbi munkában összegyűjtött anyagnak tovább való földolgozása. Szerző szerint a personificatio háromféle: plastikus, ha mintegy alakokat teremt; lélekadó (beseelend), ha élettelen tárgyaknak vagy abstract fogalmaknak gondolkodást, érzést, általában lelki jelenségeket tulajdonít; és plastikusan lélekadó, ha az alakteremtés mellett még lelket is önt a lélektelenbe.

6. *F. Brinkmann*. Die Metaphern. Studien über den Geist der modernen Sprachen. 1. Bd. Die Thierbilder der Sprache. Bonn. Marcus. 1878. VII. 600 old.

Nagy olvasottságról tanuskodó, kitünő munka. Mint már a czimből is láthatjuk, nem a költészetnek, hanem a nyelvnek metaphoráival vagyis a szavak metaphorikus értelmével foglalkodik. Ebben az első kötetben azon metaphorákat állítja össze, melyek a házi állatoktól vannak véve. Tárgyalás közben szellemes megjegyzéseivel igen érdekesen jellemzi az egyes népeknek ily módon mutatkozó meglepő nemzeti sajátosságukat.

A tragikusokra vonatkozók:

7. *Radtke*. De tropis apud tragicos Graecos. Berolini. 1865. 36 old.

8. *J. Rappold*. Die Gleichnisse bei Aischylos, Sophokles und Euripides. Három részben. A klagenfurti gymn. 1876—1878-iki programjaiban.

Az első részben (44 old.) grammatikai szempontból és külső alakjukra nézve tárgyalva a három görög tragikus hasonlatait a következő eredményekre jut: Sophokles és Euripides körülbelül egyenlő számú hasonlattal, Aeschylus aránylag a legtöbbel bír. Ritkán fordul elő több hasonlat egymás után, hasonlatcsoportok nincsenek. A tragikusok ott használják leginkább a hasonlatokat, hol részletesen írnak le, tehát a lyrikus helyeken és a hirnöki jelentésekben. A hasonlat nagysága egy szótól egy egész hosszú mondatig terjedhet. Az egy szóból állókat Aesch. és Eur. szereti, ez utóbbi még a rövidített mondatokat is, Sophokles a rövid, de teljes mondatokat. — A tulajdonnévből álló hasonlatnál lehet individualisáló artículus is, a többi nevek rendesen artículus nélkül állanak. A hasonló és összehasonlított dolog rendesen egy s ugyanazon számúak. A hasonlatok többnyire mondatrészek, néha mellérendelt s még ritkábban alárendelt mondatok. Az összehasonlítás a következő szavakkal: ἴσος, ὁμοιος, οἶος, ἄπερ, ἄτε, ὡς, ὥσπερ, ὥσει, ὥσπερ εἶ, ἄπερ εἶ, ὅπως, ὥστε, továbbá comparativusokkal, δύν végű adverbiumokkal, τρόπον, δέχην szavakkal, igékkel, sőt egyszer (fr. 154) egy egész mondat is történik. A δέχην szót különösen Aesch. szereti, ki azt 28-szor használja, míg Soph. 2-szer, s Eur. csak egyszer.

A második (36 old.) és harmadik (47 old.) részben szerző a hasonlatokat azon terek szerint állítja össze, a melyekből merítve vannak, és a következő fontosabb megjegyzéseket teszi: A hajóval nagyobbára az emberi bajok és szerencsétlenségek hasonlítottatnak össze, ritkán a szerencse. Legtöbb ilyen képe van Euripidesnek, azután Aeschylusnak. Mivel a keletiek a terhet fejükön szokták hordani, az több mostoha sorsra vonatkozó kifejezésre adott alkalmat. A terekre nézve, honnan a hasonlatok vannak, nincs eltérés a tragikusok közt. Legtöbb van a természetből (s itt külön az állatországból), aztán a hajózási életből és emberből véve. A politika és háboru nem nyújtott sok képet, mert ezek nem költészeti tárgyak és mert Homerus sem használt ilyeneket. Hogy Eur. hasonlatai néha kissé meseterkeltek, annak oka az, hogy neki ujakat kellett föltalálni, miután a régiek már erejüket veszítették.

Aeschylus.

9. *Sven Dahlgren*. De imaginibus Aeschyli. I. Stockholmi dissertatio. 1877. 105 old.

A hasonlat és metaphoráról szóló bevezetés után csoportosítja a képeket a terek szerint, melyekből vették, u. m.: 1. Élettelen tárgyak. 2. Növények, fák és a mit a föld növel. 3. Az állatok. A dolgozat még befejezetlen. Megjegyzéseiből ezeket említjük föl: Visszautasítja Bernhardy azon nézetét, mintha Aesch. orientalis luxussal használta volna a képeket. Schneidewin ellen megjegyzi, hogy Aesch. és Soph. képei közt nincs lényeges különbség.

10. *H. Rütter*. De metonymia abstractae notionis pro concreta apud Aeschylum. Hallei diss. 1877. 30 old.

Bebizonyítja, hogy Aesch. gyakrabban használ abstract fogalmat concret helyett mint Soph. és Eur.

Sophocles.

11. *Lueck*. De comparationum et translationum usu Sophocleo. Pars I. A neumarki gymn. programmja 1878. 16 old.

Ez alkalommal csak a földművelésből vett képeket és hasonlatokat állítja össze s azt gyanítja, hogy Sophocles, tekintve azt, hogy ő minden földművelésre vonatkozó dolgot részletesen ismer, talán Triptolemus czimű drámájának szerzésekor e tárgyat specialisan tanulmányozta.

Euripides.

12. *Elimar Schwartz*. De metaphoris e mari et re navali petitis quaestiones Euripideae. Kieli diss. 1878. 54 old.

Systematikusan összeállítja a tengerből és hajózásból vett képeket, u. m.: 1. A tenger. 2. A háborgó tenger. 3. A csöndes tenger. 4. A hajó és részei meg a hajóhoz tartozó eszközök. 5. A hajó utja. Eur. metaphoráiban különösen ezeket a szokat használja: *βόλος*, *ἐκνεῖν*, *ἐφολκίς*, *ἐρματίζειν*, *ἐρείσσειν* s különösen *πίτυλος*-t. A hajózási képek használatára nézve inkább hasonlít Eur. Aeschylushoz, mint Sophocleshez.

Negyedik kötet. 1873—1875.

I. Szám. Paraleipomena kai diorthoumena. A mit nem mondtak s a mit rosszul mondtak a commentatorok Virgilius Aeneise II-ik könyvére, különös tekintettel a magyarra. Brassai Sámuel r. tagtól 1874. 151 l. 40 kr. — II. Szám. Bálinth Gábor jelentése Oroszország- és Ázsiában tett utazásáról és nyelvészeti tanulmányairól. Melléklet öt khálmik dana hangjegye. 1874. 32 l. 20 kr. — III. Szám. A classica philológiának és az összehasonlító árja nyelvtudománynak művelése hazánkban. Székfoglaló Bartal Antal l. tagtól 1874. 182. l. 40 kr. — IV. Szám. A határozott és határozatlan mondatról. Barna Ferdinánd l. tagtól 1874. 31 l. 20 kr. — V. Szám. Jelentés a m. t. Akadémia könyvtára számára keletről hozott könyvekről tekintettel a nyomdai viszonyokra keleten. Dr. Goldziher Ignácztól. 1874. 42 l. 20 kr. — VI. Szám. Jelentések: I. Az orientalistáknak Londonban 1874-ben tartott nemzetközi gyűléséről. Hunfalvy Pál r. tagtól. — II. A németországi philologok és tanférfiak 1874-ben Innsbruckban tartottgyűléséről. Budenz József r. tagtól. 1875. 23 l. 15 kr. — VII. Szám. Az új szókrol. Fogarasi János r. tagtól 15 kr. — VIII. Szám. Az új magyar orthologia. Toldy Ferencz r. tagtól. 1875. 28 l. 15 kr. — IX. Szám. Az ik-es igékről. Barna Ferdinánd l. tagtól. 1875. 32 l. 15 kr. — X. Szám. A nyelvújításról. Szarvas Gábor l. tagtól. 1875. 25 lap. 15 kr.

Ötödik kötet. 1875—1876.

I. Szám. Nyelvészkező hajlamok a magyar népnél. Barna Ferdinánd l. tagtól. 1875. 40 l. 25 kr. — II. Szám. A neo- és palaeologia ügyében. Brassai Sámuel r. tagtól. 1875. 48 l. 30 kr. — III. Szám. A hangsúlyról a magyar nyelvben. Barna Ferdinánd lev. tagtól. 1875. 48. l. 30 kr. — IV. Szám. Brassai és a nyelvújítás. Ballagi Mórr. tagtól. 1876. 22 l. 15 kr. — V. Szám. Emlékbeszéd. Kriza János l. t. felett Szász Károly l. tagtól. 1876. 40 l. 25 kr. — VI. Szám. Művészet és nemzetiség. Bartalus István l. tagtól. 1876. 35 l. 20 kr. — VII. Szám. Aeschylus. Télfy Iván lev. tagtól. 1876. 141 l. 80 kr. — VIII. Szám. A mutató névmás hibás használata. Barna Ferdinánd l. tagtól. 1876. 15 l. 10 kr. — IX. Szám. Nyelvtörténelmi tanulások a nyelvújításra nézve. Imre Sándor l. tagtól 1876. 97 l. 60 kr. — X. Sz. Bérczy Károly emlékezete. Arany László l. tagtól 10 kr.

Hatodik kötet. 1876.

I. Szám. A lágy aspiraták kiejtéséről a zendben. Mayr Auréltól. 10 kr. — II. Szám. A mandsuk szertartások könyve. Bálint Gábortól 10 kr. — III. Szám. A rómaiak satirájáról és satirairóikról. Dr. Barna Ignác l. tagtól 20 kr. — IV. Szám. A spanyolország arabok helye az iszlám fejlődése történetében összehasonlítva a keleti arabokéval. Goldziher Ignác l. tagtól. 50 kr. — V. Emlékbeszéd Jakab István l. t. fölött. Szász Károly r. tagtól 10 kr. — VI. Adalékok a m. t. Akadémia megalapítása történetéhez. I. Szilágyi István l. tagtól. II. Vaszary Kolozstól. III. Révész Imre l. tagtól. 60 kr. — VII. Emlékbeszéd Mátray Gábor l. t. felett. Bartalus István l. tagtól. 10 kr. — VIII. A mordvaiak történelmi viszonytagságai. Barna Ferdinánd l. tagtól. 20 kr. IX. Eranos. Télfy Iván lev. tagtól. 20 kr. — X. Az ik-es igékről. Joannovics György l. tagtól 40 kr.

Hetedik kötet.

I. Egy szavazat a nyelvújítás ügyében. Barna Ferdinánd l. tagtól 50 kr. — II. Podhorszky Lajos, magyar-sinai nyelvhasznolítása. Budenz József r. tagtól 10 kr. III. Lessing (székfoglaló). Zichy Antal lev. tagtól. 20 kr. — IV. Kapcsolat a Magyar és szuomi irodalom között Barna Ferdinánd, lev. tagtól. 10 kr. — V. Néhány ösműveltségi tárgy neve a magyarban. Barna Ferdinánd l. tagtól. 30 kr. VI. Rankavis Kleon új-görög drámája. Télfy Iván lev. tagtól. Ára 30 kr. — VII. A nevek uk és ük személyragairól. Imre Sándor l. tagtól. 20 kr. — VIII. Emlékbeszéd Székács József t. tag fölött. Ballagi Mórr. tagtól. 20 kr. — IX. A török-tatár nép primitiv culturájában az égi testek. Vámbéry Ármin r. tagtól. 10 kr. — X. Batori László és a Jordánszky-codex bibliafordítása. (Székfoglaló.) Volf György l. tagtól. 10 kr.

Nyolczadik kötet.

I. Corvin-codexek. Dr. Ábel Jenő től	60 kr.
II. A mordvaiak pogány Istenei és ünnepi szertartásai. Barna Ferdinánd l. tagtól	50 kr.
III. Orosz-lapp utazásomból. Dr. Genetz Arvidtől	20 kr
IV. Tanulmány a japáni művészetről. Gróf Zichy Ágosttól.	1 frt.
V. Emlékbeszéd Pázmándi Horvát Endre 1839-ben elhunyt r. t. fölött.	

A születése századik évfordulóján, Pázmádon rendezett ünnepélyen, az Akadémia megbízásából tartotta Szász Károly r. t.	10 kr.
VI. Ukkonpohár. A régi magyar jogi szokásnak egy töredéke. Hunfalvy Pál r. tagtól	20 kr.
VII. Az ugynevezett lágy aspiráták phoneticus értékéről az ó-indben. Mayer Auréltól.	60 kr.
VIII. Magyarországi humanisták és a dunai tudós társaság. Dr. Ábel Jenőtől.	80 kr.
IX. Ujperzsa nyelvjárások. Dr. Pozder Károlytól	50 kr.
X. Beregszászi Nagy Pál élete és munkái. Székfoglaló Imre Sándor r. tagtól	30 kr.

Kilenczedik kötet.

I. Emlékbeszéd Schiefner Antal k. tag felett. Budentz J. r. tagtól	10 kr.
II. A Boro-Budur Jáva szigetén. Dr. gróf Zichy Ágost l. tagtól.	40 kr.
III. Nyelvünk újabb fejlődése. Ballagi Mór r. tagtól.	20 kr.
IV. A hunnok és avarok nemzetisége. Vámbéri Ármir. tagtól	30 kr.
V. A Kún- vagy Petrarka-codex és a kúnok. Hunfalvy Pál r. tagtól.	30 kr.
VI. Emlékbeszéd Lewes Henrik György külső tag fölött. Szász Károly r. tagtól.	10 kr.
VII. Ós vallásunk főistenei. Barna Ferdinand l. tagtól	40 kr.
VIII. Schopenhauer aesthetikája. Dr. Ruzsicska Kálmántól.	10 kr.
IX. Ós vallásunk kisebb istni lényei és áldozat szertartásai. Barna F. l. tagtól.	30 kr.
X. Lessing mint philologus. Dr. Kont Ignácztól	30 kr.
XI. Magyar egyházi népénekek a XVIII. századból. Székfoglaló. Bogisich Mihály l. tagtól.	50 kr.
XII. Az analogia hatásáról, főleg a szóképzésben. Simonyi Zsigmond l. tagtól	20 kr.

Tizedik kötet.

I. A jelentéstan alapvonalai. Az alakokban kifejezett jelentések. (Székfoglaló.) Simonyi Zsigmond l. tagtól	30 kr.
II. Etzelburg és a magyar hűnmonda. (Székfoglaló.) Heinrich Gusztáv l. tagtól.	20 kr.
III. A M. T. Akadémia és a szömi irodalmi társaság. Hunfalvy Pál r. tagtól.	20 kr.
IV. Értsük meg egymást. (A neologia és orthologia ügyében.) Joannovics György t. tagtól	30 kr.
V. Baranyai Decsi János és Kis-Viczay Péter közmondásai. Ballagi Mór r. tagtól	10 kr.

A HELYES MAGYARSÁG ELVEI

IRTA

PONORI TEWREWK EMIL.

TARTALMA:

I. A nyelv mivoltáról. II. Nyelvünk viszontagságáról. III. Idegen szavaink. IV. Nyelvérzék és népetymologia. V. Purismus. VI. Neologismus. VII. Mondattan. VIII. A fordításról. IX. A helyes magyarság elvei.

Ára 50 kr.

A magyar nyelvújítás óta divatba jött idegen és hibás szólások birálata,

tekintettel

az ujitás helyes módjára.

Irta

Imre Sándor,

a magy. tud. Akadémia l. tagja.

TARTALOM: Bevezetés. — I. Hangtani ujitások. — II. Szóragozás. — III. Szóképzés. — IV. Szófüzés. — V. Stíl.

Ára 1 frt.